לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

היום — משחקי שמינית־הגמר במקסיקו

מאת ישראל פז

משחקי הגביע העולמי בכדורגל במקסיקו ייכנסו היום להילוך גבוה, כאשר באיצטדיון האצטקה במקסיקו־סיטי ייפגשו נבחרות מקסיקו ובולגריה (9, שעון ישראל) ובליאון יתמודדו כ־ין אחר חצות נבחרות בריה״מועצות ובלגיה. יהיו אלה שני המשחקים הראשונים בשלב שמינית־הגמר, שייערכו בשיטת המפסיד יוצא.

דנמרק וברזיל הן היחידות שניצחו בכל שלושת משחקיהן בשלב המוקדם. דנמרק ובריה״מ כבשו 9 שערים כל אחת (וממוצע של 3 שערים למשחק) בעוד שברזיל היא היחידה שלא ספגה שער.

במוקד משחקי שמינית־הגמר: מחר מיפגש בפואבלה בין שתי אלופות עולם לשעבר — ארגנטינה ואורוגוואי ומהתחיים דו־קרב במקסיקו־סיטי בין איטליה וצרפת.

פרטים במדור הספורט, עמודים 10־12.

יום א', ח' בסיון תשמ״ו, 15 ביוני 1986 / שנה מ״ג מס' 13062 / המחיר 73 אג' כולל מע״מ

מצב חרום הוכרז בדרא״פ — 12 נהרגו עד כה

מחר — פעולות מחאה נרחבות

4 נשים לבנות נהרגו בדרבן ● התאריך — יום השנה ה־10 להתקוממות הגדולה בסווטו, בה מצאו את מותם למעלה מ־1600 איש ● „החזית הדמוקרטית": צפוי מרחץ־דמים ● במהלך מצוד נעצרו פעילים וראשי קהילות ● חלק שלא נעצר ירד למחתרת ● רייגן ותאצ'ר לא תומכים בסאנקציות ● צבן דורש כינוס הכנסת

מאת כתבי סוכנויות הידיעות, ומוטי בסוק, כתב „על המשמר"

יוהאנסבורג. — שלטונות דרום־אפריקה הכריזו ביום ה' על מצב־חירום ברחבי המדינה, ופתחו במעצרים המוניים.

ראשי הצבא קיבלו סמכויות נרחבות ביותר, ואנשי המשטרה, ערכו מעצרים וחיפושים בבתיהם ובמשרדיהם של פעילים נגד ההפרדה הגזעית.

לדברי השלטונות, כבר נהרגו 12 אנשים מאז הוטל מצב־החירום. „החזית הדמוקרטית המאוחדת", המונה שני מיליון חברים, הוא הארגון החזק ביותר בדרום־אפריקה מבין הלוחמים נגד האפרטהייד, התנבאה, כי מצב החירום יגרום מרחץ דמים שכמוהו לא ידעה המדינה.

מחר — פעולות מחאה

האופוזיציה ואנשי העסקים הביעו מורת־רוח נוכח הכרזת מצב־החירום, והזהירו, כי צעד זה יבודד את דרום־אפריקה עוד יותר ויגרום לכך שיוטלו עליה סנקציות כלכליות חמורות.

בערים השחורות אמרו התושבים, כי הם מתכוננים לפעולות מחאה נרחבות מחר, יום השנה העשירי להתקוממות בסווטו. עד כה מצאו את מותם יותר מ־1,600 אנשים במהומות הפוקדות את המדינה זה שנתיים. כשליש מבין הקורבנות נהרגו בקרבות בין סיעות שונות בקרב המחנה השחור.

פשיטות עם שחר

כוחות הבטחון פתחו בפשיטות לפני עלות השחר. הם התכוונו לפגוע בעיקר בארגונים הלוחמים בהפרדה הגזעית, במטות האיגודים המקצועיים, במרכזים של ארגוני סער דתיים ובארגונים הלוחמים

(המשך בעמוד 2)

הבישוף הדרום־אפריקני השחור דזמונד טוטו, השכין שלום בין מחנות יריבים של שחורים בערי הצריפונים שלחם בקייפטאון. כאן הוא נראה בתום פגישה עם מנהיגי המחנות השונים, בחברת הבישוף של קייפטאון, פטריק מאולנגווה (משמאל) והכומר מאלוסי מפומלוואנה. (צילום איי.פי.)

שר בממשלה וקצין בצה״ל — על המוניטין של תא״ל (מיל.) ברעם ● עמוד 2

מועצת־פיוס בין דתיים לחילוניים ● עמוד 20

שתי סירות לוביות „הקפיצו" את איטליה ● עמוד 18

משרד־המשפטים האמריקני זיהה האדם החמישי בפרשת פולארד ● עמוד 3

המדד הצפוי — 2 אחוזים

תוספת היוקר — 6 אחוזים ● עמוד 3

במשרד־החוץ מחפשים פתרון ל„משבר אוסטריה"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שגריר ישראל באוסטריה, מיכאל אליצור, שהגיע לישראל להתייעצויות ביום ו' שעבר בלילה, נפגש ביום ה', ערב חג השבועות, עם שר־החוץ, יצחק

(המשך בעמוד 2)

היועץ חריש עדיין „לומד"

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

היועץ המשפטי לממשלה, השופט יוסף חריש, טרם הכריע על הדרך שבה תיבדק פרשת ראש השב״כ ואין הוא עומד להביא המלצה כלשהי בנושא זה לישיבת הממשלה הבוקר. בשיחות עם כתבנו הדגיש השופט חריש, כי הוא עדיין לומד את הפרשה. „המדובר בענין כבד שהוא בנפש המדינה וזה יקח לי עוד כמה וכמה ימים", אמר.

כזכור, תבע היועץ המשפטי היוצא, פרופ' יצחק זמיר, למנות לאלתר ועדת חקירה ממלכתית. הוא גם דרש מהמשטרה שתפתח בחקירה מיידית, אלא שבינתיים הקפיאה המשטרה [illegible] זו.

האפרטהייד במבוי סתום

ב־16 ביוני 1976, לפני עשר שנים, יצאה קבוצת תלמידים נעמת מכותלי בית־ספר שחור בעיירת־פועלים סוואטו ליד יוהנסבורג לרחוב, להפגין את מחאתה נגד רמתו ואיכותו של החינוך הניתן בבית־ספרם. מחאת התלמידים הציתה אש, שלא כובתה חודשים אחדים, ונרשמה בתולדות המאבק־נגד האפרטהייד כמרי אזרחי אלים ראשון בקנה־מידה כלל־לאומי. קרוב לאלף איש, רובם תלמידים שחורים, נהרגו אז במהלך דיכוי ההפגנות. בשבוע שעבר, בהתקרב עשור לתאריך היסטורי זה, קראו ארגוני ההתנגדות השחורים לציין את זכר ההרוגים בשביתה כללית, בתפילות ובעצרות־עם; ממשלת דרום אפריקה הגיבה ביום חמישי שעבר בהנהגת משטר חרום דראקוני, מעצרים המוניים, גיוס מילואים, סגירת אמצעי תקשורת והפגנת נוקשות כלפי העולם [illegible].

אבל יוני 1986 איננו יוני 1976. בשנה וחצי האחרונה התחוללה ברחבי דרום־אפריקה מהפכה של ממש. התושבים השחורים הסירו מעליהם את מגן הפחד ששיתק אותם בשנות השבעים, ופתחו במאבק רצוף ובלתי־מתפשר למען השגת מטרתם האחת והמאחדת את כולם: שוויון זכויות מלא. מעל ל־1500 איש נהרגו בתקופה זו, אך הנלחמים יכולים לאמר לבניהם, כי הקורבנות לא היו לשווא: ממשלת המיעוט הלבן נסוגה מעמדה לעמדה, מוויתור לוויתור. אף שעיקרון האפרטהייד — לאמור: אי־מתן זכויות אזרחיות מלאות לרוב השחור — ממשיך להתקיים ולשלוט, הרי שבתחומים רבים מאוד נאלצו הלבנים להשלים עם היות האדם השחור שווה־ערך. בוטלו האיסורים על נישואים בין־גזעיים ועל התאגדויות מקצועיות ופוליטיות בין־גזעיות; הוגמש והוקל כל מערך הגבלות התנועה כלפי השחורים, כולל ביטול היתרים ותעודות־מסע בין־אזוריים; ממשלת דרום־אפריקה אף הכירה בחובה „לשתף בשלטון" את הרוב השחור, אם כי לא בדרך של מתן זכות בחירה שווה לכולם. עלתה רמת המודעות הפוליטית, אך יחד עימה גם רמת האלימות: בצד המאבק נגד האפרטהייד החלו קבוצות יריבות של ארגוני מחתרת להילחם זו בזו, תוך גרימת הרס והרג.

הניתן עדיין להציל את דרום־אפריקה כמדינה? „ועדת אישים בכירים", המורכבת מנציגים בדימוס ממדינות חבר העמים הבריטי, הגישה, בסוף השבוע שעבר את הדין־וחשבון שחיברה על המצב בדרום־אפריקה. ובו המלצה חד־משמעית להפעיל סאנקציות כלכליות נגדה „בטרם יפרוץ שם מרחץ־דמים", כדבריו של יו״ר הוועדה, המדינאי האוסטרלי השמרן מלקום פרייזר. אך התגובות בוושינגטון, לונדון, בריסל ופאריס, שללו את השימוש בנשק הסאנקציות גם עכשיו. לפיכך, תמשיך ממשלת דרום־אפריקה לחיות תחושה לגינויים בין־לאומיים (כמו זה במועצת הביטחון בשבת) ולצמצום מתמיד של הקשרים הכלכליים איתה, אך לא לחרם מוחלט, שהנימוק המרכזי נגדו הוא היותו בלתי־יעיל ופוגע דווקא באוכלוסיה השחורה.

משטר־הדרום לא ידכא את מרד השחורים: נגד משטר של מיעוט, השולל מהם זכויות אנוש בסיסיות, והוא ימשך אף ביתר שאת, כך תימשך גם התרחקותו של העולם התרבותי מממשלת פרטוריה. אי־אפשר להעניק פני אנוש לשלטון האפרטהייד, כלומר עיקרו הוא הפליית אדם בגלל צבע עורו. לכך רק הפתרון של ביטול האפרטהייד, ביטולו המלא באופן חוקי, הוא היחידי העשוי למנוע את התדרדרותה המהירה של דרום־אפריקה ללבנון הבוערת של אפריקה.

הסלמה חמורה במלחמת חרדים־חילונים

ספרי־גמרא ותשמישי קדושה הושחתו בישיבה ברמת־השרון

כתובות נאצה צוירו על הקירות: הלאה לחומייניזם; בוז לטפילים השחורים ● חילונים תקפו חרד ברחוב בירושלים ● על „מלחמות החג" — עמוד 20

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר" וכתב עתי״ם

אלמונים פרצו בסוף השבוע לישיבה של חסידי הרבי מגור ברחוב נמירובר ברמת־החייל, גרמו נזק רב לספרי גמרא ולתשמישי־קדושה שהיו במקום וציירו כתובות־נאצה על קירות הישיבה, כגון „בוז לדתיים", „הלאה לחומייניזם" ו„בוז לטפילים השחורים".

בשעת ההתפרצות, שהו מאות מתלמידי־הישיבה בחופשת חג־השבועות בחצר הרב בירושלים. שכנים הם שגילו את הפריצה

(המשך בעמוד 2)

יחידת קומנדו סורית — עשרה ק״מ מגבול רצועת־הביטחון

נשלחה לסייע לארגון טרור סורי במאבקו נגד „חיזבאללה" השיעי

מאת עוזי מחנאימי, כתבנו לענייני המזה״ת וסוכנויות הידיעות

יחידת קומנדו סורית נכנסה אמש לכפר משגרה בבקעת הלבנון המערבית, כדי לסייע לאירגון הטירור הסורי „מפלגת הלאומי" במאבקה נגד אירגון החיזבאללה.

ההחלטה הסורית להכניס לפעולה את יחידת הקומנדו, התקבלה לאחר התייעצויות בבסיס המודיעין הסורי בשטורה שבבקעת הלבנון, יחד עם מנהיג „מפלגת הלאומי" ועם ראש פלג הפלאנגות והתומך בסוריה — אלי חובייקה.

(המשך בעמוד 2)

כתבי־אישום נגד בכירים ב„מספנות ישראל" בפרשת קבלת שוחד

[illegible] לשירותי כוח־אדם, חשוד במתן [illegible] מנהלים ב„מספנות ישראל" [illegible]

על המשמר

פסטיבל ישראל 86

אקהארד שאל משמיע את ברכט

מיבנה ראשו מזכיר את הקריקטורות של גיאורג גרוס: ראש מרובע מקריח עם מה שנותר משיער קצוץ קצר קצר, אולי ראשו של קצין פרוסי, אולי של סוחר. את עיניו כמעט ואין רואים, רק לפעמים בוקע מתוכן איזה ברק מסתיע של צחוק או אירוניה. כשהוא פוער את פיו נוצר בפניו חור גדול המזכיר את שפתותיהן של מסכות הטרגדיה היוונית. בקולו ישנם כל גווני הקשת, מלחש ועד צעקה, וצעקה שלו לעולם אינה צורמת או מוגזמת, תמיד בשליטתו, וזו זעקה של אוהדה או קריאה של לב פצוע. בקיצור אחד מגדולי השחקנים בימינו, ואני מודה לפסטיבל על שנתאפשרה פגישה זו בין הקהל הישראלי והשחקן המזרח־גרמני אקהארד שאל, שהגיע כדי להשמיע ולהגיש שני ערבים של מבחר משיריו של ברטולד ברכט ופזמוניו.

חלק מהחומר מוכר היטב, כגון סיום המערכה הראשונה של „האופרה בגרוש", או „הירח של אלבאמה" ו„המהגוני". אחרים ידועים פחות וכמה — ודווקא מהמצויינים שבהם — אינם מוכרים כלל. יש שירי קברט ויש פזמונים מהצגות, שירי הגות ושירים פוליטיים. אחדים משיריו הדידקטיים של ברכט וכיתור „בשבח הקומוניזם" נשמעים תמימים, או שמא יש בתוך הרצינות של השחקן הנפלא הזה איזה שמץ של אירוניה מוסתרת?

שאל מתנועע לא פחות טוב משהוא יודע לדבר. והמופע שלו, אם כי בוודאי קשה לעקוב אחריו אם אינך שומע גרמנית, למרות התרגום העברי שניתן לרכוש אותו בכניסה לאולם, מעורר את התיאבון לראותו באחד או יותר מתפקידים השקספיריים או הברכטיים הגדולים. גיורא מנור

הפרשות המעבידים לביטוח לאומי יוקטנו ב־5 אחוזים

כדי להוריד עלויות העבודה ולעודד היצוא ● נדחו הצעות שרון ויעקבי להגדיל הפיצוי וההטבות ליצואנים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הפרשות המעבידים למוסד לביטוח לאומי יוקטנו ב־5 אחוזים כצעד להורדת עלויות העבודה ועידוד היצוא. ההחלטה על הורדת ההפרשות התקבלה אתמול בישיבת השרים הכלכליים בלשכת ראש הממשלה בירושלים.

הישיבה כונסה עליידי פרס כדי לדון בדרכים לעידוד היצוא. היתה זו הישיבה הרביעית בנושא זה שקיים פרס בשבועות האחרונים.

פקידים במשרד־האוצר ציינו אתמול לאחר הישיבה, שהצעות של שר־התעשייה אריאל שרון ושר־הכלכלה גד יעקובי נדחו למעשה. הצעות אלה כללו פיצוי מוגדל של יצרנים לגוש הדולר והטבות ניכרות ליצואנים אשר יגדילו את היצוא שלהם ביותר מ־5 אחוזים.

דחיית הצעות אלה, אמרו הפקידים, חסכה למשק המדינה סכומים גדולים ומנעה עיוותים ניכרים.

הפקידים ציינו, שהתקבלה למעשה דעת האוצר, לפיה יש לעודד היצוא ע״י הורדת עלות העבודה ולא ע״י תמריצים.

הורדת הפרשות המעבידים לביטוח הלאומי תיכנס לתוקף ככל הנראה רק במשכורות יולי. ההקטנה אמורה להוריד את הוצאות העבודה של המעבידים בכ־4 אחוזים.

פקידים באוצר אמרו, כי ייתכנו הורדות נוספות בעתיד אם לא יינתנו לשכירים תוספות שכר ואם לא תיפרץ מסגרת התקציב.

הפחתות במיסי חברות

המעסיקים יקבלו הפחתות במיסי חברות סכום של כ־50 מיליון דולר, דבר אשר לא היה מתוכנן בתקציב.

בסה״כ יביאו הצעדים אשר הוחלט עליהם אתמול להגדלת העלות התקציבית של עידוד היצוא בכ־80 מיליון דולר. הסכומים הנוספים כוללים מענק בקרנות מימון ליצוא, השתתפות המדינה בתשלום פרמיות ביטוח סיכוני סחר בחברות פיתוח בחו״ל ומתן מענק למימון מאמצי שיווק בחו״ל.

השרים החליטו להקים קרן לסיוע לתעשייה אלקטרונית בסך של 15 מיליון דולר, מתוכם 3 מיליון דולר למתן מענקים ועוד 12 מיליון דולר למתן הלוואות. ההלוואות תינתנה בריבית של 75 אחוז.

כמו־כן הוחלט אתמול על הגדלת קרנות המימון ליצוא מ־60 ל־80 מיליון דולר ועל הארכת תקופת מתן ההלוואות של קרן היצוא לטווח ארוך מ־5 ל־7 שנים. נוסף על כך הוחלט לאפשר לחברות עם מרכיב גבוה של מו״פ, המייצרות חלק גדול של תפוקתן ליצוא, לגייס 50 מיליון דולר בשוק ההון ע״י הנפקה של אגרות חוב.

שרון אמר לאחר הישיבה, שהסיכומים שהתקבלו נתנו פתרון לכ־60 אחוז מהתוכנית לעידוד היצוא שהוא מציע. שרון הוסיף, שהמשרד ייערך בימים הקרובים למימוש ההחלטות.

שני אנשים נפגעו מפיצוץ מטען חבלה ברמת־גן

שני אנשים נפגעו אתמול בפיצוץ מטען חבלה שהוטמן בפח אשפה על עמוד תאורה בכיכר רמב״ם, בצומת הרחובות הרואה והרצל ברמת־גן.

הפיצוץ היה סמוך לשעה 11.30 לפני הצהריים. עובר אורח אלימלך גליק בן 38 מבני ברק, נפגע מרסיסים בגבו והועבר על ידי אמבולנס של מד״א לביה״ח „שיבא". פקיד בנק דיסקונט השוכן בקרן הרחוב, מיכאל ברג נפגע באוזניו מחמת הדף הפיצוץ. הפקיד ישב אותה עת ליד חלון פתוח בבנק, מול המקום שבו הונח מטען החבלה. אמבולנס של מד״א העביר גם את הפקיד לטיפול בבית חולים.

למקום הוחשו כוחות משטרה ומד״א. המשטרה ערכה סריקות באיזור מחשש למטענים נוספים וקטע הרחוב נסגר לשעה קלה לתנועה.

חבלן המשטרה קבע, כי המטען היה בגודל בינוני.

הפקיד ברג סיפר, כי לפני מספר חודשים הוא היה בין נוסעי האוטובוס שבו נתגלה מטען חבלה ליד משטרת רמת־גן. (עתי״ם)

בודקים את מקום הפיצוץ ברמת־גן. (צילום: שי אבריאל / י.פ.פ.א)

הברפלד: לא ניתן למעסיקים לגרור את המו״מ על השכר עד אוקטובר

מאת כתבנו לענייני עבודה

יו״ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, הודיע אתמול בישיבת הוועדה המתאמת של האגף, כי ההסתדרות לא תאפשר למעסיקים הפרטיים והממשלתיים לגרור את המשא־ומתן על הסכמי השכר עד חודש אוקטובר. הוא אמר כי השמועות המופצות בעניין זה הן חסרות יסוד.

מזכירי איגודים מקצועיים במיגזר התעשייתי־פרטי דיווחו בישיבה על שורת הסכמי שכר שהושגו בימים האחרונים בתחומי ענפי המתכת, טקסטיל, חשמל, מזון ואלקטרוניקה. עליפי הרשימה שבידי מזכירים אלה, הגיעו העובדים להסכמים לפיהם קיבלו תוספות שכר בשיעור של 10 אחוזים בממוצע.

עוד אמר הברפלד, כי מטרת ההסתדרות להעלות את השכר הריאלי בערכים צנועים ומתונים המבוססים על נתוני היכולת של המשק, תוך התחשבות במצוקתם של ענפים ומפעלים מסוימים.

יו״ר המחלקה לרווחת העובד, שרה אלססקטור, דרשה לפתוח ביוזמת חקיקה על מנת לקבוע נורמות מחייבות בנושאי רווחה במקומות עבודה.

נציג חד״ש, בנימין גונן, תבע להכריז שביתה כללית בת יממה במטרה לאלץ את המעסיקים לשלם שכר מינימום בשיעור של 50% מהשכר הממוצע במשק.

סכסוך בחברת „על ניר" בגלל פיטורי 9 טייסים

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

סכסוך עבודה הוכרז בחברת „על ניר" לריסוס אווירי חקלאי, בעקבות מכתבי פיטורים שקיבלו 9 טייסים.

אחד מטייסי החברה אמר לכתבנו, כי בהסכם של חברת „על ניר" חולקה הארץ ל־6 אזורים. השנה החליט אזור הגליל העליון לפרוש ולהקים חברה פרטית, „כבול החולה", הם מפעילים 3 מטוסים השייכים ל„על ניר" ע״י 3 טייסים — אחד מקומי, השני פוטר מחברת מרום (חברה מתחרה ל„על ניר") והשלישי פוטר מ„על ניר".

„נוצר מצב אבסורדי ששטח שאנו ביצענו בו את העבודה מרוסס היום ע״י טייסים שפוטרו בעבר ואנו נדרשים לפטר טייסים. לא נוכל להסכים לכך", אמר.

לדעת שלמה לוי, מנכ״ל החברה, לא יהיה מנוס מפיטורים. לדבריו, לא יתכן מצב שבו היקף העבודה יורד ב־50 אחוז עקב צימצום שטחי הכותנה ומצוקת הענף, ומספר הטייסים יישאר קבוע.

בתנועות הקיבוציות ערים למצב שנוצר, וישעיהו פרי, מזכיר התק״ם, עוסק ב„פישור" בין הצדדים ומקווה להגיע להבנה בימים הקרובים.

בעיה נוספת ש„מאיימת" על שלום הבית בחברה היא תוספת שכר לטייסים. עליפי ההסכם שנחתם, מגיעה לטייסים תוספת שכר החל מה־1 באפריל בשיעור 48.6 אחוז. שלמה לוי מאשר שאכן מגיעה לטייסים לפי ההסכם תוספת שכר בסדר גודל כזה, אך מרגיש, שאין באפשרות החברה לשלם תוספות כה גבוהות נוכח המצב הקשה.

סוחר מט״ח נעלם מביתו — חשש שנרצח

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

נתנאל ניצקי, סוחר מטבע חוץ מת״א, נעלם זה שבוע ימים מביתו לאחר שיצא לבצע עיסקת מטבע זר. לטענת משפחתו, יש חשש כבר כי נרצח בידי אלמונים. המשטרה הקימה צוות חקירה לבדיקת הפרשה.

נתנאל ניצקי בן 76, הידוע בכינוי „סבה", עסק בשנים האחרונות בסחר מטבע בקרן הרחובות הרצל וסימטה בית הבד בת״א. ב־3.6.86 יצא ניצקי לבצע עיסקת מט״ח ומאז נעלמו עקבותיו. משפחתו של האיש התלוננה במשטרה ונפתחה חקירה בפרשה במפלג בילוש [illegible] של היחידה המרכזית. בראש הצוות עומד רפ״ק סיבל לבון.

סיכויים טובים לישראל ראוף להתמנות למנכ״ל בנק המזרחי

מאת אייל שגב, כתב „על המשמר"

מועצת המנהלים של בנק המזרחי תתכנס בשבוע הבא לבחור במנכ״ל חדש במקומו של אהרון מאיר שפרש מתפקידו.

המועמד בעל הסיכויים הטובים ביותר לזכות בתפקיד הוא ישראל ראוף, מנכ״ל בנק הקלאות. אפשרות אחרת היא שיושב ראש מועצת המנהלים של הבנק, חיים נדיבי, ישמש כמנכ״ל לתקופת ביניים, עד אשר ימצא מועמד מתאים אחר.

אתמול נודע כי מינויו של ראוף עלול להתעכב.

ההסתדרות תגיש תביעות להרחבת הנחות־מס

מאת כתבנו לענייני עבודה

הוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי אישרה אתמול שורה של תביעות, שיוגשו בקרוב לממשלה בעניין הסדר והרחבת ההנחות במס על עבודה במשמרות.

התביעות, שיוגשו בידי יו״ר האגף חיים הברפלד וסגנו אפרים זילוני הן: להגדיל את שיעור זיכוי המס מ־10 ל־20 אחוזים, להגדיל את התקרה לצורך הזיכוי המירבי בעבור עבודה במשמרות מ־115 ל־161 שקלים בחודש, שהתקרה תקבע לפי מס שולי של 35 אחוזים, ולא 30, כפי שזה עתה.

כן תובע האגף ממשרד האוצר להמנע מגביית מס הכנסה על דמי הבראה שמקבלים העובדים במועד קבוע ובמרוכז, בתשלום אחד, אלא לפרוס את החיוב לחמישה תשלומים. זילוני הבהיר אתמול, כי נוסף להקלה שתהיה בכך לעובדים, עשוי הדבר לתרום לעידוד היציאה לנופש בארץ ולהרחבת תיירות־הפנים, על רקע הריפיון בתנועת התיירים לישראל.

גוש אמונים מאיים להפר הוראות כוחות הבטחון

מאת כתב „על המשמר"

גוש־אמונים מאשים את מתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, בהתנכלות שיטתית לגרעין שכם ובהצרת צעדיו, תוך סילופים והסתרת האמת.

גוש־אמונים מאיים להפר הוראת כוחות הבטחון בחג השבועות, לאחר שמתאם הפעולות בשטחים לא התיר לגרעין שכם לשהות בחג בישיבת קבר־יוסף בשכם.

מזכירות גוש־אמונים נפגשה באחרונה עם שר הבטחון, יצחק רבין, ודרשה ממנו להתיר לגרעין־שכם לקיים תיקון ליל־שבועות בישיבת קבר־יוסף בשכם, כנהוג בשאר קהילות ישראל. שר הבטחון השיב בשלילה באמצעות מתאם הפעולות בשטחים, ובתגובה מאשים גוש־אמונים את המתאם בהתנכלות לגרעין.

מלשכת מתאם הפעולות בשטחים נמסר, כי הוראות הבטחון אינן מתירות לתלמידי ישיבת קבר־יוסף לשהות בשעות־הלילה במקום, ולפיכך לא אושרה להם בקשתם.

אנשי גוש־אמונים הודיעו בתגובה, כי יפעלו בפעולות־מחאה נגד הוראה זו ולמען קיום ישיבת קבר־יוסף בשכם כנהוג בשנים קודמות.

סוויסה הבטיח לשפר תנאי האסירים הבטחוניים

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

נציב בתי־הסוהר, גונדר רפי סויסה, נפגש אתמול בלשכתו עם שמונה עורכי־דין ערביים מנצרת ומן הצפון, כדי לדון עמם בבעיות של האסירים הבטחוניים.

חברי המשלחת, המייצגים את האגודה למען האסיר, הפועלת זה חמש שנים ומסייעת לאסירים הבטחוניים ולבני־משפחותיהם, ביקשו מגונדר סויסה להפריד בין האסירים הבטחוניים והפליליים, לשפר את איכות המזון ולספק לאסירים מטעמים מזרחיים.

כן ביקשו שהנהלת בתי־הסוהר תטפל באופן נמרץ במגיפות המתפשטות לפרקים בבתי־הסוהר, ותאפשר לרופאים מקצועיים לטפל בחולים מבין האסירים ותרשה לבני־משפחות האסירים לספק להם בגדים ולרכוש בשבילם מכשירי טלוויזיה ורדיו.

גונדר סויסה הודיע כי במקום על הסכמתו לבקשה זו האחרונה, בתנאי שהמכשירים ירכשו בקנטינות של בתי־הסוהר.

חברי המשלחת ביקשו עוד לאפשר לספק לאסירים ספרים ולהעניק להם חופשות, לרבות במקרי אבל ונישואין.

לכתבנו נודע, שנציב בתי־הסוהר גילה הבנה לרוב הדרישות והבטיח לטפל בהן במהירות האפשרית ובהתאם לנהלים המקובלים בנציבות בתי־הסוהר.

סוכם לקיים פגישות נוספות במידת הצורך, כדי ללבן בעיות המעיקות על האסירים ולנסות לפתרן.

דובר המשלחת, עו״ד עזיז שחאדה, שיבח את גישתו החיובית ואת ההבנה שגילה סויסה. עו״ד שחאדה אמר, שגונדר סויסה ניחן ברגישות מיוחדת והתייחס לבעיות שהועלו לפניו בצורה המעמיקה ביותר.

שר בממשלת ישראל וקצין צה"ל מעידים על המוניטין של ברעם

המשפט יחל בעוד עשרה ימים והנאשמים הישראלים עדיין במעצר ● גורי אייזנברג עסק במכירת גדרות תיל, תותחים, אורז, מטוסים, חמאה, מנועים, חיטה וטילים

מאת חנה איש הורוביץ, כתבנו בניו־יורק

ביום רביעי החליט „חבר מושבעים גדול" בבית המשפט המחוזי במנהטן, להגיש כתב־אישום נגד תת־אלוף (מיל.) אברהם ברעם, ישראל והגורי אייזנברג, ויליאם נורתרופ, סמואל אוונס ועוד חמישה אנשים הנאשמים בביצוע עבירות הקשורות לניסיון למכור לאיראן נשק מתוצרת אמריקנית, ובכלל זה מטוסים, טילים, הליקופטרים וטנקים.

הדיון במשפט יתחיל בעוד 10 ימים. בכתב האישום 19 פריטים ומרבית הנאשמים מואשמים בחלק מהם. רק סמואל אוונס, עורך־הדין הבריטי בעל האזרחות האמריקנית, מי שהיה מנהל העסקים של המיליונר הסעודי עדנאן חאשוגי — מואשם כמתווך וכמעורב בכל העיסקות. אברהם ברעם מוזכר בפריט אישום אחד.

כמה מהנאשמים, שהם אזרחי ארצות־הברית, שוחררו בערבות, אך חמשת האנשים שנעצרו בברמודה ובהם שלושת הישראלים, נמצאים עדיין בבית המעצר.

מכתבים מישראל

ביום חמישי התקיים דיון בדבר תנאי השחרור בערבות של ברעם ושל ישראל וגורי אייזנברג. פרקליטו של ברעם, עורך־הדין סילברמן, סיפר לשופט המחוזי סאנדס, כי בידיו נמצאים מכתבים מאת שר בממשלת ישראל ומאת מי שהיה מפקדו של תת־אלוף ברעם בצה"ל — שניהם אנשים שהכירו את ברעם כל ימיו. „אלה פקידי מימשל בכירים ביותר בישראל", אמר עורך־הדין. „המעידים על אופיו ועל המוניטין שלו".

הוא ביקש גם להמציא לבית המשפט ספר שהוצא בישראל, המתאר את מפקדי צה"ל והדן גם בפועלו של ברעם. „המוניטין של גנרל ברעם בישראל כמוהו כמוניטין של גנרל פאטון בארצות הברית" אמר הפרקליט. סילברמן הביא עמו יפויי־כוח נוטריוניים בלתי־חוזרים לטובת השגרירות האמריקנית בישראל, על רכושו של ברעם ועל רכוש של מכרים, בגובה של יותר משבע מאות וחמישים אלף דולר — הסכום שנקבע כערבות על־ידי רשם בית־המשפט.

ואולם התובעת, לורנה סקופילד, שיכנעה את השופט, כי קשה לשעבד נכסים בדרך זאת ועדיפה ערבות כספית של מוסד פיננסי. כתוצאה מכך החליט השופט שלא לשחרר בינתיים את ברעם ולא הוגשו לו מכתבי המלצה.

לא אנשי ביטוח

גם ישראל וגורי אייזנברג נשארו עצורים, אף כי נמצאו שלושה אורחים אמריקנים המוכנים לערוב להם עד סכום של שני מיליון דולר והם גם המציאו חמישים אלף דולר במזומן. גם במקרה שלהם הייתה הסתייגות מייפוי־הכוח על ביתם בירושלים, שערכו 400 אלף דולר, ונדרשה במקום זה ערבות של מוסד פיננסי.

התובעת סיפרה לשופט, כי מעיון במסמכים של ישראל וגורי אייזנברג למדה, כי אין הם אנשי ביטוח בעלי אמצעים צנועים שרכושם העיקרי וביתם בירושלים, כטענתם. היא מצאה טלקסים המעידים על מעורבותם בעיסקות יצוא ויבוא חובקות־תבל.

בתיק המסמכים של גורי, מצאה טלקס המתייחס לקניית קוויאר באיראן, אחר הדן במכירת גדרות תיל לצבא תורכיה והשלישי מתייחס למכירת מטוס מטען די.סי.6 ומנוע של מטוס בואינג 727, שככל הנראה היו מיועדים להאיטי.

מתווכים בין־לאומיים

עוד יש טלקסים בקשר למכירת מאה־אלף טונות ברזל, מאה־אלף טונות פלדה, 2500 טילי טאו, שלושים ושבע תותחים נגד מטוסים, מטוסי וסטוויגר, 10000 טונות אורז, שלושים־אלף טונות חמאה, מאתים וחמישים אלף טונות חיטה ועוד. בטלקס אחד מודיע גורי אייזנברג שיש לו לקוח אירופי — חברת תעופה שרוצה לקנות מטוס מטען בואינג 707.

לדברי התובעת, האייזנברגים הם ככל הנראה גם מתווכים בהלוואות בין־לאומיות בסכומים גדולים. פרקליטם של האייזנברגים אמר בתגובה, כי כל אלה היו רק גישושים ונסיונות וכי אף אחת מהעיסקות לא בוצעה.

ברעם בודד

אלקה אייזנברג, הרעייה והאם של הנאשמים, אישה נאה ומטופחת המנהלת גן ילדים בביתה בירושלים, הופיעה בבית־המשפט לראשונה ביום חמישי. הפרקליט, נתן לוין, הודיע על נכונותה להפקיד את דרכונה בידי השלטונות ולהתגורר עם בעלה ובנה בברוקלין, אצל קרובי משפחה שהתחייבו לפקח עליהם, כל זמן שיהיו משוחררים בערבות.

אלקה אייזנברג, שדמעות עלו בעיניה למראה העצורים שהוכנסו לאולם בית־המשפט תחת משמר כשידיהם כבולות לאחור, סיפרה, כי הגיעה לניו־יורק בראשית השבוע ופגשה את בנה ואת בעלה בבית המעצר ביום שני, לאחר חמש שעות המתנה. לדבריה, לא עשו בעלה ובנה פעולה כלשהי ללא ייעוץ משפטי של עורך־דין ישראלי. „אין מלחמה שבעלי לא השתתף בה" — אמרה — „גורי נלחם במלחמת יום כיפור בנפחא שברמת הגולן".

בעוד האייזנברגים מוקפים בני משפחה וידידים המעודדים אותם ועוזרים להם, תת־אלוף (מיל.) ברעם בודד ומדוכדך.

צלצול מהיר

ארתור גולדרייך,
דובר „ישראלים נגד אפרטהייד"

מעשיה של ישראל מסכנים את יהודי דרא"פ

מהי סיבת ההסלמה בדרום אפריקה?

מונחת לפני הודעתו של אוליבר טמבו, נשיא תנועת הקונגרס האפריקנית (אנ.סי.) הקוראת למרי אזרחי ולשביתה כללית בכל דרום־אפריקה החל מיום שני האחרון, כולל השבתת האוניברסיטאות וסירוב לשלם מיסים. כן קורא הקונגרס לאנשי הצבא והמשטרה השחורים לעבור אליהם על נשקם ולהצטרף למאבק השחור בדרום־אפריקה. תגובת השלטונות הייתה מעצרם של אלפים ממנהיגי השחורים, והכרזת משטר החירום בכל רחבי המדינה. אלא שהכרזה זו מעידה על כך, שהשלטונות אינם מסוגלים עוד לשלוט במצב.

האם קיים סיכוי כלשהו לשינוי המשטר?

אי־אפשר לעצור תהליך היסטורי. אלא שלמרבה הצער לא קיימת היום שום אופציה פוליטית לשינוי המשטר. זאת, מאחר ובכל המערכת השלטונית — שלושת בתי־הנבחרים, בתי־המשפט והזרוע המבצעת — לא קיימת שום נציגות של האוכלוסייה השחורה, וכך נראה, כי לא תהיה לשחורים ברירה אלא להילחם. מאחר ולצבא העומד מולם עוצמה אדירה, הרי שההרס שיגרם יביא לחורבן תשתיתה של מדינה שהיא עשירה מאוד ומפותחת מאוד ולמותם של רבבות אנשים.

היכן עומדת הקהילה היהודית במאבק הקריטי הזה שבין שחורים ללבנים?

נוח להיות לבן בדרא"פ. אבל — כמו שישנם לבנים התומכים באפרטהייד בפועל, כך יש גם יהודים כמוני, החברים בתנועת הקונגרס האפריקני. שחבריה הם צבעונים, לבנים, וכמובן שחורים. אלא שאפשר, עם זאת, לומר בוודאות, כי מעשיה של ישראל בדרא"פ הם המפריעים לעתידם של היהודים שם, שלא לדבר על יחסיה העתידים עם דרום־אפריקה השחורה.

מהי מידת המעורבות הישראלית בדרא"פ?

אזכיר, קודם כל, את סגירתן של רוב השגרירויות הזרות בדרא"פ ל־24 שעות, כאות הזדהות עם מאבקם של השחורים. רובן — חוץ מישראל. ישראל הביא גם המדינה היחידה בעולם התומכת בבנטוסטאנים — מדינות החסות הפיקטיביות של דרום־אפריקה. חמורה מכך היא אספקת הנשק, הציוד וההדרכה הישראלית בצבא דרום־אפריקה, והמחקר הגרעיני המשותף, שההסכם עליו נחתם עם מי שישב בכלא בגלל תמיכתו בנאצים, י. פורסטר. וכמובן, יחסי המסחר עם דרא"פ, הכוללים את הימצאותו שם של נציג חברת „כור" ההסתדרותית.

אתי רונאל

פעולות־מחאה נרחבות — מחר בדרא"פ

(סוף מעמוד ראשון)

למען זכויות האורח. כמה מבין הפעילים, שציפו לצעדי השלטונות, ירדו למחתרת.

פעילים אנטי־ממשלתיים ומנהיגי קהילות של השחורים נעצרו בכל רחבי המדינה, במהלך מיבצע, שהוגדר כמצוד הגדול ביותר זה שנים. כוחות משטרה וצבא חמושים הוסיעו ברחובות הערים הגדולות, תוך ידיעות על גיוס אנשי מילואים לבנים לשורות הצבא.

זעזוע בשוק הכספים

שוקי הכספים של דרום־אפריקה זועזעו קשות והשתרר בהם תוהו ובוהו, כעוד שער הראנד יורד בצורה תלולה ומתקרב לשפל הנמוך ביותר בכל הזמנים.

המשטרה סירבה לגלות כמה אנשים נעצרו, אבל מקורות משטרתיים מסרו כי מספרם מגיע למאות.

המשטרה הקימה מחסומי־דרכים סביב נמל התעופה ובכמה מקרים נערכו חיפושים במכוניות. מרכזי הקבוצות הלוחמות באפרטהייד בכמה ערים כותרו על־ידי שוטרים חמושים בתת־מיקלעים וברובי־ציד.

מחאות והחלטות

הקהילה האירופית תדון מחר בהצעה להטיל סאנקציות על דרום־אפריקה, אך לפי דיווחים מהאג, קיימים חילוקי דעות עמוקים בנושא זה. ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, מתנגדת בחריפות לסאנקציות כלכליות מליאות נגד דרום־אפריקה. היא הזהירה, שאם יופעלו סאנקציות כאלה, יאבדו 120 אלף בריטים את משרותיהם.

בוושינגטון קרא הנשיא רייגן לשחורים וללבנים בדרום־אפריקה לנהוג בהתאפקות מירבית. כהוסיפו לפני עתונאים, אמר הנשיא: „מה שאנו רואים אינו אלא מלחמת אזרחים במלוא מובן המלה". הוא חזר והצהיר, כי הוא מתנגד לסאנקציות כלכליות נרחבות נגד דרום־אפריקה וטען, כי הן לא יהיו יעילות ויגרמו נזק רק לאנשים שהממשל רוצה לסייע להם.

ביום ו' גינתה מועצת הבטחון את מצב החירום בדרום־אפריקה וקראה לממשלת פריטוריה לבטל את ההודעה בעניין זה ללא דיחוי.

צבן: דיון דחוף

יאיר צבן (מפ"ם), תובע מיו"ר הכנסת לערוך דיון דחוף במליאת הבית בפרשת המאורעות האחרונים בדרום־אפריקה ובתגובתה של ישראל לקריאת מועצת הביטחון. צבן סבור, כי שתיקתה הנמשכת של כנסת ישראל להחמרת מעשי הדיכוי הגזעניים בדרום־אפריקה, היא בלתי־נסבלת.

כתבנו מעיר, כי מפ"ם הגישה מספר פעמים, בחודשים האחרונים, הצעות לסדר־היום בנושא דרום־אפריקה, ותמיד נדחו אלה בלחצה של הממשלה על נשיאות הכנסת.

חבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, יוסי שריד (ר"צ), תובע מראש הממשלה ומשר החוץ, שישראל תצטרף מיד אל כל המדינות המגנות את שלטונות פריטוריה על הכרזת מצב־החירום בדרום־אפריקה. הוא הגיש הצעה דחופה לסדר היום של הכנסת בנושא זה.

ספרי תורה הושחתו

(סוף מעמוד ראשון)

אתמול לפנות בוקר.

כוחות משטרה, שחשו לרמת־החייל, עושים מאמץ לגלות את נסיבות האירוע. טרם נעצר איש.

מנכ"ל הישיבה, הרב נחום קרנביסר, מסר, כי האלמונים ניפצו את השמשות והשחיתו מאות ספרי־גמרא, חומש וסידור ואת הקרעים פיזרו על הריצפה.

מנכ"ל הישיבה אמר, כי התלמידים חיים בשלווה עם שאר תושבי השכונה, רובם חרדים וחלקם חילוניים. לדבריו, אין במקום תמונות פירסומת על תחנות אוטובוס ואנשיו אינם דוגלים בשיטה של השחתה.

שכנים שגילו את מעשה הפוגרום אמרו לכתב עת"ם, כי היה זה מחזה מזעזע ונראה כי האלמונים פעלו במקום בליל שבועות, כשאיש לא היה בישיבה.

במרכז ירושלים פרצה אתמול תיגרה בין קבוצת נערים חילוניים לקבוצת אברכים.

הקטטה אירעה סמוך לשעה 23.30, ברחוב שטראוס במרכז העיר. רכב של „חברה קדישא" עצר בתחנת אוטובוס והוריד אדם חרד. לטענתו, התגרו בו כמה נערים חילוניים שהמתינו בתחנת האוטובוס ופרצה תיגרה. המשטרה הוזעקה למקום הפרידה בין המתקוטטים והביאה את המתלונן ואת אחד הנערים לתחנת המשטרה.

במשרד־החוץ מחפשים

(סוף מעמוד ראשון)

שמיר. בפגישה נסקרו האירועים הקשורים בבחירתו של קורט ואלדהיים לנשיא אוסטריה. שר־החוץ הדגיש בפני השגריר, כי הוא מסתייג לחלוטין מן הידיעות, שלפיהן יש לו (לשמיר) ביקורת על התבטאויות שיוחסו לאליצור.

היום או מחר יכנס שמיר בלשכתו התייעצות בהשתתפות צמרת משרד־החוץ והשגריר אליצור, כדי לדון בהמשך התגובה הישראלית על בחירת ואלדהיים. יצוין, כי השגריר אליצור עומד לסיים את כהונתו בחודש אוגוסט והוא כבר שיגר מכתב לשר־החוץ בו הודיע, כי יתנגד להארכת כהונתו בשנה נוספת.

יחד־עם־זאת הניחו אמש מקורות במשרד־החוץ, כי אם יוחלט במשרד, שהמוצא הרצוי ביותר הוא הארכת כהונת השגריר, יצליחו לשכנע את אליצור, העומד לצאת לגימלאות, להאריך את כהונתו.

יחידת קומנדו סורית

(סוף מעמוד ראשון)

זו הפעם הראשונה שיחידה סורית חודרת לאיזור זה בגיזרה המערבית של הביקעה, שנכבשה על־ידי צה"ל באפריל אשתקד. הכפר מאשגארה נמצא במרחק של פחות מ־10 ק"מ מצפון לרצועת הבטחון.

הפרשה החלה, כאשר אנשי מיליציה של המפלגה הסוציאלית הלאומית הסורית הסתערו על העיירה, שנכבשה שישה ימים לפני כן על־ידי אנשי חיזבאללה. הפסקת האש הושגה תודות לתיווך של קצינים סוריים ומפקדי השיעים. אחרי שאנשי המפלגה הסורית הסתערו על מוצבי חיזבאללה והצליחו להדוף את השיעים הקיצוניים עד למרכז הכפר. בהתקפה זו נהרגו שמונה אנשים ונפצעו 12.

שקט יחסי בביירות

במחנות הפליטים בביירות שככו אמש חילופי האש מרקטות ומרגמות, ובמקומם היו חילופי־אש ממקלעים למרות הכרזה על הפסקת־אש בקרבות בין המחבלים הפלשתינים והמיליציה השיעית „אמל".

בינתיים נמשכו אתמול השיחות בין סגן נשיא סוריה, עבד אל חלים חדאם, מנהיג השיעים נביה ברי והמנהיגים של ששת הארגונים הלבנוניים הפרו־סוריים. ברי מסר, כי המשתתפים דנו בהסכם הבין־לבנוני, שנחתם ביום ו' בדמשק, ובהסכם בין „אמל" ל„חזית ההצלה הלאומית הפלשתינית", שנחתם אתמול בחסות סוריה.

בדמשק הכריזו ביום ו' מנהיגים מוסלמיים לבנוניים, כי לא יתירו לפלשתינים להקים מדינה בתוך מדינה בלבנון. תנועת „אמל" האשימה את ערפאת בנסיון לבצר מחדש את עוצמתו הצבאית בבירות לבנון.

ראש הממשלה הסוני, ראשיד קראמה, אמר אתמול כשובו מדמשק, כי הציע לנשיא הנוצרי אמין ג'מאייל, שכל ראשי הממשל יתפטרו יחדיו, בנסיון לשים קץ למבוי הסתום הפוליטי במדינה.

חשד לשוחד ב„מספנות ישראל"

(סוף מעמוד ראשון)

כתב־האישום בפרשה הוגש על־ידי עו"ד דינה רוטגרונד מפרקליטות מחוז חיפה. היא טוענת, כי בפרשת השוחד מעורבים פנחס גלעד, בן 54, תושב קרית אתא ובעליה של חברת „גלעד בע"מ" לשירותי כוח אדם; ראש ענף התיקונים ב„מספנות ישראל", אהרון ליזורבוים, בן 60, תושב קרית ביאליק, וסגנו מאיר ריכטמן, בן 60, תושב חיפה.

התובעת טוענת, כי פרשיות השוחד בהן מדובר אירעו בשנים 1983 ו־1984, שעה שהנאשם גלעד הזמין בסוכנות נסיעות ארבעה כרטיסי טיסה, כולל שהייה ל־9 ימים בלונדון שבאנגליה, עבור הנאשמים אהרון ליזורבוים ומאיר ריכטמן ועבור נשותיהם. בתמורה לטיסה ולשהייה שילמו ליזורבוים וריכטמן לגלעד סך של 720 דולר כל אחד, בעוד שגלעד שילם עבור כך 1186 דולר.

ההפרש בסך 937 דולר, טוענת התביעה, ניתן לשני המנהלים הבכירים כשוחד, זאת כדי שחשביים ינהגו משוא־פנים בחברת „גלעד" במסגרת תפקידם ב„מספנות ישראל". היא מאשימה את גלעד במתן שוחד ואת ליזורבוים וריכטמן בקבלת שוחד בתוקף היותם עובדי ציבור.

בהמשך כתב־האישום טוענת התובעת, עו"ד רוטגרונד, כי הנאשם פנחס גלעד נתן שוחד לכ־30 מעובדי „מספנות ישראל" בחג הפסח. זאת כשהביא להם במתנה משקאות ומתנות אחרות. לטענתה, 30 עובדי המספנה הינם עובדי־ציבור וקבלת המתנות במסגרת תפקידם פירושה קבלת שוחד, כדי שינהגו במשוא־פנים כלפי חברת „גלעד בע"מ" במסגרת תפקידם ב„מספנות ישראל". התובעת לא הגישה אישומים נגד 30 העובדים והסתפקה בהגשת כתב אישום נגד פנחס גלעד וטוענת כי נתן שוחד לעובדים.

עם מאירה, לוסי, אפרים
וקיבוץ מעגן־מיכאל
אנו משתתפים באבלכם הכבד בנפול בנכם־בננו
ניר ז"ל
בעת מילוי תפקידו
ההלוויה תתקיים היום, יום א' 15.6.86
בשעה 15.30 בקיבוץ מעגן־מיכאל
בית עברון

במלאת שלושים
לפטירתה של יקירתנו
בלהה ליפשיץ ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ב' 16.6.86, ט' בסיוון תשמ"ו,
בשעה 16.00, בבית הקברות בכפר סמיר, חיפה.
לאחר מכן יתקיים מפגש בו ישאו דברים לזכרה בבית המורה,
רח' ארלוזורוב 92 חיפה, בשעה 17.15.
התחבורה תצא מרח' בן־יהודה 11, בשעה 16.30.
המשפחה והידידים

„על המשמר"
עתון יומי
חמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל: 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר, חדרים 102–121, טל' 225125־6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33154 רח' סבוגר 17, טל' 673673. המען למכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

מאמצים לעצור ההדלפות בארה"ב

משרד המשפטים האמריקני זיהה ישראלי חמישי בפרשת פולארד

כך מדווח ה„ניו־יורק טיימס" ● האדם החמישי זוהה כ„עוזי" ויואשם בעבירות ריגול ● הבית הלבן דרש משר המשפטים לשים קץ להדלפות אנטי־ישראליות ● רייגן: אין ראיות לפעילות ריגול ישראלית נכתבת בארה"ב

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — שר המשפטים האמריקני, אדווין מיז, מסר הודעות חדשות לפרקליטות לאנשי משרדו, לבולשת הפדרלית ולמשרד התובע למחוז קולומביה להפסיק לאלתר כל גילוי של פרטים מחקירתם המתמשכת בפעילות הריגול הישראלית בארה"ב לאמצעי התקשורת.

אך בעוד הידיעות מוסרות, כי מיז פועל לבלימת ההדלפות האנטי־ישראליות, דיווח אתמול „ניו־יורק טיימס", כי משרד המשפטים „זיהה לחלוטין ישראלי חמישי, שהשתתף בקשר הריגול של פולארד".

במסמכים שהוגשו לבית־המשפט מזוהה האיש החמישי הזה כישראלי ששמו „עוזי". „ניו־יורק טיימס" אינו מכיר את השם „עוזי".

לדברי העיתון, ייתכן שחשוד חמישי זה יואשם בעבירות של ריגול. במסמכי בית־המשפט נאמר כי „עוזי" השתתף בפגישות עם פולארד בשנים 1984 ו־1985.

ביטול החסינות

עוד טען אתמול העיתון, כי בהסתמך על מידע שמסרו בני הזוג פולארד לחוקריהם, יתכן שאל"מ אביעם סלע יואשם בריגול. בצטטו „מקורות המקורבים לחקירה", כותב העיתון, כי „הודאות בני־הזוג עלולות להוליך להאשמות פליליות נגד הקצין (סלע)".

רייגן: אין ראיות

ביום ו' שעבר הצהיר הנשיא רונלד רייגן, במסיבת עיתונאים בבית הלבן, כי „אין ראיות משום מקור שהוא", כי הריגול הישראלי בארה"ב היה נהנה משדרות לפני כן. „בכך אחרי אני יודע, והוא, כי ממשלת ישראל הבטיחה לנו שמעולם לא היתה לה תוכנית כל שהיא לנסות להשיג מידע ביוני מארנו, או לרגל נגדנו", אמר רייגן.

על שאלה, מה תעשה ארה"ב אם יתגלו ראיות כאלה, השיב רייגן: „סבורני שאז יהיה עלינו לטפל בכך ולברר, אם זה מפתיע את ממשלת ישראל, אם מישהו עשה מעשה על דעת עצמו או לא".

ידוע כי החוקרים האמריקניים רוגזים על ממשלת ישראל, שהיא לא דיווחה להם על התפקיד שמילא סלע בפרשה, בעת שביקרו בישראל בדצמבר אשתקד.

„הישראלים שיקרו"

„אנשי־החוק האמריקניים מאמינים עתה, כי הישראלים שיקרו לחוקרים בביקור ההוא", כותב „ניו־יורק טיימס". „כאשר נשאלו מי היה מעורב ברשת הריגול, לא הזכירו הישראלים את אל"מ סלע, משום כך יהיה אפשר עתה לבטל את חסינותם של הישראלים שהעידו לפני החוקרים ואשר קיבלו חסינות תמורת שיתוף־הפעולה שלהם. החסינות מתבטלת כאשר מתברר שעד נמנע מלגלות מידע חיוני, אמרו פקידי הרשות האמריקניים", כתב העיתון.

„ניו־יורק טיימס" מצטט גם איש קונגרס בכיר, „הבקיא בענייני המודיעין", שאמר, כי יש עתה ראיות לריגול ישראלי „נרחב" בארה"ב. עוד אמר האיש, כי נודע לו שמבצעי הריגול הללו אושרו „בדרג מסויים" של ממשלת ישראל.

הוא סרב למסור פרטים, אך הבהיר, שאין לו ספק באמיתות המידע הזה. „אני חושב שהעניין הזה נרחב הרבה יותר", אמר האיש.

בהתייחסו לריגול הישראלי בארה"ב, כאשר נשאל אם הוא משוכנע בכך, השיב: „איני עוסק בסברות־כרס".

הבית הלבן סירב להגיב על הידיעה שהתפרסמה ביום ה' שעבר ב„על המשמר", כי יתכן שישראל העבירה ל„מדינות זרות לא־ידידותיות", כגון איראן, חלק מן המידע הצבאי המסווג שהשיגה באמצעות פולארד.

תביעת נזיקין על הקרנת סרטי וידאו בקיבוצים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תביעת נזיקין בגין הפרת זכויות יוצרים הוגשה לראשונה בישראל על־ידי חברת „אימפריה של קולנוע" המפיצה קלטות וידאו, נגד שלושה קיבוצים.

התביעה הוגשה לבית־משפט השלום בחיפה, נגד תנועת החברה „אימפריה של קולנוע", המייצגת בארץ עשרות חברות סרטים אמריקניות ואירופיות. 40 אלף ש"ח מכל אחד מהקיבוצים: גבעת חיים איחוד, מגל ראש הנקרה ומגל.

פרקליטה של החברה טוען בכתב התביעה שהגיש, כי צבי שפיגלר מגבעת חיים משמשת של מירה ומשה טרוי מכפר ראש הנקרה ורבי הוא מנוי בספריית קלטות וידאו של „אימפריה של קולנוע".

לטענתם, התחייב צבי שפיגלר על התחייבות של קלטות מיועדות לשימוש הפרטי להקרנה הביתית בלבד, אולם הוא מעביר קלטות אלה לבני הזוג פרוי... והקלטות מוקרנות בניגוד להסכם בפני כל חברי המשק.

לדבריהם, העמיד שפיגלר עד כה 66 קלטות להקרנה ברשת הכבלים הפרוסה בקיבוץ, והקיבוץ בהקרינו את הסרטים, הפר את חוק זכויות היוצרים.

לדברי התביעה דוד יוזה חבר קיבוץ מגל, חתם על חוזה אישי בספריה אחרת של „אימפריה של קולנוע" והעמיד לרשות קיבוצו כמאה סרטים להקרנה בניגוד לחוק.

בשיטה דומה נקטו גם קיבוץ גבעת חיים. טוען פרקליט „אימפריה של קולנוע", לבקשתו הוציא בערב החג שופט השלום החיפאי אליעזר ריכמן צו ביניים האוסר על הקיבוצים להמשיך בהקרנת קלטות הווידאו, עד שתתברר תביעת החברה על סך כולל של 120 אלף ש"ח.

עוד הורה השופט למזכירי הקיבוצים למסור לבית־המשפט לאלתר רשימה של כל הסרטים שהוקרנו בקיבוציהם בששת החודשים האחרונים. כתב־ההגנה טרם הוגש.

חיילי צה"ל הציתו תבואה השייכת לשבט בדואי בנגב

ערימות התבואה של שבט אל עזזמה נמצאות על שטח שהוכרז כשטח אש ● צה"ל: נפתחה חקירה

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

חיילי צה"ל הציתו בשבוע שעבר ערימות של תבואה השייכות לבדואים, משבט אל עזזמה. מכבי אש שהוזעקו למקום כיבו את הדליקה. בצה"ל נפתחה חקירה לבירור נסיבות המקרה.

ביום חמישי שעבר, בשעות הבוקר, הגיעו כמה חיילי צה"ל לאדמות פלג ג'נביב, פלג של שבט אל עזזמה.

האדמות, הנמצאות סמוך לעיירה ירוחם, הוכרזו כשטח אש, ואנשי אל עזזמה מנהלים מאבק משפטי כדי להשיב לעצמם את האדמות. בינתיים, הם ממשיכים לעבד את השטחים.

לפני חודשיים החלו חיילי צה"ל לחרוש את שדות החיטה, אולם חזרו בהם.

על מה שארע ביום חמישי סיפר בעל השטח, עלי אלקשהר, בן 38: „ביום חמישי אחר הצהריים היינו באוהלים שלנו, ופתאום שמענו צעקות. הנשים צעקו, שחיילים עולים לנו על החיטה. הנשים מהשבט ראו חייל יורד מזחל"ם, ניגש לחיטה, ומיד אחרי זה פרצה אש גדולה ששרפה את התבואה. הזמנו מכבי אש מדימונה, והם כיבו את השריפה".

„כואב לי שעשו לי את הדבר הזה", אומר אלקשהר. „הרבה שנים הייתי גשש בצה"ל והנה חיילים עושים לי דבר כזה. 30 שנה המשפחה שלי מגדלת חיטה כאן, ואף פעם לא קרה לנו דבר כזה".

מקורות צבאיים מסרו בתגובה: „מתחקיר ראשוני עולה כי מדובר בשטח אש סגור של צה"ל, שהבדואים נמצאים בו בניגוד לחוק. כרגע לא ברור מדוע הציתו החיילים את ערימות התבואה, ובצה"ל נפתחה חקירה מקיפה כדי לבדוק את נסיבות המקרה. יתחקרו גם הכבאים שכיבו את הדליקה".

הערכה: מדד מאי — כ־2% תוספת היוקר — כ־6%

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שיעור תוספת היוקר אשר יקבלו השכירים ייקבע היום, לאחר שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם את שיעור האינפלציה לחודש מאי. מקורות במשרד האוצר מעריכים, שמדד מאי עלה בכשני אחוזים, ולפיכך שיעור תוספת היוקר יהיה של כשישה אחוזים.

משקיפים כלכליים בירושלים צופים, ששיעור תוספת היוקר יחזק את הלחץ שמפעילים תעשיינים ויצואנים לגרש הדולרי לפיחות קרוב של השקל, או למתן סובסידיות מוגדלות לייצוא.

לדברי התעשיינים, שער החליפין הקפוא יחסית לדולר שחק את רווחיותם, שכן המחירים במשק המשיכו לעלות בחודשים האחרונים.

טיעון זה של התעשיינים נתקל בהתנגדות נמרצת מצד הגורמים הבכירים ביותר באוצר ובוועדת המעקב של התוכנית הכלכלית. גם במחלקת המחקר של בנק ישראל יש התנגדות לפיחות של השקל.

באוצר ובבנק ישראל מציינים, שההחלטה מלפני שבוע להפחית את הפרשות המעסיקים לביטוח הלאומי בחמישה אחוזים תקזז במידה רבה את הגידול בעלויות, הצפוי עקב תשלום תוספת היוקר.

משלחת אמריקנית — לישראל

משלחת בכירה של פקידים של הממשל האמריקני וכלכלנים אמריקניים אמורה להגיע היום לישראל, כדי לנהל שיחות כלכליות עם אנשי האוצר, בנק ישראל וועדת המעקב של התוכנית הכלכלית.

במשלחת משתתפים פרופ' הרבסטשטיין וסטנלי פישר, אשר חיברו בתחילת '85 מסמך בן עשר נקודות, אשר לדעת משקיפים כלכליים רבים כלל את עיקרי המדיניות שהופעלה במסגרת תוכנית הייצוב הכלכלי.

מהצד הישראלי יעמוד בראש המשלחת מנכ"ל משרד האוצר, עמנואל שרון. צופים שבדיונים ישתתף גם פרופ' מיכאל ברונו, אשר שמו מוזכר כמועמד כמעט ודאי לתפקיד נגיד בנק ישראל.

איש המעלולים ג'ו גילבריד, בן 28, מזנק אפוף להבות מן הקומה ה־12 של בניין בדאלאס אל שק ענקי מלא אוויר, בעת הסרטת הסרט „אין מקלט בטוח". (צילום איי.פי.)

נמלט יועץ מס שחשוד בהונאות במיליון דולר

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

יועץ מס אשר עסק בביטוח בראשל"צ נעלם לפני כחודש מביתו והשאיר רבים מלקוחותיו במצב נואש. המשטרה מעריכה את היקף הונאתו בכמיליון דולר. נגד היועץ, נשוי ואב לשלושה ילדים, הוגשו שלוש תלונות לתחנת המשטרה בעיר, אך נודע כי לקוחות נוספים שוקלים להגיש תלונה נגדו.

מספר לקוחות אחרים הסבירו את אי רצונם להתלונן בכך שהם מקווים עדיין לאתרו ולשכנעו להשיב להם את כספם. כנגד האיש הוצא צו עיכוב יציאה מן הארץ.

על פי החשד, נהג היועץ בתיחכום רב. לפי אחת העדויות, הוא נהג לגנוב מלקוחותיו צ'קים חתומים עם הספחים, כשאת הצ'קים היה מפקיד כהמחאות בטחון לצורך מימון עיסקותיו השונות.

צ'קים שונים בגובה של 200 ו־300 ש"ח כבר נפרעו, אך במשטרה חוששים, כי עדיין לא כל הצ'קים שהגיעו לידיו מומשו, וככל הנראה ייפגעו לקוחות נוספים.

לקוחות רבים של היועץ ואיש הביטוח מספרים כי משכורותיהם עוקלו ע"י נושיו, כמו גם חשבונות הבנק שלהם וחסכונותיהם. כנגד כמה מהם הפעילו הנושים אף את ההוצאה לפועל.

גם אשתו של החשוד, הנמצאת בהליכי גירושין ממנו, וילדיו שרויים במצב קשה. אשתו סיפרה לכתבים, כי היא וילדיה נותרו בדירה שכורה, אותה עליהם לפנות בעוד מספר שבועות, לאחר שהבעל מכר ועבר את דירתם המשותפת.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה
קונצרט מיוחד:
ילדי־הפלא מיפן 86'
עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית
בחסותה האדיבה של שגרירות יפן בישראל
תלמידי מכון ימהה למוסיקה
מבצעים את יצירותיהם
בניצוחו של
שלום רונלי־ריקליס
סולן אורח: פיטר ורטהיימר גנו־סקסופון
תל־אביב, היכל התרבות, יום שלישי, 1.7.86
חיפה, אודיטוריום חיפה, יום רביעי, 2.7.86
ירושלים, תיאטרון ירושלים, יום חמישי, 3.7.86
כל הקונצרטים יתקיימו בשעה 8.30 בערב
כרטיסים במחירים עממיים מהיום:
בתל־אביב: בקופת התזמורת (היכל התרבות) בשעות 10–1 בלבד; ובסוכנות „קסטל", אבן גבירול 153, טל. (03)444725 ובחנויות כלי־זמר (ב„לב דיזנגוף" וב„קניון איילון")
בירושלים: בסוכנות „קלעים" (שמאי 8) ובחנות כלי־זמר (יפו 68)
ובחיפה: במשרדי התזמורת (הרצל 16) ובחנות כלי־זמר (החלוץ 53)
בבאר־שבע: בחנות כלי־זמר (קק"ל 187)
ובסוכנויות כלי־זמר בכל הארץ

המכון ללימודים ערביים — גבעת חביבה
מודה מקרב לב ל:
חבורת הזמר - קיבוץ העוגן
להקת המחול העירונית „הורה" — חדרה
מקהלת סמינר המורים הערביים בבית ברל
על הופעתם היפה והמרשימה בהתנדבות
בפסטיבל הזמר והמחול הערבי לשנת 1986

חדשות

שביתה במגזר הערבי במחאה על עקירת עצים בשטח תשע

כל המועצות הערביות ישבתו מחר במשך שעתיים, לאות הזדהות עם השביתה במועצות הגובלות בשטח תשע — סכנין, דיר חנא וערבה ● יועצו של השר וייצמן הבטיח למסור למועצות מיליון ומאה אלף ש"ח תוך 10 ימים

מאת יהודה צור וקאסם זייד, כתבי „על המשמר"

בפגישות חירום של ראשי המועצות המקומיות דיר חנא, ערבה וסכנין הוחלט ביום שישי להשבית מחר את הרשויות המקומיות ואת השרותים המוניציפליים, במחאה על עקירת שתילים בשטח תשע.

בכנס חירום שהתקיים אתמול בסכנין החליטו יתר ראשי המועצות הערביות להשבית גם הם למשך שעתיים את מתן השירותים, לאות הזדהות עם השביתה של שלושת המועצות הגובלות בשטח תשע.

ראשי המועצות אשר ישבתו מחר קובלים על כך שאין איש מורה באחריות על עקירת השתילים ובהמשך הפגיעה במהלך תקין של עבודת החקלאים.

הצבא טוען, שחייליו לא עשו זאת וכך טוענים גם המתיישבים במצפים. אבל עובדה היא שמישהו עקר את השתילים — אמרו ראשי המועצות.

בעניין זה הוחלט לשגר משלחת של ראשי מועצות לפגישה עם השר ויצמן, הממונה מטעם הממשלה על טיפול בערביי ישראל.

בכנס הוחלט לשגר משלחת של ראשי המועצות לדון עם שר האוצר בתביעות הישובים הערבים.

יוסף גינת, יועצו של השר וייצמן, נפגש כבר לפני כמה ימים עם ראשי מועצות. הוא מסר להם, שתוך עשרה ימים יימסר לידם סכום של מיליון ומאה אלף שקל לצרכים מיידיים.

היועץ אמר עוד לראשי המועצות, שתוך שלושה שבועות ייפגשו שרי האוצר, הפנים והשר וייצמן כדי לדון בשינוי יסודות התקציב של הרשויות הערביות, שמשמעותן שיפור וגידול של כספים אשר יעמדו לרשותם.

בכנס של ראשי מועצות ערביות, הוועד להגנה על האדמות והוועד הארצי של ראשי מועצות, שהתקיים אתמול בסכנין, הוחלט שאם עד סוף החודש לא יימצא פתרון מתאים למצוקתם התקציבית של המועצות — יפתחו הרשויות בשביתה ללא הגבלת זמן.

ראשי המועצות קובלים על כך, שלמרות ההבטחות שניתנו בעבר לשנות את יסודות התקציב, כדי לשפרו ולהוסיף כספים שיענו על הצרכים האמיתיים של היישובים הערביים, דבר לא נעשה כדי לממש הבטחות אלה.

בישיבה נאמר, שכבר עברו חודשיים מאז תחילת שנת התקציב ולרשויות הערביות אין עדיין תקציב לשנה הנוכחית בגלל אי מילוי ההבטחות.

תביעה להעניק „חנינה" לבתים שנבנו ללא רשיון

מאת קאסם זייד ויהודה צור, כתבי „על המשמר"

ראשי הציבור הערבי תובעים להכיר בחוקיות הבתים שנבנו ללא רשיון. החלטה זו נתקבלה בכנס משותף של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, חברי הכנסת הערבים והוועד להגנת האדמות, שהתקיים אתמול בכפר סכנין.

המתכנסים תובעים, שמשלחת מטעמם תיפגש עם ועדת המנכ"לים לבנייה הבלתי חוקית, כדי להשמיע את השגותיה, בטרם יאושרו מסקנות הוועדה.

בכנס הושם הדגש על הצורך בהקמת ועדות תכנון ובנייה מקומיות בכפרים הערביים ובהרחבת שטחי השיפוט.

משתתפי הכנס תבעו להעניק לרשויות הערביות 22.5 מיליון דולר לכיסוי גירעונותיהם, ולהעלות את ממוצע המענק לנפש ל־20 דולר לשנה, במקום שלושה — כפי שמקובל עד כה.

הרשויות הערביות יקיימו כ־1 ביולי שביתת אזהרה ליום אחד, אם עד אז לא ישולם להן סכום של מיליון ומאה אלף דולר שהם יתרת המענק שהבטיח בזמנו ראש הממשלה לרשויות הערביות.

כן הוחלט לקיים שביתה כללית של הציבור הערבי, אם משרד הפנים לא יתקן את בסיס התקציבים ולא יכסה את גירעונותיהם של הרשויות הערביות.

הכנס, שרן בגבייה מופרזת ובלתי מוצדקת של ארנונות הרכוש, החליט לפנות בבקשה לחדש את עבודתה של ועדת נחמיאס, בהשתתפות הח"כים הערבים, שקבעה הנחיות שומה וגבייה שאינן מיושמות — דבר הגורם להכבדה על אלפי הנישומים הערבים.

הוחלט לקרוא לציבור הערבי להימנע מתשלום מיסי הארנונה באורח קולקטיבי, אם המלצותיה של ועדת נחמיאס לא ימומשו תוך חודש ימים.

בכך אומצו הצעותיו של ח"כ מוחמד וותד, שדיווח על עבודת וועדת נחמיאס ומסקנותיה. לדבריו, הן סותרות את הביצוע בשטח.

נבון תובע לדון בדחיפות במצב ההשכלה הגבוהה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, ביקש ממזכיר הממשלה, ד"ר יוסי ביילין, להעמיד על סדר יומה של הממשלה את מצב ההשכלה הגבוהה בארץ.

השר הודיע על כך בישיבה שבה השתתפו שר המדע, גדעון פת, יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב פרופ' י. זיו, מנהל אגף התקציבים באוצר א. פוגל ובכירים נוספים.

השר אמר, כי מדענים צעירים מבריקים עוזבים את הארץ ומבצעים את מחקריהם בחו"ל. השר פת אמר, שמכוני מחקר בעלי מוניטין מתרוקנים בגלל ציוד מתיישן.

פרופ' זיו אמר, שתוך עשר שנים יפרשו מאות עובדי סגל בכירים ולהכשרת דור צעיר דרושות עשר שנים. הוא תבע לשחרר ממס את התרומות לאוניברסיטאות.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט למנויים מס' 10
מיוזיהאן צ'ונג, מנצח ופסנתרן
התכנית: מוצרט: הפתיחה ל„החטיפה מן ההרמון"; מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר, ק' 488; דבוז'ק: סימפוניה מס' 7
תל־אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה 1: יום א', 15.6.86; סדרה 2: יום ג', 17.6.86; סדרה 3: מוצ"ש, 21.6.86 (9.00 בערב); סדרה 4: יום א', 22.6.86

קונצרט למנויים מס' 9
מיוזיהאן צ'ונג, מנצח ופסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות 1—4
חיפה, אודיטוריום חיפה
8.30 בערב
סדרה 1: יום ה', 19.6.86
סדרה 2: יום ד', 18.6.86

קונצרט למנויים מס' 10
קורט מאזור, מנצח; מנחם ברויאר, כנר; מרצל ברגמן, צ'לן; אלכסנדר וולקוב, פסנתרן
התכנית: מאטוס: „כלה הרוח"; בטהובן: קונצ'רטו לכנור, צ'לו ופסנתר; ברוקנר: סימפוניה מס' 3
תל־אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה 5: יום ב' 23.6.86; סדרה 6: יום ג', 24.6.86; סדרה 7: מוצ"ש, 28.6.86 (9.00 בערב); סדרה 8: יום א', 29.6.86

קונצרט למנויים מס' 5
קורט מאזור, מנצח; מנחם ברויאר, כנר; מרצל ברגמן, צ'לן; אלכסנדר וולקוב, פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות 5—8
חיפה, אודיטוריום חיפה
8.30 בערב
סדרה 4: יום ד', 25.6.86

קונצרט למנויים מס' 9
קורט מאזור, מנצח; מנחם ברויאר, כנר; מרצל ברגמן, צ'לן; אלכסנדר וולקוב, פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות 5—8
חיפה, אודיטוריום חיפה
8.30 בערב
סדרה 3: יום ה', 26.6.86

גנרל לחאד: ניתן לפרק צד"ל אם יושג הסכם בין ישראל ו„אמל"

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

הגנרל אנטואן לחאד, מפקד צבא דרום־לבנון, מוכן לפרק את צד"ל, אם יושג הסכם בין ישראל לארגון „אמל", להעברת השליטה על כל דרום־לבנון לידי הארגון השיעי „אמל".

לדבריו, כאשר ארגון „אמל" יקבל את עמדות צד"ל ביחס לבטחון האיזור ויסכים עם יחסיו הטובים של צד"ל עם ישראל, לא תהיינה עוד בעיות בין „אמל" לבין צד"ל.

לאחר אמר, שלצד"ל משימה, וכאשר תושלם, לא יהיה צורך בצד"ל עוד. „אנחנו מוכנים לוותר לשיעים באיזור הזה. אם תימצא ישראל שיש לה אינטרס לעשות את הדברים כך, זה יהיה גם האינטרס שלנו כלבנונים", אמר לחאד.

לחאד הדגיש, שהוא ואנשיו פועלים כל הזמן כלבנונים ודואגים בראש ובראשונה לבטחונם ולבטחונה של אוכלוסיית רצועת הבטחון, אם כתוצאה מכך יש גם בטחון לישראל, אז הדבר מבורך.

לחאד אישר, שבחודשים האחרונים מתרבות בקשות מתושבי רצועת הבטחון להצטרף לשרות צד"ל. הוא אמר, שעתה שליש מאנשים הינם שיעים.

לדבריו, ליד צידון יש כוח פלשתינאי גדול, ובמקביל גוברת הסתננותם של מחבלים פלשתינים לעבר דרום־לבנון.

6.000 נשות נעמת, יהודיות, ערביות ודרוזיות, נטלו חלק אתמול בצעדת מחאה ב„יער השלום", על עיכוב אישור חוק הגזענות בכנסת. הצעדות והצועדים, בהם אישי ציבור רבים, התקבלו בפרחים ע"י נוער ערבי מהכפר קרע. בתצלום: שנייה משמאל מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי וח"כ אורה נמיר (שנייה מימין) (צילום: יונתן סלינגר)

פסטיבל ישראל 86'

מוסיקה חדישה: הרבה כסאות ריקים

ערב של מוסיקה חדישה יותר וחדישה פחות (ואריז, פרמונט, שמבדל, שיינברג, ליף וקסנאקיס), הוגש בפסטיבל. המבצעים היו חברי קבוצת „מוסיקה נובה", בניצוחו של ליאור שמבדל.

הקבוצה, שנוסדה בדצמ' 85', היא גוף מוסיקלי ששם לו למטרה, מבצע יצירות קמריות מן הרפרטואר של מוסיקה בת זמננו.

הנקודה הבולטת בקונצרט זה היתה ההתייחסות השונה של המלחינים לבעיות של שילוב מוסיקה עם טקסט. ביצירתו של חיים פרמונט „מספר מתים" היו צבעים יפים, אך שלטה נאיביות בסיסית, וגם משמבדל לא נשבה רוח מקורית או מעניינת במיוחד, בעוד שביצירה „מקום של אש" של ליף היה דימיון צלילי, מתח ומבניות מתפתחת. אמילי ברנסן (מצו־סופרן) הגישה את החומר בחום ובכנות.

גולת הכותרת היו „הקלסיקאים" של המוסיקה החדישה. חשוב לציין את הביצוע הנהדר ל„אוקטנדר לוארז", וה„אודה לנפוליאון" לשיינברג.

עצם קיומו של ערב מסוג זה והיוזמה הברוכה של מארגניו ראויים לציון לשבח. חבל רק שהפתיחות שייכת למארגנים ולמבצעים בלבד, ולא לקהל — שאינו מגלה כל עניין בחומר מהסוג הזה.

אורה מרגלית

טרגדיה יוונית נוסח לורקה

„חתונת הדמים" מאת פדריקו גארסיה לורקה; בימוי: חוסה לואיס גומז; עיצוב ותאורה: מנפרד דיטריך; מוסיקה: פאקו אגילרה; תלבושות: פפה רוביו; תיאטרו דה לה פלאסה (ספרד) — להקתו של חוסה לואיס גומז — פסטיבל ישראל ירושלים.

הבמאי חוסה לואיס גומז בחר במחזהו של גארסיה לורקה „חתונת הדמים" כיצירה ספרדית מייצגת במחזאות המודרנית, יצירה האמורה להחיות את הז'אנר של הטרגדיה היוונית הקלסית. ההצלחה היא מרשימה, כי הבמאי ידע לנצל את המקבילות של אלמנטים תרבותיים ומסורתיים הקיימים והמהווים מבנה משותף בין המחזה של לורקה ובין המבנה של הטרגדיה היוונית.

העלילה מתרחשת בין כפריים ביניהם קשר הדוק של מוסכמות מסורתיות אשר מכריעות בצורה נחרצת. אין סטייה מן הדפוסים של התנהגות מוסכמת. שעה שהרגשות הם חזקים משלבים גאווה עם רגש חסר מעצורים.

על רקע זה של נחרצות גורלית בלתי מתפשרת מתפתחת עלילת דמים בין שני גברים האוהבים אשה אחת. אנשי הכפר עומדים כצרם של האירועים במעין התערבות כמעט אילמת, אבל המשפיעה בעקיפין, ובאותה צורה גם המשפחה של הגיבורים אשר מביעה את דעתה ללא תועלת. כך הוגדר התפקיד של המקהלה הקלאסית כפרשן לא מתערב אבל מנסה להשפיע ובסופו של דבר מצליח להשפיע בדרכו שלו, על־ידי המוסכמות והתרגלים החברתיים. הבמאי הצליח להפעיל את ה„מקהלה הקלאסית" בצורה בלתי־רגילה. הוא פעל בשני מישורים: הביטוי המוסיקלי־מילולי והאמינות הכמעט ניאו־ריאליסטית של הפרטים הפולקלוריים. הביטוי המוסיקלי הספרדי הוא שילוב אורגני, טבעי בהחלט, של מלה, מנגינה וקצב. המוסיקה של פאקו אגילרה עשתה שימוש מצויין בקולות ובכלי הקשה ועל־ידי כך אפשרה גם תנועה בימתית טבעית ועילית. המקהלה קבלה ממדים ריאליים. העיצוב (מנפרד דיטריך), תלבושות (פפה רוביו), מסוגננים היטב על־פי הסגנון ה„עני" והאלגנטי.

הבמאי ידע לאחד את כל האמצעים בצורה אמינה ואפילו לשלב ללא קושי קטעים סימבוליים־פיוטיים, כגון הקטע עם חוטבי העצים. עיצוב הטראגדיה בשלמותה בתזמור הרמוני איפשר גם את הדיקלום הפיוטי ללא שמץ מלאכותיות.

הביצועים של חמה גוארבו (האם), גלוריה מוניוס (הכלה), אליו פררגאל (לאונרדו), חורחה דה חואן (החתן), אסונסיון סאנציס (ירח) ובעצם של כל המשתתפים — מצויינים. זהו אירוע חשוב בפסטיבל ישראל.

נפתלי עירוני

מיקרו־דרמה מוסיקלית

„לצחוק על העולם, לחיות בו" מאת ברטולד ברכט; הצגת יחיד של אקהארד שאל (הרפובליקה הדמוקרטית של גרמניה), ליווי בפסנתר: קרל היינץ נהרינג, בפסטיבל ישראל, ירושלים.

בהצגת היחיד שלו מרגים שאל אמנות משולבת בתחום הדיקלום והזמרה. הוא איננו מפריד בין שתי האמנויות אלא מאחד אותן. התוצאה של סינטזה זו היא מעין מיקרודרמה מוסיקלית. הליווי המוסיקלי (נהרינג), הוא מרכיב יסוד של ההצגה ובעל תפקיד דראמטי.

הרכבת התוכנית היא יצירה אמנותית לכשעצמה, כדי לאפשר גיוון והתפתחות טובה של הצגה ללא הפסקה. שילב השחקן חומר פיוטי מסוגים שונים כגון: קטע־לירי־אירוני (אגדה על החייל המת; מסע הילדים; כולם או אף אחד), ז'אנר של קברט בדגש קל אירוני (היא אומרת שהיא האשה הכי נאמנה בעולם; במחשבה שניה; שיר הציפורה), ציניות מוטעמת (בלדה על צדקת העולם; השבח לספקן; על המוזלה), סצנה דראמטית (מתוך „עלייתו של ארטורו אויי") ובהתעמולה פוליטית פיוטית בסגנון מאיאקובסקי (ממניפסט; הקומוניזם הוא האמצע).

הרקע הפיוטי המגוון יוצר אווירה עליזה ורצינית בעת ובעונה אחת. הממד הפיוטי־דראמטי שבא לידי ביטוי הוא אולי המאפיין העיקרי של האמנות הברכטיאנית. בקונטקסט זה הקטעים התעמולתיים נראים בלתי אמינים, ציניים למדי, למרות החינוכי והאמנותי המתוחכם.

המוסיקה, ברובה פרי עטו של הנס איילר, מצויינת, מעניינת גם המוסיקה של ברטולד ברכט עצמו.

בסיכום, הצגה אמנותית באיכות גבוהה וגיוון יצירתי נהדר.

נפתלי עירוני

ממדינת היהודים למדינת הרבנים

מאת יצחק שור

בטווח הקצר נראה המחנה החרדי מסוכן למהותה של ישראל כמדינת חוק, מודרנית ושומרת חוק. אך בטווח הארוך מסוכן המחנה הציוני הדתי למהותה של ישראל הרבה יותר — סבור עוה"ד אורי הורפט, משפטן ואיש ציבור, אשר עמד בראש חליגה של מפלגה דתית.

הדתיים המתונים במחנה הדתי, אומר א. הורפט, מתקשים „גשר" ו„נתיבות שלום" למנוע הציוני הפעמי ואולם הללו בטלים בשישים מול הקנאות, אשר צומחת ופורחת גם בישיבות תיכוניות וגם בתנועת „בני עקיבא". המחנה הדתי מתיישר לפי הסמן הימני והוא הולך ומתגמד ומתחסל לעינינו. המפד"ל נכנה ורם חינוך דתי, אשר הוליך את „גוש אמונים" אשר הוליך את המחתרת ואת תנועת „כך".

לזכותם של אנשי המפד"ל ייאמר, כי גם כאשר דיברו בשם הסטטוס־קוו, הם מעולם לא הסתירו לאן מועדות פניהם: להפיכת ישראל ממדינת היהודים למדינת הרבנים.

מידי העם ואזרחיו זכות ההגדרה הלאומית והאישית והופקדה בידי הממסד הדתי, שהוא היחידי המוסמך לקבוע „מיהו יהודי".

גדודי מיסיונרים פורשים על צה"ל

בין דתיים לחילוניים בצה"ל אין אינטגרציה, אך אינדוקטרינציה דתית לחילוניים — יש ויש. גדודי מסיונרים פורשים על צה"ל ומטיפים לחילוניים לשמור מצוות. לתפארת הסטטוס־קוו, זכר צדיק לברכה, נאסרה התחבורה הציבורית בימי מנוחה יהודיים, נסגרו אתרי בידור ונקבעו הרגלי הצריכה של הישראלי המצוי.

אבל לזכותה של המפד"ל יש לרשום גם את הפירוד העדתי, בשל לחצה הנוצחה ההפרדה העדתית בין אשכנזים לספרדים. והרבנות הראשית הפכה לכנסייה בעלת שני ראשים — אחד ספרדי ואחד אשכנזי. כל יהודי בישראל, אפילו הוא „בן תערובת", חייב להגדיר עצמו כספרדי או כאשכנזי. גם החרדים לא פיגרו אחרי המפד"ל. בעקבות הפילוג בין המפד"ל לתמ"י חל פילוג גם במחנה החרדי. לקראת הבחירות לכנסת הנוכחית קמה מפלגה ספרדית־חרדית שמאסה בשליטה האשכנזית בסיעת אגו"י בכנסת ובמוסדות החרדיים.

הקומנדו מסתלק מזירת הפשע (צילום: רחמים ישראלי)

מעולם לא הוזרמו כספים לבתי כנסת ריפורמיים או קונסרבטיביים. לעומת זאת הוזרמו כספים לבתי כנסת ולחברות לקדישא עדתיים. לשון אחר: מפד"ל שימשה מדרגה לפילוג העדתי מצד אחד ולציונות הלאומנית־משיחית מצד שני. הרבנים דרוקמן מ„מורשה" וולדמן מ„התחיה", הם הממשיכים החוקיים של המחנה הדתי־הלאומי. גם הרב אריאל, מראשי תנועת „כך", נוהג להצהיר, כי הוא ממשיכה האמיתי של המפד"ל.

המשימה העיקרית הניצבת לפני החילונים בישראל היא להפריד את הדת מהמדינה. במאבק זה לא החרדים אלא המפד"ל ויורשיה יהיו היריב העיקרי מסיים אורי הורפט.

מדינת חוק למדינת הלכה. את מקום הסטטוס־קוו תפסה עתה ההתנגשות חזיתית בין מוסדות המדינה לבין מוסדות ההלכה. התנגשות זאת לא גררה את עצמה בתחום המאבק שבין החילוניים לחרדים. לעתים קרובות מצאו את עצמם החרדים במחנה אחד עם הרבנות הראשית, המשמשת, כביכול, כתובת רוחנית עליונה לציונות הדתית. הדוגמה האחרונה היא יחסה של הרבנות ליהודים שעלו מאתיופיה.

בזכות המפד"ל...

מסאי ההסטורית האמינה, כי המפד"ל תוציא לפסט טרנזיאני כתוך הגיטו החרדי. אך התהליך היה הפוך. שלא במתכוון שירתו החרדים את הציונות הדתית. הם התקיפו אותה בשצף־קצף ובכך הגבירו את כושר המיקוח הקואליציוני שלה. זה לא עזר למפד"ל. ב־1977, שנת המהפך השלטוני בישראל, השיגה המפד"ל תריסר מנדטים. בכנסת העשירית היא קיבלה מחצית מספר זה, ובאחת־עשרה רק ארבעה. בוחריה עברו ל„תחיה", למפלגות דתיות אחרות, ואולי, בחלקם, לליכוד. ואף ירידת משקלה איש לא יוכל לגזול מן המפד"ל את זכויותיה: עבור המסורתיה למחנה החילוני, כביכול; היא קיבלה עוד בתקופת המנדט אוטונומיה לזרם החינוך של „המזרחי". עם תקומת המדינה הפך זרם זה למערכת חינוך אוטונומית, שראשיתה בגן־הילדים וסופה באוניברסיטה. בזרם זה צמחו אמנם „עוז ושלום" ו„תורה ועבודה" הזניחים, אך בעיקר צמח שם „גוש אמונים", נושא דגל הציונות הלאומנית־משיחית.

גוף אפוטרופי

בזכות המפד"ל הופיעו בחוזי החכירה של מתיישבים על אדמת הלאום סעיפים המחייבים שמירת שבת. בזכות המפד"ל הוקמה חברת בנייה דתית לאומית, משה"ב, אשר מחייבת את רוכשי דירותיה לשמור בביתם על אורח חיים אורתודוקסי. בזכות המפד"ל הוקמה הרבנות הראשית, גוף אפוטרופי שאין דוגמתו בהסטוריה היהודית. בעקבות הקמת הרבנות הראשית התפתח ענף כלכלי עתיר כוח אדם, כלי־קודש למיניהם, שומרי כשרות, דיינים ורבנים ומשגיחים. בזכות המפד"ל קמו מובלעות דתיות בתוך הקהילה הממלכתית — ברשויות המקומיות יש מועצות דתיות, במשרד החינוך קיימים האגף לחינוך דתי והאגף לתרבות תורנית, בצה"ל ישנן ישיבות ההסדר ואילו משרד הדתות הפך לנחלה הבלעדית של המפד"ל או מתפלגיה. כנגד בתי־המשפט הממלכתיים התחזקה רשת של בתי־דין רבניים, העוסקים בתחום החשוב, הבעייתי והעדין של יחסי אישות, מכוח החוק...

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

לחיות בארץ חולין — לא למות בארץ קודש

מאת יגאל תומרקין

אינני יודע מי אמר שאנטישמיות זה לשנוא יהודים יותר משצריך.

בימים אלה אני שואל את עצמי לכמה שנאת יהודים זקוק האדם על־מנת שלא להיות אנטישמי, ואני משיב לעצמי — המון, יותר ממה שנמצא אצלי במצבור. אפילו היום איני יכול לנהוג על־פי דבר ה' — עין תחת עין או שן תחת שן.

מצד שני, איני יכול עם הכיעור הארכאי הזה, חוסר מוסר והומניזם בסיסי. בין אם כיעור זה בא מן העיירה המזרח־אירופית או מן הקסבה המגרבית, אי־אפשר לחיות כאדם חופשי בן המאה ה־20 עם דת המחוברת למדינה, כשדת מושלת בצמרת אין פלורליזם, יש אדם מאמין שכל התשובות בידיו, ופניו לאחור, ויש אדם מורד, השואל שאלות ומבטו קדימה. את זאת כבר פירט אלבר קאמי וזאת המציאות. אין דתי חילוני, יש אולי חילוני מסורתי, שואת מין מוטאציה אפילה מבית אבא, פרימיטיביות שבה גובר הפחד על האינטליגנציה. בואו ננשק יד רב או מזוזה, זאת ליתר ביטחון, לכסות את התחום האסור הלא ידוע, אולי יש אלוהים.

מדינת־ישראל או מדינת היהודים על־פי הרצל לא תוכננה כמצבור עצמות יהודים הארוזות יפה לימות המשיח, אלא כאופציה להפוך עם נכרותי, ארכאי ונכשל לעם נורמאלי המתפקד לאור הנסיון והידע האנושי שנצבר מאז ברית בין הבתרים. דרך אחרת אין. אין מקום בעולם שבו קידמה והומניזם משמשים בקודש עם הדת. כל הישגיה של מדינת־ישראל באו לה בזכות ההומניזם והמעש, לא בזכות שמיים ונס, לא בזכות ההלכה, אלא בזכות הכפירה בה, בזכות המחר ולא האתמול. לחיות בארץ חולין, לא למות בארץ קודש. המורשת יפה כאסמכתא הסטורית, כהוכחה לרצף, בתנאי שיש בה התפתחות, שיש בה הפריבלגיה שניתנה לאדם החושב, הזכות לספק את הסקרנות והכשרון לשאול שאלות. אני שונא את היהדות המכוונת והמנוולת הזאת הפוגעת בי כל שעה, כל יום, בשם שמיים. את הפרימיטיבים האחוזים בה, את הפוליטיקאים הנרכשים כיפה לעת מצוא במעמד בכונים, על־מנת לזכות בקולותיהם. אני שונא את סוחרי האלוהים הערמומיים שונאי ישראל ממזרח אירופה, שהפכו את ה' אלוהי צבאות לקרדום פוליטי ולמנוף כלכלי. אני בז לכל הליבראלים המאמינים בפלורליזם. לפלורליזם אפשרי רק כשהדת הינה מחזיק־מפתחות, קישוט וזכר מן העבר, לא המפתח עצמו ולא היד האוחזת בו. איני בעד פוגרום. אך אינני מספיק נוצרי להושיט את לחיי השנייה לכל אותם הטרטיפים למיניהם, אוהבי אלוהים ושמיים ממזרח ומערב. לא, אינני אנטישמי, איני שונא יהודי דתי. אפילו לא מספיק כדי להחזירם אל המקום שאליו הם רוצים להחזירני ולאשפזני בו. הם הרוצים לעוקרני ממדינה של אור ושמש, ים והר, ירק ומדבר. הם רוצים להשיבני אל הגטו. וכעוורת מימסד רופף ומורשת להפכני שוב ליהודון בן אלפיים.

מונופול על יראת־שמיים

החרדים הקיצונים שונאים את הכופרים־אבל את הציונים הדתיים מתעבים ממש. שינאה עם ביטויים של אלימות

מאת יצחק שור

מנקודת־מבטם של החרדים הקיצוניים, הציונים הדתיים גרועים הרבה יותר מן החילונים. חרדים אלה מנסים לכבוש כל שטח אפשרי מידיהם של הציונים, ואפילו יהיו אלה חובשי־כיפות ושומרי־מצוות. המכשור העיקרי למאבק זה הוא ארגון „אל המקורות" אשר נהנה מתקציביו השוטפים של משרד החינוך.

חברי ארגון זה נכנסים למוסדות־חינוך ממלכתיים־דתיים, ברשות המנהלים, ומנסים לקנות את לב התלמידים, כדי שהללו ימשיכו ללמוד בישיבות חרדיות ולא יתגייסו לישיבות ההסדר במסגרת צה"ל. כרוז שהופיע בשכונת רמות בירושלים מגדיר את חברי תנועת בני־עקיבא טיפוסים מתוסכסכים, מומרים ויוצאי מומרים שאין אלא להקיא אותם, דתיים מזויפים וחצאי דתיים.

שואלת מדריכת בני־עקיבא בשכונת רמות ירושלים: „מה נותר משותף לנו ולאותם החרדים? מדינת ישראל — לא, ארץ — לא, ציונות — לא, וגם תורה לא. המכנה המשותף היחידי בינינו לביניהם הוא בהיותנו בני אותה אומה, ודבר זה מחייב אותנו לשמור על „לא תשנא את אחיך בלבבך". אי־אפשר לחפש בכוח את המשותף, שהרי אין הוא קיים".

המיוחד בשכונת רמות איננו עקרוני בלבד, החרדים מנסים לדחוק את רגלי „בני־עקיבא" ממקלט בן ארבעה חדרים, שהועמד לרשותם על־ידי העירייה, בתחום מבנה משותף לבית־ספר ממלכתי וממלכתי־דתי. לפני כשנה אישרה העירייה מניין חרדי באחד מחדרי המקלט. אך מכיוון ש„חסיד" אינו יכול להתפלל עם „מתנגד" סיפחו החרדים־מתנגדים לעצמם חדר נוסף, על חשבון המקום שעמד לרשות סניף בני־עקיבא. הורי החניכים הפכו לאורחים קבועים בסניף מדי שבת. הם נאלצים לבוא ולהגן על ילדיהם מאלימות פיסית ומילולית של חרדים, הבאים להתפלל ומשוכנעים שבידיהם מצויה הבעלות על המידות, היושר, ההגינות ויראת השמיים.

מעורבים — לא עלינו

שיבעה רבנים, ספרדים ואשכנזים, פירסמו בעיתונים מודעה האוסרת על הורים לשלוח את ילדיהם ללמוד בבתי־ספר ממלכתיים־דתיים, כי מתנהלים בהם מפגשים עם ילדי חגויים. אך גם מפני שחלק מבתי־הספר הממלכתיים־דתיים הם מעורבים, לא עלינו, לומדים, מהם בנים ובנות באותן כיתות. המודעה פורסמה לקראת פתיחתה של שנת הלימודים הבאה, תשמ"ז. הרבנים מבקשים מן הקוראים החרדים „לדבר ה'", נא לגזור ולהדביק מודעה זאת בבית־הכנסת, וכן צילומים נוספים של המודעה בבתי כנסת סמוכים.

בתגובה על מודעה זו הודיע מנהל האגף לחינוך דתי, יעקב הדני „בהצופה", כי האגף מתנגד למפגשים, ואין הם מתקיימים בזרם הממלכתי־דתי. כן כותב הדני, שהחינוך הממלכתי דתי מחייב באורח עקרוני הפרדה בין בנים ובנות במוסדותיו.

מי שלא נשאר חייב לקיצונים אלה הם אנשי „תורה ועבודה". זוהי קבוצה ציונית־דתית מבחינה הלכתית ופוליטית גם יחד. קבוצה זו הפכה לקראת תשמ"ז את בית הספר „מימון" בקריית־משה בירושלים לבית־ספר ממלכתי־דתי ראשון ברוח ערכי תורה ועבודה. יוזמת מנהל בית הספר, שמעון הראל, סגנו יהודה לבל, ויו"ר ועד ההורים דוד קאסוטו, מהווה תשובה דתית־ציונית להסתגרות הכיתתית בציבור הדתי מחד גיסא, ולתהליכי חילון מואצים בציבור החילוני מאידך גיסא. בלימודי הקודש ישולבו לימודי מדע ותרבות כללית „כערך ולא רק כצורך".

בבית הספר ברוח ערכי תורה ועבודה יודגשו קיום המצוות שבין אדם לחברו ובין אדם למדינתו, חינוך לחיי עבודה, הבנה וסובלנות, הסתפקות במועט וביצור התא המשפחתי.

הסברה חרדית

ד"ר יחזקאל כהן הוא הרוח החיה בפעילותה של מזכירות נאמני תורה ועבודה. הוא מוציא דרך קבע עלון, העוסק בקשר עם גורמים ציבוריים ועיתונאים והוא גם מן היהודים התובעים את עלבונו של החינוך הציוני בזרם הממלכתי־דתי.

ד"ר יחזקאל כהן מאשים את האגף לחינוך דתי בכך שהאגף מאפשר לארגון ההסברה החרדי, „אל המקורות", לפעול בתוך בתי הספר הממלכתיים־דתיים ואף מסייע לו בתקציב, כ־1.5 מיליון שקלים במחירי אפריל 1985. „אל המקורות" פירסם אשתקד חוברת, הקוראת „ליום בני ישיבות לצבא". בחוברת מדריך הארגון את המרצים מטעמו כיצד לשכנע את תלמידי התיכון הדתיים שהלימוד בישיבות הגבוהות, החרדיות, ללא שירות צבאי, עדיף על פני השירות בצה"ל. בסוף תשמ"ה ערך ארגון „אל המקורות" סמינר לתלמידי הישיבות התיכוניות והרבנים דיברו על לב הצעירים לבל יתגייסו ולבל יזניחו את לימוד התורה.

בחוברת „הדרכה לאורחות חיים יהודי", בהוצאת „אל המקורות" מצוי פרק העוסק במועדים. בחוברת זאת אין זכר ליום העצמאות, ליום ירושלים, ליום הזכרון לחללי מלחמות ישראל וליום הזכרון לשואה ולגבורה. „ברור שמי שבסידור התפילה שלו לא רשום יום העצמאות, אין גם תפילה לשלום המדינה ותפיסתו את המדינה מנוגדת לשלנו" — כותבים אנשי תנועת תורה ועבודה בעלונם האחרון.

כאשר שאלתי את מנהל האגף לחינוך דתי, יעקב הדני, מה הטעם הוא ממשיך לממן ולתמוך בארגון „אל המקורות" השיב לי הדני, שהארגון עוסק באמת בנושאי יהדות, ולא־דווקא בהטפה אנטי־ציונית. אבל נכון שפה ושם חרג אחד המרצים מן המגמה הכללית של האגף לחינוך דתי. מכל מקום, באחרונה הוקמה אגודה דתית־ציונית שתפקידה לחזק את לימודי היהדות ואורח החיים הדתי בתוך מוסדות החינוך הממלכתיים־דתיים. כאשר יתחזק ארגון חדש זה, ייעשה ארגון „אל המקורות" מיותר — מעריך יעקב הדני.

באנו כושים לגרש?

הרב פרץ החליט, כנראה, לשים קץ לבעייתם של הכושים העב־רים. השיטה: מעצרים, משפט קצר וגירוש קולקטיבי של קהילה, שחבריה מגדלים כבר דור שני בארץ

מאת שלמה סלוצקי

באחרונה יש סימנים ברורים שהשר פרץ — אותו שר שראה באסון צומת־הבונים ובאי־ירידת הגשמים עונשים שממטירים עלינו משמיים על עוונותינו, והמגן בצורה עקיפה אך לא פחות בוטה, על פלוגות הסער של החרדים החליט גם לשים קץ לבעייתם הקשה של 1500 כושים עבריים החיים בדימונה ובערי־פיתוח אחרות בנגב. הפתרון לא יהיה זה המומלץ על־ידי ועדת גלס שמונתה ב־1978 על־ידי הד״ר בורג, שהמליצה להסדיר את שהותם בארץ ולתת להם אזרחות גם אם אינם יהודים. הפיתרון של הרב פרץ הוא חד וחלק: מעצרים, משפט קצר וגירוש קולקטיבי של הקהילה, שחבריה שוכנים בתוכנו זה 17 שנה.

כך על כל פנים מצטייר מסידרה של צעדים אופרטיביים שמשרד־הפנים ומינהל האוכלוסין נקטו לאחרונה, אשר שיאם היה מתן הוראה לבצע פעולה לילית, בה השתתפו כוחות משולבים של כ־250 שוטרים מהמשטרה ומשמר־הגבול. לפני כחודש וחצי פשטו השוטרים עם שחר על בית אריזה ברחובות, כדי לעצור 49 כושים עבריים שעבדו במקום, בתואנה של עבודה בלי רשיון עבודה וללא נשיאת תעודות זהות עליהם (שלא חולקו להם מעולם כמובן).

ממתינים להחלטה מלמעלה

השוטרים הקשוחים, שנשלחו למשימה בטחונית זו, מצאו את עצמם מובילים למעצר 11 ילדים, 19 גברים ו־27 נשים, ביניהם גם שלוש סבתות. העצורים שוכנו באבו־כביר, נווה־תרצה ובבית המעצר בבאר־שבע, שם המתינו להחלטה "מלמעלה" לגבי גירושם מהארץ.

מקורות במשטרת ישראל טענו השבוע, שאין טעם מבחינתם בהמשך מעצרם של חברי הכת, אך הנושא הוא בידיו של משרד־הפנים. דובר משטרת ישראל, גונדר משנה שמעון מלכה, אף טרח לשבח בפני הכתבים את התנהגותם של העצורים.

בינתיים הוגשה עתירה לבג״ץ על־ידי חברי הקהילה והיא מכוונת נגד משרד־הפנים. העותרים מגוללים בה את מה שהם מכנים: שבע־עשרה שנים של התעלמות והתנכלות אליהם מצד השלטונות, הנמנעים מלהגיב על בקשותיהם החוזרות ונשנות להידברות ומציאת הסדר שיביע את מבוקשם של כל הצדדים. כחלק בלתי נפרד מהעתירה צרפו העותרים את הממצאים והמסקנות של ועדת גלס, ועדה בין־משרדית שהתבקשה על־ידי השר יוסף בורג לברוק ולהמליץ — עוד ב־1978 — על פתרונות בנושא "הכושים העבריים".

מתכוונים לסלקו

בשיחה עם מר יהושע כהנא, בביתו שבבית־אל, טען ראש מינהל האוכלוסין בישראל, הכפוף למשרד־הפנים, שהוא אינו יכול להתייחס לנושא מפאת עקרון הסוביודיצה. הדברים יובהרו, לדבריו, כאשר יוכל לתת פרסום לתצהיר התשובה המפורט שהגיש המשרד לבג״ץ בעתירה העקרונית של הכושים העבריים. מקורות אחרים במשרד־הפנים היו גלויי־לב, אך אנונימיים. לטענתם: "אנחנו מתכוונים לסלק את כל הכושים העברים מהארץ. זהו תהליך ארוך ועדין, אך בסופו כל הכושים העבריים השוהים באורח בלתי חוקי פה יגורשו מהארץ".

יש משהו תמוה בכל פרשת הכושים העבריים ובכך שלא ניתנה האזרחות לתושבים שלווים וחייבים (על־פי האינטרפרטציות השונות של שני הצדדים), שהותם הבלתי חוקית כאן נמשכת כבר 17 שנה וטרם התקבלה החלטה עקרונית לכאן או לכאן.

עם כל הכבוד לטיעונים הבטחוניים, ואולי בגלל הכבוד למערכת הביטחון והמודיעין של ישראל, אין בסיס לטענה שהכושים העבריים מהווים סכנה לביטחון המדינה. אם כך היה הדבר, ממשלת ישראל היתה יכולה מזמן להשתמש בסמכותה ולמנוע את כניסתם של קבוצות או יחידים על־פי חוק הכניסה לישראל, תשי״ב 1952. במקרה של איום ממשי יש לסמוך על כך שהכושים העברים לא היו מתחילים לגדל דור שני בארץ, כפי שאירע במשך הזמן.

טיפול קלוקל

מוקד הבעיה היא שונה לגמרי. במשרד־הפנים, בממשלה ואף בקרב הציבור הרחב מתעוררים חששות בכל פעם שמועלות שאלות לגבי חוק השבות וזכותם של לא־יהודים להתאזרח במדינה המגדירה את עצמה כדמוקרטית, אך גם כיהודית.

בכל מקרה, דרך הטיפול הנוכחית, שמשמעותה "ללכת עד הסוף" ולהביא לגירוש משפחות שלמות או להפרדתן של משפחות שחלק מהן נכנסו כחוק למדינה, במחיר הכפשה נוספת של ישראל בעולם כמדינה גזענית — היא ביזיון. 1500 חברי הכת בישראל אינם בעלי כוונות מיסיונריות כלפי החברה היהודית — כדוגמת כתות אחרות. הם אינם מהווים סיכון בטחוני ומנהיגיהם מוכנים לתת ערבויות לכך שאם יקבלו זכות להתאזרח ולעבוד בארץ יהיו מוכנים לגור ביישוב קהילתי שיבנו ממקורות עצמיים, ואף יתחייבו שלא להרחיב את הקהילה בחברים חדשים שיגיעו מארה״ב באופן בלתי חוקי.

מדינת ישראל בהנהגתו של מנחם בגין, ידעה לפתוח את שעריה ולקלוט כמה אלפי פליטים וייטנאמים. שועקתם מצאה כאן אוזניים יהודיות קשובות לסבל ולרדיפה. ההצגה האוהדת של העניין על־ידי ממשלת ישראל דאז הביאה להבנה ולתמיכה ציבורית בצעד זה.

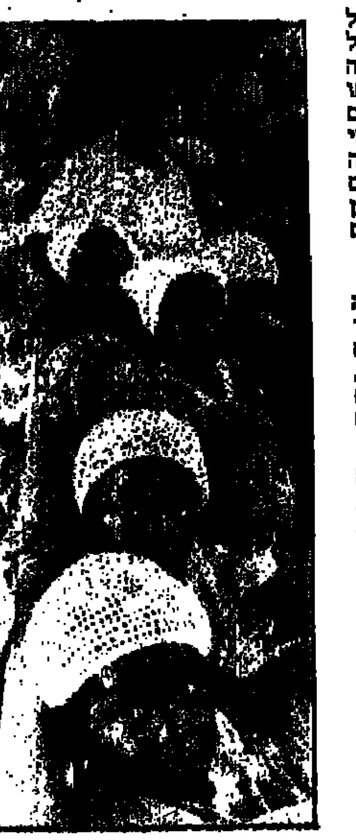

הדו״ח הגנוז

ב־13 ביוני מלאו שש שנים להגשת המסקנות והמלצות הדין־וחשבון של הוועדה

(המשך בעמוד 7)

לחץ עצור

הכושים העבריים בלחץ. 49 העצורים בבית־האריזה ברחובות לא היו הפעם חלק מקבוצה חדשה שהגיעה מארה״ב, נתפסה בשערי נמל־התעופה (בו נעשות בדיקות משפילות לכל שחור המעוניין להיכנס לארץ) וגורשה, אלא נשים גברים שחיים כבר שנים בארץ, וילדים שנולדו כאן.

בן־עמי קארטר, מנהיג העדה, חוזר ומתחייב לכל דבר שהבטיח — גם בכתב — לוועדת גלס: 17 שנים אנחנו כבר חיים כאן, ובכל השנים הללו לא זכינו ששר יענה על פניותינו. במקרה הטוב שולחים אלינו פקידים זוטרים, וברוב המקרים, שוטרים. זה הקשר הרשמי שלנו עם המדינה, שאנו רואים עצמנו קשורים עם גורלה.

כשמונתה ועדת גלס, היה זה במטרה לחפש ולהוכיח את הדברים הרעים שריכלו עלינו בעיתונים. אבל הוועדה בדקה, והמליצה לתת לנו מעמד חוקי ואפשרות לבנות יישוב קהילתי. זה לא מצא חן בעיני מישהו, שהחליט ללחוץ לגניזת הדו״ח. להם לא איכפת שנמשיך לחיות 15 איש בשני חדרים, כמצויין באותו דו״ח...

— אתם מצהירים כי אתם מעוניינים שיוטלו עליכם כל החובות, לצד הזכויות שמקנה האזרחות. האם תהיו מוכנים גם לשרת בצבא.

— זו המדינה שלנו, ואם הממשלה תחליט לגייס את בני הקהילה לצה״ל, נשרת בו כמו כולם. אנחנו לא חיכינו שיגייסו אותנו, ומאז 1973 חברי הקהילה שלנו הופיעו, בהתנדבות, בכל החזיתות בימי המלחמות ובכל הבסיסים הצבאיים בימי שלום, על כך מעידים עשרות מכתבי תודה מחילות צה״ל.

— בפירסומים עליכם יש מעט שיש לכם מנהגים מוזרים, שאתם עוסקים בתעמולה אנטי־ישראלית, ואילו אחרים רואים בכם קהילה שקטה והרמונית. כיצד אתה מסביר את מיגוון הדעות הזה?

— נראה לי שזה נובע מכך, שאנחנו שוכנים מרחק כמה שעות מהתחנה המרכזית בדימונה, ומסתובבים בעיר ובארץ, רבים אינם מכירים אותנו. לכן אני מזמין כל מי שמעוניין לבקר אצלנו ולהתרשם בעצמו, ולא מהפירסומים.

ש.ס.

רמבו מפחד

מאת יוסף שמי

פעולות הטרור הביאו לירידה דראסטית בתנועת התיירות לאירופה ולמזרח־התיכון. בפעם הראשונה בדברי ימי ארצות־הברית טוען הנשיא שאין באפשרות המימשל להבטיח את ביטחונם של תייריו. ירידת ההכנסות בכמה מארצות אירופה היא משמעותית.

ארגון סוכני נסיעות, "טור אורטורס אסוסיישן", פירסם הודעה המגנה את הפנייה הדרמטית של הנשיא רייגן לכל אזרחי ארה״ב בדבר המנעות מנסיעות לתופשה באירופה ובמזרח־התיכון. הנימוק של הנשיא — אין באפשרותו של המימשל להבטיח את בטיחותם של התיירים. סוכני נסיעות האמריקנים אומרים כי למעשה יש בפניה זו כניעה לטרור.

ואכן, עוד לא היה כדבר הזה בדברי ימי ארה״ב שהמימשל יכריז כי הוא חסר־אונים מול פעולתן של קבוצות טירור. מעצמת־על מכריזה ללא בושה על כך שהיא נאלצת להסתלק מאתרי תיירות מחוץ לגבולות ארה״ב ומדינות הקרובות לה בשל אי־יכולתה להרתיע קבוצות ואנשים המתנכלים לכלי־טייס ואורחים אמריקניים, או של חברות אחרות המטיסות נוסעים אמריקניים. התיירים באירופה ובמזרח־התיכון יכולים לשנן שוב את האמירה הידועה עם ידידים כאלה אין צורך באויבים.

ירידה דראמטית

נוסיף, לשם איזון, כי חלק גדול מן האחריות למצב הביש של התיירים האירופיים יש לזקוף לחובת כמה מדינות באירופה, אשר מזה 15 שנה ויותר מנסות לקנות "חיסון" ע״י הידברות והשאית עם "תאגידי רצח", קבלני־משנה ודגי־רקק המבצעים פעולות הבלה (בהזמנת מדינות ריבוניות) תחת מסווה של תנועות שיחרור. כשהשם המוכר בתיירות הגבוהה ביותר הוא "תנועת ההתנגדות הפלשתינית".

בתחילת 1986 נרשמה הפגיעה הגדולה ביותר בתיירות האמריקנית לאירופה במזרח התיכון. לפי נתונים שונים חלה ירידה של כ־40%־60% בתיירות האמריקנית לאיטליה, 70% — בתיירות ליוון, 80% למצרים, וכ־30% לישראל.

שיעורי ירידה דומים רושמות צרפת וגרמניה.

הערים לוצרן וונציה הן בין הערים שאירחו שיעור גבוה ביותר של תיירים אמריקניים. עתה נמסר כי בלוצרן נרשמו ביטולים לחודש יוני־יולי בשיעור של כ־70%, כשחלקם של האמריקנים בכלל התפוסה בעיר מגיע ל־50%. הביטולים בוונציה בתקופה המקבילה מוערכים בכ־60%.

הירידה בתיירות מארה״ב פוגעת בחברות תעופה ובמלונות, במסעדות, במזנונים, בייצור ומסחר במזכרות, במדריכי טיולים ועוד. הפגיעה היא תוצאה גם מהירידה במספר המבקרים, וגם בכמות הכסף שמוציא התייר הסטטיסטי. היה זה אך מקרה שדווקא עכשיו חל שינוי בשער הדולר והאמריקני הממוצע נאלץ להוציא יותר "ירוקים" כדי לקנות אותו חדר בבית־מלון, או אותה מנת־אוכל במסעדה.

ענף המלונאות בצרות

הבהלה שאחזה בציבור האמריקני מפני הנסיעה לאירופה או למזרח־התיכון נתנה דחיפה לתיירות הפנים בארה״ב וכן גדלה התנועה למדינות דרום־אמריקה, למזרח־הרחוק ולאוסטרליה. חברות כמו טי.ווי.אי. צימצמו את מספר הטיסות לאירופה והם משתמשים בכלי־טייס קטנים יותר שכן התפוסה ירדה עד מאוד. הקו סאן־פרנציסקו־פריס שתיכננה חברת פאן.אם, בוטל עוד בטרם בוצעה טיסה אחת. לעומת זאת, הקו סאן־לואיס־הוואי, תפוס עד סוף העונה.

במקביל, מנסים לעורר את הקו האטלנטי בכל מיני הנחות. "בריטיש איירווייס" מציע טיסת חינם מארצות־הברית לאירופה. חברת טאוואר־איר בקו לונדון־ניו־יורק הורידה את מחיר הכרטיס לגילאים 24־12 בכשליש. גם טי.וו.איי. הוזילה כרטיסי גילאים 24־12 וכן מציעה תעריף מיוחד לטיסות מלוד ללוס־אנג'לס וסאן־פרנציסקו בכ־400 דולר לכיוון אחד וכרטיס לניו־יורק הלוך ושוב ב־600 דולר.

כדי להרגיע את הנוסע, עוברות החברות הפועלות בקו אירופה־ארה״ב וכן למזרח־התיכון — לטיסות "נון־סטופ", ללא חניית ביניים. רוב הפגיעות או ניסיונות פיגוע ארעו בעת חילופי נוסעים בחניית ביניים.

הירידה בתיירות פגעה גם בענף המלונאות. בישראל נפגעו בעיקר מלונות בעלי רמה של 4־5 כוכבים. הוא הדין לגבי איטליה וצרפת. לרשת מלונות "שרתון" נגרמו הפסדים בבתי־מלון שבביהולה ברומה, בקהיר ובת״א.

מכל המדינות שנפגעו מהירידה בתיירות האמריקנית רק ספרד ויוון מצליחות להיחלץ בעזרת תיירות צפון אירופית.

גירוי לטרור

בין חברות־התעופה ישנן כאלה שנפגעו יותר ויש שנפגעו פחות. כך, למשל, נפגעה קשה טי.וו.איי. אחרי ניסיונות הפיגוע וחטיפת מטוסיה ביוון, מצבה של אל־על, הנחשבת כחברה הבטוחה ביותר טובה מזה. מוניטין זה בא לאל־על בשל סידורי ביטחון קפדניים. בעיתונות האמריקנית מדווחים כי גם "סוויסאייר" נהנית ממוניטין של חברה בטוחה ולכן היא לא סובלת מירידה בתפוסה. אך בהנהלת החברה חוששים מאוד שהמחבלים ירצו לערער את המוניטין הזה. זה סוג של גירוי לכנופיות טירור.

הבהלה שאחזה בציבור האמריקני מוצאת לה ביטוי גם בביטול ביקורים של אנשי צמרת. כך ביטל סילווסטר סטאלונה העשוי ללא־חת את השתתפותו בפסטיבל הסרטים בקאן. אנשי עסקים רבים ביטלו נסיעות עיסקיות לאירופה ולמזרח־התיכון, הכל בהתאם לפניית הנשיא רייגן. אין זו כבר בושה להיות פחדן, להיפך, האמריקני הממוצע הנשאר בבית ואינו נוסע מחמת הפחד, עושה בעיני עצמו את המעשה הנכון.

"המעשה הנכון" הזה מהווה בסופו של דבר פגיעה קשה בכלכלת מדינות אירופה. כך, למשל, בצרפת מעסיק ענף התיירות כ־2.5 מיליון עובדים. המבקרים האמריקנים השאירו בצרפת ב־1984 שני מיליארד דולר. בבריטניה מועסקים בתיירות 2 מיליוני עובדים והיו ציפיות לתוספת 50 אלף מקומות עבודה. 4% מכלל התוצר הלאומי הגולמי בארצות השוק המשותף מקורם בתיירות. הממוצע אינו אומר דבר על מקומה של התיירות במדינות מסויימות כמו איטליה, יוון, ספרד ועוד. באיטליה זה הענף השני בחשיבותו מבחינת ההכנסה במטבע חוץ. ביוון המצב הוא דומה. במדינות השוק המשותף חוששים מגל של טירור וכן ממשיכות רגל.

הפסדים גדולים

נכון להיום — המצב דומה למזג האוויר, שכולם מקטרגים עליו אך איש אינו עושה לשינוי. והכל בדעה כי אין מה לעשות. יש להמתין עד יעבור זעם. כשלא יהיו פגיעות נוספות בתחבורה האווירית יירגעו הרוחות. אם כי שנת 1986 כבר תרשם כשנה שבה ההפסדים יהיו גדולים מאוד.

יתכן ששנת 87' תפצה את התיירות על ההפסדים הללו. המשך הפגיעות בתעופה האזרחית, אחרי חשיפת המעורבות של סוריה במעשי הטירור האחרונים, עלול להוביל לסף מלחמת עולם שלישית. עד מדה של התקפה על נמל התעופה, כפי שזה קרה ברומא או בוינה, אינו יכול לעבור ללא תגובה. הסובייטים המבקרים כי היו עומדים לימינה של סוריה, למעשה נותנים יד ליצירת מצב של חוסר ברירה...

חברה חדשה

מאת גדי יציב

גם היועץ — בר ביקורת

מוטב לנו לחדול מן הנסיון לסובב על היועץ המשפטי מסוכי לגיטימיות הביקורת על שיקול־דעתו, וכדאי להזהר מן הרושם שעשוי להתקבל כאילו אנחנו מפקיעים את הציבור, ואת נציגי הציבור, מן הזכות להטיל ספק בתוצאות שיקול הדעת של היועץ. בעתיד קרוב מאד או רחוק יותר, אנחנו עוד עלולים להזקק מאוד לזכות הביקורת על היועץ, ולמצוא או את עצמנו משוללים מן הזכות הזאת ובכבולי ידיים.

אל נלך שולל ואל נשלה את זולתנו: היועץ המשפטי הוא חלק מן הרשות המבצעת. הנסיון לכסות את הבלמים והאיזונים הדרושים לכל דמוקרטיה על־ידי רתיקת בלם או איזון אל תוך ליבה של אחת הרשויות הוא הימור מסוכן מדי. שום חברה דמוקרטית בעולם עוד לא הצליחה בנסיון מוזר כזה.

החברה הישראלית מפונקת מדי ביועצים משפטיים טובים ומצויינים שהיו לה בעבר, וכמו במקרים רבים אחרים גם כאן עלולה התחושה הטובה מן העבר לשבש את כושר הלהכנו לגבי האפשרויות הטמונות בעתיד. נניח לרגע, שמחר עלולה לקום מחדש ממשלת "ליכוד־התחיה", וממשלה זו בוחרת באורח תקין וחוקי יועץ משפטי כלבבה, קרוא איש משפט מעולה לכל הדעות, אבל בהשקפותיו הפוליטיות הוא מצוי על הגבול שבין "התחיה" לכהנא. האיש הזה, שימו לב, יהיה חייב להחליט האם לפתוח בחקירה נגד בריונים המנסים להתעלל בערבים, נגד מסיתים לגזענות, נגד מחתרת יהודית חדשה, נגד פעולות אלימות של חוגים חרדים. מוכן מאליו, שבמקרה כזה היתה שמורה לנו הזכות לבקר קשות את החלטות היועץ המשפטי. אם היתה ממשלה של נציגינו "יורשת" את היועץ הזה, ומגלה כי הוא מסרב, למשל, לתבוע את חברי המחתרת היהודית בשטחים — האם לא היינו תובעים להעיף אותו כמו טיל מן הממשלה? יתירה מזו, נניח לרגע שממשלת העבודה־ומפ״ם מקבלת את העיצות הטובות המרעפות עליה ובוחרת פרופסור למשפטים "בלתי־תלוי" למשרה רמה זו — על יסוד פיות הליברליות שהוא מגלה בתחום המשפטי שבו הוא חוקר ומלמד. האם לא מתקבל על הדעת, שלפתע יתגלה שהאיש שונא־ערבים, או שונא שביתות ואיגודים מקצועיים, או סלחני מאד לגבי שוטרים המתעללים באזרחים, או כל תכונה דומה שלא היתה כל דרך לדעת אותה לפני בחירתו. קולנו לא את דיבורתנו יש פרופסורים כאלה, הם כולם מתוקים על־ידי דעת הקהל כישרי־לב, נאורים ומתקדמים. (כל פעם, אגב, אני מתפעל מחדש מן התמימות המייחסת "אי תלות" לאנשי האקדמיה).

יתר על כן, גם היום אנחנו יודעים מעט מאד על טיב שיקול הדעת של יועצים משפטיים בעבר ועל הגורמים להחלטותיהם של היועצים המשפטיים בעבר לגבי סידרה שלמה של החלטות, ועוד פחות מכך אנחנו יודעים אילו החלטות בכלל התקבלו, ואילו אנשים לא נתבעו, ועל מה ומדוע לא נתבעו.

האם הושתקו על־ידי יועצים משפטיים בעבר פרשיות שראוי היה שייחקרו? האם הוטה שיקול הדעת של יועצים משפטיים בעבר? האם עוות דין בגלל דתו של האדם או בגלל מוצאו, לאומיותו, עושרו, יוקרתו, מישרתו או מינו? האם ניתן היה בעבר לתבוע את כהנא על יסוד החוקים הקיימים? האם ניתן היה להקדים ולפתוח בהליכים משפטיים נגד פעולות שונות של המתנחלים בשטחים? כל השאלות הללו לא נידונו בפומבי משום שהיועץ המשפטי ותוכן החלטותיו הורחקו כביכול מן התחום הלגיטימי של הדיון הציבורי. כל זה בניגוד להחלטות שמתקבלות על־ידי הממשלה, הכנסת, בתי־המשפט, המפלגות והעיתונות.

חשוב לזכור, כי היועץ המשפטי איננו חלק מן הרשות השופטת: בבחירתו לתפקיד אין שותפים נציגי הציבור ונציגי ציבור המשפטנים, בחירתו איננה לכל חייו, הוא איננו אחד מני רבים, החלטותיו אינן ניתנות לערעור, שיקול דעתו איננו פומבי, הוא קשור בכל צעדיו לסגנון אכיפת החוק וביצועו ולא לרשות השוקלת וקובעת את תוכן החוק או זו השופטת את מידת ביצועו של החוק.

בשום פנים לא אמור מכאן, שצריך לקצץ בסמכויות היועץ המשפטי ובמידת אי־תלותו — אבל גם אסור בשום אופן להפקיע מידי הציבור את זכות הביקורת על שיקול דעתו של היועץ. כללית אסור לסמוך בדמוקרטיה על "אופיו הטוב" וטוהר כוונותיו של נושא התפקיד — אלא יש לחייב אותו להציג באופן משכנע ופומבי את כל המהלך שבו מתבטאים כל אלה הלכה למעשה.

עקרונית פתוחות בפנינו לכאורה שתי האפשרויות הבאות: אפשרות אחת — לחתור להקמת רשות נוספת בלתי־תלויה של "יועצות משפטית" על־ידי שינוי נוהלי בחירת היועץ, הגדלת מספר היועצים הפעילים, הקמת ערכאות עירעור וניתוק זיקת היועץ מן הממשלה. אפשרות אחרת: להחיל על מוסד "היועץ המשפטי" את כל המאפיינים המוטלים על כל אחת מזרועות האקזקוטיבה: פומביות הדיון, פרק זמן קבוע לתקופת כהונה, וכפיפות מסודרת לביקורת וקבלת דין של הרשות המחוקקת.

אם איננו בוחרים באחת מן הדרכים הללו, מוטב שנאמר: לעצמנו את זכות הביקורת הציבורית על היועץ, ואפילו נקדש אותה. רימומה והע: אתה של חוב השתיקה והציות. האילם להחזיק אותיהם של יועצים משפטיים היום — עלולה חלילה להיות מוטלת עלינו מחר כגזירה קשה מנשוא. ראו הוזהרנו.

הדו״ח הגנוז

(המשך מעמוד 6)

לבדיקת בעיית הכושים העבריים, המוכרת יותר כ"ועדת גלס", על־שם ח״כ דוד גלס שעמד בראשה — והן שוכבות ומעלות אבק במשרדי הממשלה ובספריות הציבוריות.

הדו״ח, שלא כפי שרבים סבורים, איננו שכנה אחד גדול לכושים העבריים. יש בו לא מעט ביקורת, על הדרכים הלא־חוקיות בהן הגיעו לארץ, על יומרתם, שהתבררה (על־פי עדויות הלכתיים) כטענת שווא, כדבר יהדותם; ועל העמדה העוינת שגילו מנהיגיהם בתקופה הראשונה לשהותם בארץ, מתוך שהכת שלהם הוכרזה כבלתי־חוקית.

מה שיש בדו״ח היא ביקורת נוקבת על המוסדות הממלכתיים, אשר לא הצליחו למנוע את היווצרות הבעיה או, במילותיו של חיים קובנסקי, מנכ״ל משרד־הפנים, בעדותו בוועדת־הפנים של הכנסת ב־21.12.76: "כמו ברפואה, מניעה עדיפה על טיפול ולעתים הטיפול אחר־כך הוא כמעט בלתי־אפשרי".

הדו״ח מגולל בין מאת עמודיו הצפופים את תהליך היווצרותה של הבעיה, שהחל בהחלטתה של כת הכושים העבריים מארה״ב, בהנהגתו הבלתי־מעורערת של בן־עמי קארטר, לעלות לישראל ב־1969; נמשך בקבלתן של שתי הקבוצות הראשונות שהגיעו לארץ (כ־50 איש) כעולים לכל דבר, כולל סידורי שיכון ועבודה, הפניית קבוצה נוספת ב־1971 למצפה־רמון, ביוזמת משרד הקליטה, תוך תחילת המאבקים בין משרד הפנים לבין ראשי הקהילה לקביעת יהדותם, שהסתיימה בהחלטתו של הרב חנינה דרעי, שעליהם להתגייר כדי להיחשב כיהודים, מאבק שלא הסתיים, למעשה, עד היום.

דו״ח גלס מסכם כמרכז סדרת של מאבקים משפטיים שניהלו מנהיגי הכושים העבריים נגד השלטונות, ביניהם בג״ץ "קלרק נגד משרד־הפנים ומשטרת ישראל", שבו, אף כי נפסק שמסמכותו של שר־הפנים למנוע את כניסתם ושהותם של הכושים העבריים בארץ, קרא בג״ץ לשקול בחיוב השארתם של אותם בני העדה אשר הגיעו ארצה והביעו את רצונם להתיישב ולהשתקע בה בדרך קבע.

לאחר בדיקה מדוקדקת של עובדות ומסמכים, לאחר שראיינו עשרות עדים מהארץ ומחו״ל, נערכו ביקורים במקומות מושבם של הכושים העבריים בארץ — התמו חברי הוועדה את מסקנות הדו״ח והמלצותיו, שעיקרן כדלקמן:

● הכושים העבריים אינם יהודים על־פי המבחנים הקבועים בחוק ואין להחיל לגביהם את הכללים המיוחדים ביחס למי־שם תושבים המתייחסים ליהודים.

● הוועדה הצביעה על היחסים המעורערים של הכושים העבריים שבכניהם והאשימה את הממשלה בגרימתם, בשל מחדליה בטיפול בבעייתם.

● הוועדה קובעת שעל־פי עדויות מהמשטרה, רמת הפשיעה בקרב חברי העדה נמוכה מהממוצע הארצי, ואם כי רמת המגורים והשירותים שברשות הקהילה גרועים פי חמישה מהמקובל בארץ, הצליחו הכושים העבריים מדימונה לשפץ ולהפוך לפינת חמד מרכז קליטה עזוב, שקיבלו באורח זמני מידי ראש העיריה הקודם, ז'אק אמיר.

● מנהיגי העדה התחייבו בעל־פה ובכתב לשמור על חוקי המדינה ולקבל על עצמם את כל חובות האזרחות אם וכאשר זו תינתן להם.

בעקבות מסקנות אלה העבירה הוועדה לשר־הפנים את ההמלצות, שעיקרן:

● יש להעניק לאנשי הכת "מעמד חוקי ומוכר", בהתאם לחוק כניסה לישראל.

● יש להעביר את כל אנשי העדה ליישוב קהילתי מיוחד, כדוגמת היישובים הקהילתיים ביהודה ושומרון.

שש שנים לאחר הגשת הדו״ח וקבורתו נשמע דוד גלס, שהיה אז ח״כ מטעם המפד״ל וכיום חבר מפלגת העבודה, די מיואש מהעולם הפוליטי־מפלגתי, שעזב לעת עתה.

— דובר משרד־הפנים ומנהל מינהל האוכלוסין, יהושע כהנא, טוענים, כי הוועדה שעמדת בראשה, המליצה מה שהמליצה, אבל משרד־הפנים לא היה מחוייב לקבל, והעובדה היא שהד״ר בורג דחה את מסקנות הוועדה מעל דוכן הכנסת.

דוד גלס: נכון שלא היתה חובה פורמאלית לקבל את המלצות הוועדה. אך, אני יכול להעיד שגם דובר המשרד דאז, מר אגמי, וגם ד״ר בורג עצמו, הודיעו לנו עם הגשת הדו״ח שמסקנות הוועדה יתקבלו וימומשו, ורק לאחר כמה ימים שמענו את שר־הפנים מסתייג מההמלצות ומהדו״ח שהוא הזמין.

— למה, לדעתך, בחרו ממשלות ישראל שלא לטפל בנושא הכושים העבריים ולאחר־מכן לגנוז את מסקנות הדו״ח שהוגשה בנושא זה?

בדו״ח ציינו שיש כמה אלטרנאטיבות לפעולה בנושא. הראשונה היא לגרש את כולם, השנייה לתת להם אזרחות ולהסדיר את מצבם והשלישית, הגרועה ביותר — והיא זו שממשלות ישראל בחרו בה — שלא לעשות דבר, לא להחליט על מדיניות ברורה, ולנסות ללכת בדרך הכי לא מכובדת, והיא מדיניות הבלוף; מדיניות הבלוף היא המאפיינת אותנו ביחס לנושאים שונים, כמו ההתנחלויות — לדוגמה — המוקמות כדרך אגב, כאילו שכל העולם לא יבחין בהן. צריך להבין, הכושים העבריים, מהווים כת וככזו היא בעיני שלילית, אלא שהיא לא יותר מאשר מיעוט קטן ובלתי מזיק. זו תופעה קיימת, שאפשר ללמוד לחיות איתה.

— ולמה — אם כך — ההתנגדות לקליטתם של 1500 הכושים העבריים?

משום שישראל היא מדינה לא סובלנית. עם ישראל, שהיה במשך מאות שנים מיעוט נרדף, לא מסוגל לקלוט בתוכו, גם כשהפך לכובש, אלמנטים "זרים" של מיעוט אחר. הממשלה פועלת כך, כי כך נוהג העם.

שלמה סלוצקי

מה נמצא במחקר

עישון סמים — החלטה עצמית

הסיפור הסטנדרטי על ראשית ההתמכרות לסמים מתחיל בדרך־כלל במפגש גורלי בין נער תמים לבין סוחר ממולח או "פושר" רודף־בצע. לא אמת! אומרים שני חוקרים מאוניברסיטת קיימברידג'. על הרוב מתחילים אנשים להתנסות בהירואין, או בסמים אחרים שנובעים מאופיום, פשוט משום שכך הם רוצים, ולא משום שהם מוסתים לדבר עבירה או נדחפים לכך על־ידי סוחרי־סמים. זוהי מסקנת המחקר שערכו טרוור בנט וריצ'רד רייט Bennett & Wright ואשר התפרסם לאחרונה.

הנחקרים התבקשו להביט קדימה, ולתאר את מה שצפוי להם בעתיד. מרבית המתמכרים הרשומים בקליניקות צופים לעצמם חיים של־התמכרות עד יום מותם. מרבית צרכני השוק השחור, לעומת זה, טוענים כי הם עתידים להיפטר מן ההרגל בדיוק באופן שבו התחילו בכך — כאשר ירצו מאד וכאשר יהיה להם נוח, והדבר יתאים להם.

בנט ורייט ראיינו 135 מתמכרים. חלקם רשום בקליניקות וחלקם רוכש את הסם בשוק השחור. כל המרואיינים חיים בלונדון, קיימברידג' ובריסטול.

מרבית הנחקרים אפילו לא שוכנעו לכך בדברי נועם על־ידי זולתם. אלא הם פשוט ביקשו את עזרת הסובבים אותם. מרביתם עשו זאת מתוך סקרנות, או משום שביקשו להשתתף בסגנון החיים של בני גילם. מתוך 135 נחקרים — שישה לבד סיפרו כי שוכנעו להתחיל בכך על־ידי אחרים — ו"אחרים" אלה היו בששת המקרים חבר או חברה.

יש גם דפוס התמכרות שכיח: לוקחים פעם ראשונה, אחר־כך נמנעים משימוש יום־יומי למשך תקופה ארוכה. בדרך־כלל חולפת שנה שלמה לפני שמתפתח עישון יום־יומי והתמכרות. בשלב הראשון מצליחים רבים "למשוך" תקופה של הימנעות, או לפחות של הפחתה בכמות הסם, כאילו כדי להבטיח לעצמם שהם עדיין בשלב של בקרה־עצמית, כביכול, על השימוש בסם.

Howard Journal, Vol. 25 No.1 Page 1, 1986.

מיהו רציונאלי

מיהם האנשים הבלתי רציונאליים? מה מאפיין אותם? אילו כישורים הם מפתחים? בטח תגידו — מתמטיקאים טובים הם רציונאליים. לא נכון. נמצא במחקר שדווקא האזרחים האמריקנים שמקבלים ציונים גבוהים בקריאה ובכתיבה הם הנוטים פחות מאחרים להיות בעלי אמונות אי־רציונאליות על אודות העולם הסובב אותם. הבלתי־רציונאלים מכולם הם האנשים המקבלים ציונים נמוכים בכתיבה. לעומת זה נמצא שאין קשר בין היכולת המתמטית לבין אי־הרציונאליות. "אין קשר" פירושו, שיש מתמטיקאים טובים שהם רציונאליים מאד ויש מתמטיקאים טובים שהם בלתי רציונאליים לחלוטין בתפיסת־העולם שלהם.

אלה ממצאיו של החוקר מקס פרולה (MAX PROLA) הוא מצא עוד מספר מטלות קוגניטיביות הקשורות לאי רציונאליות, אבל אף אחת מן המטלות הללו לא היתה קשורה לכישורים מתמטיים או לוגיים.

פרולה מבסס א ממצאיו על חקירת 135 צעירות ו־98 צעירים שביקשו להתקבל לאוניברסיטה. נחקרים אלה מילאו שאלון לגבי סוגים שונים של אמונות בלתי־רציונאליות, מצד אחר, וכן נבחנו בשאלון זה יכולתם במתמטיקה, קריאה וכתיבה.

בין כתיבה וקריאה לבין מידת הראציונאליות נמצא קשר גבוה ומובהק, דהיינו — ככל שהציון ביכולות אלה גבוה יותר כן קטנה יותר נטיית האדם לאמץ לעצמו השקפות בלתי רציונאליות. המסקנות בלשונו של החוקר: האי־רציונאליות קשורה לביצוע חלש או כושל של מטלות ורבאליות. אופן חשיבה בלתי רציונאלי מפריע לרכישת יכולות ורבאליות. פרולה מציע מיגוון של דרכים שבעזרתן ניתן להתגבר על הבעיה.

Psychlogical Reports, Vol 57, No.2, Page 431, 1986

רשות הקורא

לא מלחמת תרבות

נערה הייתי וגם זקנתי. כאן גדלתי, כאן עברה עלי נערותי ועתה זקנתי. אין זו מלחמת תרבות — זהו מושג שהשר הרב פרץ שאל מהחילונים, שלפי עדותו בטלוויזיה יש לו ידידים כאלה. קל להכריז "מתנגד לאלימות", אך אין זה נכון; מעשיהם של החרדים על כל פלגיהם אינה מלחמת תרבות.

כיצד יכולה חבורה זו לשבת בארץ־ישראל, ליהנות מכל טובה, מבלי לעבוד ומבלי ללחום (פרט לדתיים שעזרו בסלילת כביש הגבורה במלחמת השחרור) הם אוכלים את לחמנו. הם יושבים על אדמת הלאום שאני הגנתי עליה בגופי. באותם ימים הם באו למפקד ירושלים דאז, בתום מלחמת השחרור, בבקשה שיעזור להם לעבור לעבר הירדן. הוא הסכים. הם אמרו, כי ישובו אליו למחרת. עד היום, אחרי 38 שנות קיום המדינה, לא באו.

הם אינם חסרים דבר, כי המדינה מספקת להם את כל צרכיהם ואת כספי ההמתה הם מקבלים מחבריהם בארה״ב. נאמר, פשוט נבלה בשוק ואל תפשוט יד. הם פושטים יד אצל יהודי ארה״ב על מנת להשיג כסף ללחום במדינה שהם חיים בה ואינם מודים בקיומה.

כיועצת מחנכת אוכל להעיד, שאף חניך שלי לא יצא לתרבות רעה כאשר בסלמה ג' מכרו חוברות פורנוגרפיות. את הנפש אפשר להשחית על־ידי תעמולה מכל סוג ולא על־ידי פוסטרים.

ס.ר. רמת־גן

בחירת ואלדהיים וזוועות העבר

אנו, הלוחמים נגד הנאצים ושרידי מחנות ההשמדה, אשר מצאנו מקלט במדינת ישראל, מזועזעים עד עמקי נפשנו לנוכח בחירתו של קורט ואלדהיים לנשיא אוסטריה.

מכאיב מאד, שרוב העם האוסטרי בחר להעמיד בראש מדינתו את האיש המסמל את הרשע ואת זוועות העבר — קצין נאצי, שהיה מעורב בפעולות ישירות נגד האנושות, והעם היהודי בפרט, בהשראת האידיאולוגיה הנפשעת של אותה מפלצת בשם אדולף היטלר, שבעצמו היה אוסטרי.

אוסטריה של היטלר ושל אייכמן לא היתה צריכה להיות הראשונה להתנער מזוועות העבר ולתת ריהביליטציה לאלה שהיו מעורבים בזוועות ובזה לפתוח פתח לכוחות הרשע בארצות רבות, המצפים להחזיר את העולם לאותה תקופה אפלה.

דבר אחר מן הראוי להזכיר לעם האוסטרי — אומה שלא למדה דבר מעברה האפל, אומה המנסה לטשטש את זוועות עברה, עלולה לחזור לאותה תקופה גם בעתיד. הפעם לא רק אנחנו נהיה הקרבנות; העם האוסטרי בעצמו ישלם את המחיר.

משה מולים, בשם ארגוני הלוחמים ואסירי הנאצים לשעבר, ת״א

רעיונות צורמים

עם הסערה שפרצה בעקבות פרשת "הפקיד הבכיר" אנו עדים להעלאת רעיונות מסוכנים לערכי הדמוקרטיה מפי חברי הממשלה, ובמיוחד מצד ראש הממשלה שמעון פרס וסגנו יצחק שמיר. כך, למ־ל, נאומו של ראש הממשלה בכנסת בעניין הצעת מצד סיעות האופוזיציה והרצאתו בפורום של משפטנים. על אף היותו נציג של ממשלה שנבחרה על־ידי העם, רוצה הוא שאם הפרשה תיחקר, לא תיחקר בבית־משפט אזרחי אלא צבאי. הרמז הוא, שאין לו אמון במשפט האזרחי. במיוחד צרמו רעיונותיו של סגן ראש הממשלה יצחק שמיר, בדבר צמצום סמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה, ואהרון אהרון "חביב" — רצונו של שר המשפטים למנות לעצמו יועץ ללא סמכות חוקית כפי שיש ליועץ הממשלה המקובל. לעצם הסחבת בעניין החוק נגד הגזענות מרמז על נטייה לעבור על כך לסדר היום.

גישתה של ממשלת האחדות הלאומית לבעיות־יסוד של המדינה, כפי שבאה לידי ביטוי בעקבות הפרשה האחרונה — לראות את קדושת החוק פחות חשובה מאשר הבטחון — מזכירה השקפות עולם של משטרים צבאיים. כך זה היה בארגנטינה, שאלפים מאזרחיה "נעלמו" ללא שיפוט על־פי חוק, ובכל המדינות הפאשיסטיות מאז ומעולם. אילו פרשת "הפקיד הבכיר" היתה מתרחשת במדינה דמוקרטית נאורה כלשהי, היה על הממשלה להגיש את התפטרותה לנשיא.

חיים תצורי, איילת השחר

בוכה על השופט...

בחירתו של יורם ארידור כחבר ועדת הכספים שתקבע סדרי הדיונים שלה בדו״ח ועדת בייסקי בהחלט אינה חורגת מ"הנורמה". יו״ר הוועדה, ח״כ אברהם שפירא, אמר כי זה רק עניין טכני...

זה מזכיר לי מעשה בזמיר ועורב שנחלקו בדעתם בשאלה קולו של מי ערב יותר. הסכימו ביניהם כי היצור הראשון שיפגשו בדרכם יהיה שופט וכי המפסיד, עינו תנוקר. נתקלו בחזיר, שפסק מניה וביה כי קולו של העורב ערב יותר ונוקרה עינו של הזמיר. בכה הזמיר, שאלו העורב: ואת למה, הרי הסכמנו חשיב תזמירו? לא על עיני אני בוכה, כי אם על השופט...

י. שוין, גבעתיים

תיאטרון

„קופים מאולפים"

„הקן" מאת פ.ק. קרץ בתיאטרון הקאמרי

מאת ציפי שוחט

פרנץ ק. קרץ פה, פרנץ ק. קרץ שם — קרץ בתל־אביב („הבימה"), בירושלים (תיאטרון ירושלים) וברמת־גן (תיאטרון „הספריה"). שלושת מחזות שלו עולים במסגרת פסטיבאל ישראל ועוד אחד, „הקן", של הקאמרי, עולה בימים אלה ב„צוותא" של תל־אביב.

מרתה וקורט, גיבורי המחזה, הם אנשים קטנים עם חלומות קטנים, המתכננים בדקדנות היסטרית את הולדת ילדם ועתידם המשותף. הם מחשבים בדיוק של מחשב כל פרט לקראת הלידה, „עגלת תינוק זה לא דבר קל, כי צריך לעשות החלטות", אומרת מרתה והם אמנם מקבלים החלטות. החלטות גורליות כמעט: איזה עגלה לקנות, איזה מחמם בקבוקים, איזה מיטה או סדינים או חיתולים וכך הלאה — ובתהליך קבלת ההחלטות נפרש לנגד עינינו השממון של חייהם ועולמם הפנימי.

הפראגמטיות הגרמנית, הדיוק והסדר מאפיינים את הזוג הגרמני הזה: הם מתפשטים, מתלבשים, אוכלים ושותים — הכל בסדר מופתי, לא אנושי כמעט, כמו מכונה משומנת היטב. אלה הן דמויות המתנועעות על הבמה (הדומה לתצוגה של רהיטי דירון שירדה מהקומה למעלה) מנוכרות ומאולפות. השממה של חייהם מניעה אותם לרכוש עוד ועוד — דמויות המשועבדות לעצמן, לחברת השפע, למערכת שהפכה אותם ל„קופים מאולפים".

לאשה (אלא מהי) יש דרישות וקורט, שאינו יכול לסרב לה, נאלץ לקבל על עצמו כל משימה כדי להרוויח כסף. הזוג המאושר רוכש לעצמו עוד פריט ועוד פריט וגם נולד להם תינוק חמוד (על הבמה — בובה). אלא שבתוך החיים השיגרתיים האלה מחלחל האיום — אותו איום הנמצא כל הזמן ברקע. קורט נעשה לאדם שמפסיק לחשוב, שמפסיק לשאול שאלות. המטרה „הקדושה" שהוא שם לנגד עיניו — לספק את צרכיה הכלכליים של אשתו — מקדשת את האמצעים. אותה הוא מבצע בשם המטרה, כל פקודת שהבוס דורש. „הבוס אמר", „הבוס אמר", הוא חוזר ומרגיש ואנו, הצופים, לא יכולים להימנע מאסוציאציות.

קורט בהצגה משמש כידי מעבידו וזרוע המבצעת מעשי זוועה. למעשה, הוא הד ל„כפיל" השטני של הקולנוע האקספרס־יוניסטי־הגרמני. בסרטים כמו „הקאבינט של ד"ר קאליגארי", „הסטודנט מפראג" או „הגולם" מופיע מעין כפיל, המשמש כזרוע מבצעת של „מסקר עליון". ב„מטרופוליס" של פריץ לאנג פונה הגיבור בסוף הסרט אל המושבעים, החברה, השופטים וטוען שלא הוא ביצע את המלאכה (מוכרח) כי אם דמות פנימית, שאין לו שליטה עליה. כאן הכפיל לובש צורה מתוחכמת יותר.

„הקן" — יין מורעל. בתמונה: יצחק חזקיה ורבקה נוימן

קורט בהצגה אינו ער לתהליך התקרנפותו. רגע ההתוודעות שלו מגיע עקב אסון שהוא עצמו גרם לו. הבוס אמר לו לשפוך לנהר יין מקולקל והוא ביצע את המשימה ללא בדיקה, ללא עוררין. כדי־עבר מסתבר שהיין היה רעל והביא, כמעט, למותו של בנו וכפועל יוצא להרס הקן המשפחתי. מתגלם כאן מוטיב פאוסט הכפייתי, החוזר ומופיע בספרות הגרמנית, אם כי זוכה, המעט, להתייחסות שונה מאשר אצל גיתה. קורט מוכר נשמתו לשטן ובכך הופך להיות שותף לפשע. גן העדן שוכן בפתחו של הגיהינום ומעידה קטנה מספיקה למוטט את הנפש. ונפשו של קורט אכן מתמוטטת, כשהוא מנסה ללא הצלחה לשים קץ לחייו. אלא שסמוך לכשלון שוכנת, לעיתים, גם ההצלחה. בשיא הייאוש נהיה קורט מודע למעשיו — הישג נכבד כשלעצמו.

רגע ההתוודעות הזה נראה כמהפך בחייו לא עוד עיוורון טוטאלי, כי אם התפכחות, ראייה חדשה המגלה לו את עובדת היותו קוף מבצע פקודות.

האם ישתנה משהו, עקב כך, באורח חייהם של בני הזוג? האם הם יילחמו בחברה המסואבת, המכניעה את כולם למוסכמותיה? היטלו על עצמם את האחריות למעשיהם, או יטילו אותה על האחרים?

קורט, לקראת הסיום, נוטל אמנם את האחריות על עצמו ברגע של „חולשה", אלא שהחיים חזקים ממנו והוא נכנע להם. קורט ומרתה בסוף ההצגה רצים אחרי בנם בין ערוגות פרחי הגן. החיים ממשיכים. הכל כשהיה.

משתתפים: יצחק חזקיה ורבקה נוימן. בימוי: אהרון אלמוג.

שבחים ל„הבימה" בקוויבק

הצגת „המשפט" בביצוע שחקני תיאטרון „הבימה" זכתה לשבחי הקהל והביקורת בפסטיבל קוויבק שבקנדה. „הצלחה יוצאת מן הכלל. הפרודוקציה הישראלית של „המשפט" מגישה פתרון מושלם ואינטלגנטי למתח בין אימז'ים בימתיים לבין הטקסט". כותב ה„רה קלוב אנר מיל".

„רה גאזט" מוסיף: „המשפט" מגלה את התיאטרון הלאומי „הבימה" מישראל כלהקה מכושרת בצורה יוצאת מן הכלל. עבודת עיבוד מעמיקה, בשפה תיאטרונית אקספרסיוניסטית כה ומנגנו".

„לה סוליאל" אומר: „דיוק לא יאומן של משחק פיסי של הלהקה כולה משאיר רושם רב".

בפסטיבל קוויבק משתתפים תיאטרון הסטודיו הפולני של יוזף שיינה, התיאטרון השבדי המלכותי שמציג את אינגמר ברגמן, תיאטרון מאיטליה עם ויקטור גסמן ועוד.

הצגת „המשפט" הועלתה שלוש פעמים בשבוע שעבר, בפני אולמות מלאים, ועכשיו שוקלים הצגה נוספת.

שחקני התיאטרון עמדו לחזור ארצה במוצ"ש.

תערוכה

מקום אחר

בלו פיינרו — מוזיאון דאדא בעין־הוד

מאת מרגלית גוטמן

„אני מאמין בתחושה האישית, בבהירות הביטוי ובכנות. הייתי רוצה לחוות את העולם באנשיים ובעינים פקוחות... הייתי רוצה ליצור אמנות שמסירה במודעות הצופה את התציצה בינו לבין האמן ולא זו בלבד אלא גם בין הצופה עצמו לבין כל הנפשות הקולטות את יצירת האמנות." אומר בלו פיינרו בפתיח לעבודתו במסגרת תערוכת „מקום ראשון" שהוצגה במוזיאון עין הוד בקיץ שעבר. אומר, ועושה.

ברחבה התחתונה, על מרפסת מוזיאון ינקו־דאדא בעין הוד, הוא יוצר סביבה חדשה, המתווכת, ללא התחנחנות או התחכמות, בינו ובין הקהל, ובין הצופים לבין עצמם. החומרים המרכיבים את הסביבה של פיינרו הם אלו המרכיבים את סביבתנו אנו, בחיי היום יום: מוזיאקה, מראות, ניאונים, חצץ, אבן וחלוקי נחל. השימוש שהוא עושה בהם יוצר משמעויות חדשות, ומזמין את הצופה להשתמש באלמנטים אלו בסביבתו הפרטית, בהתאם לצרכיו ועניניו האישיים, ובכך להמשיך את היצירה, ולהשאר חלק ממנה.

„תכלגן — לאוהבי שמש" מורכבת משביל מתפתל הנמתח מפתח האולם ועד למעקה המרפסת היוצאת ממנו והמשקיפה אל הים, והשמים שמעבר לברושים המתמרים אל על. חלוקי הנחל תוחמים בזהירות את צידי הדרך, ומובילים אל הגשר הקמור. נחל מראות פורץ לו דרך בחצץ המוזיאקה הנקוד בכחול... קירות החלל צבועים בטורקיז. ועליהם ברושי מוזיאקה בצבעים שונים, המוארים בנורות נאון צבעוניות הפזורות סביבם. ליד הגשר כורסא יצוקה מתוכה צומח ברוש אמיתי. המראות הפזורות משקפות חלקים שונים של החלל, מחזירות אור וצבע; צבעם של ברושי המוזיאקה והקירות משתנה על ידי אורות הניאון המקיפים אותם. מצב האור בשעות היום השונות, ובלילה, מציב בפני הצופה סביבות שונות.

פיינרו מתייחס ישירות לחלל שבו הוא עובד, ובד בבד, משתקפים הברושים, התוחמים את מרפסת המוזיאון, פנימה אל החלונות הגדולים, המפרידים בין המרפסת והאולם, ואורות הניאון חוזרים והצבעוניים מוקרנים על הברושים שבחוץ, ויוצרים יחד מצב של אשליה ומציאות, שהגבול ביניהם נשאר פתוח, להחלטתו של כל צופה. פיינרו יוצר סביבה דמיונית שאינה מכבידה על הצופה, ואינה מעמיסה עליו את כובדה וחשיבותה של „האמנות והיצירה". לחומרים המסורתיים יש מיחבר חדש בעל זרימה וקצב נוחים להבנה ונעימים מאד, מיחבר הנותן להם משמעויות חדשות, אך ללא כפיה כל שהיא, כי אם אפשרות אחרת. הניאון, אור הדיסקוטקים, מסמל את קרני שמש, או תאורה לתרבות מלאכותית, המתחם הסגור הופך לנוף כפרי, חורשה, גן פנימי. המרפסת היא ההמשך הטבעי של הנוף הפנימי מלאכותי: היא אולי המהותי הטבעית; הכסא הוא הגדרת החלל האישי, והוא גם כסא ממשחקי הילדות, והברוש, הוא לטובה מציורי ילדים וגלויות קיץ קיטש, משמש אותו גם כסמל, קצב שעות השמש כפי שהוא רואה אותו, הוא בסימן קלין תכלכל, שובב ורענן, וברוח זו, אנו מוזמנים אל כלבלב תכלכל, המכורבל לו בתמימות על חצץ צהבהב זרוע מראות רבועות, כשמעליו צבעוניים קיצביים מסמלים את קרני השמש.

העבודה האחרת, הממוקמת על המרפסת, „ראש, מחשבות כחולות, חלומות ורודים" משאירה לצופה מגוון אפשרויות. עשויה חוט מתכת צבועים בכחול, ניאונים ורודים, ופס מראה מפוזרים, היא הופכת בשעות הלילה לפנס סביבתי מקרין אל המרחבים שמסביב, למרות האסוציאציות המתבקשות מאליהן, המקנות משמעות מעמיקה יותר. גם פה שולטת אוירה של שובבות וחייכנות

בלו פיינרו — „תכלכלב" מקרן שמש

המאפשרת למבוגר וילד כאחד, התייחסות אישית וקלילה.

אחרי כל העבודה המסיבית שהושקעה בתכנון ובביצוע היצירות פיינרו אומר: „זהו רק אחת מאפשרויות רבות שקיימות עבורי, עבור כולנו, אין מושגים נצחיים, הדברים מושפעים מזמן וסביבה, ואני מחפש את הפתרונות העכשוויים בלבד, ללא הצורה לדורות".

קונצרט ראשון

רבדים חדשים

מאת אביבה שלח

רסיטל של גדעון קרמר „בינור־ואנדרס שיף (פסנתר). התוכנית: שוברט רונדו ברילאנט במי מינור לכינור ולפסנתר, אופ. 70 (ד' 895); ברטוק סונטה מס. 1 לכינור ולפסנתר (1921); שומן סונטה מס 2 ברה מינור לכינור ולפסנתר, אופ. 121. היכל התרבות 4.6.86.

★

הרביעי בסידרת הרסיטלים של הפילהר־מונית השנה נפגשו גדעון קרמר סולן סידרת הקונצרטים החולפת ועמיתו אנדרס שיף, בערב שכולו עמקות תובענית ורצינות קודרת, ואלה ניתנו בשפע ובאמנות גדולה.

תחילה הרונדו המבריק של שוברט, שזור פרחי הומור, המתחלפים בוירטואוזיות קלילה ומקשטים את הנעימה ההונגרית הטבועה ביסודו. פתיחה מנצנצת שנוגנה בחן ובטוב טעם, ממש תענוג.

במרכז, הסונטה הראשונה של ברטוק הנימנית עם המורכבות ביצירותיו הגדולות מבחינה צורנית ואסתטית. תזורת השווי המהותי, שהביא חקר המוסיקה העממית על תפיסתו ההרמונית, התימטית והמבנית של המלחין, תמצא בה רבדים חדשים של משמעות ואיכות, ואלה נשמעו היטב בביצוע המעמיק והיפה של שני האמנים.

אחרונה, הסונטה של שומן, עגומה ומהורהרת, כמו צופה מכוכב אחר, נשמעה רגישה וכואבת.

אופרה של ממש

האופרה הישראלית החדשה, „התיאטרון הקאמרי והתזמורת הקאמרית הישראלית ב„נישואי פיגרו", אופרה בארבע מערכות מאת מוצרט לפי ליבריית מאת דה פונטה על פי בומרשה. מנצח יואב תלמי, במאי צדלם המילמן, תפאורה ותלבושות אדריאן ווקס. עם המקהלה הלאומית „רינת". וסולנים. אולם התיאטרון הקאמרי, 5.6.86.

★

אחרי ההתחלה הצנועה ב„דידו ואניאס" אשתקד, הוכיחו כל הנוגעים בדבר כי דבקות במטרה ועיקשות בלתי מתפשרת, סופם לגבור. וההפקה הראשונה של האופרה הישראלית החדשה השנה הזו באופרה של ממש. לא משהו גדול ולא משהו משגע, אבל בהחלט מהנה ומבטיח. ואם נוסיף ונזכיר שמערכית המשתתפים הם ישראלים, הרי אין ספק שקם גרעין יסודי למוסד של קבע.

את סיפור האהבהבים והתככים הזה, הציגו במשחק ובזמרה מצויינת, רובין ויל־קאסוטו כסוזנה משובחת, ובנעו סנטור כרוזן אלמוויה „רציני ומסוגנן", רודני גילפרי חזה תחילה פיגרו מהוסס וצנוע, אך הגיע למלוא יכולתו בהמשך העלילה. טובים היו גם רישה קאליס כרוזינה, וציביה ליטבסקי כמרצלינה וכך גם מיכאל ליי"ה כדוקטור ברטולו, ומשה בכר כדון בזיליו. מיכל שמיר היתה כרוביני נחמד, ולילי טונה ברבריה נוגע ללב ואתם גם גרישה בורודו כאנטוניו משעשע. לרשימת „הטובים" ניתן בהחלט לצרף את מקהלה „רינת" בסיומי המערכות, אך לא את נגינתה הבלתי אחונת של התזמורת.

שבחים מיוחדים יש להעניק גם על הביטוי הרענן ועל התפאורה היפה.

א.ש.

פסטיבל קאן

סרטי היוקרה

מאת שפרירה זכאי

בתקופת הפסטיבאל הוצגו בקאן מאות סרטים, חלקם הגדול במסגרת מסחרית של שוק הסרטים המתנהל במקביל לפסטיבאל. בקטגוריות הרש־מות השונות מוצגים ששה־שבעה סרטים ביום. מתוכם מועמדים לפרסים הגדולים רק כעשרים וחמישה סרטים, המוקרנים באולם המרכזי והגדול במסגרת „הבחירה הרשמית" (LA SELECTION OFFICILLE).

כדי למשוך יוצרים ותיקים וידועים, שכבר זכו בעבר בפרסים, מוקרנים במסגרת זו מספר סרטים מחוץ למסגרת התחרות, לרוב בערבי הפתיחה והסיום החגיגיים. סרטים אלה הם לעתים הטובים ביותר בפסטיבאל והם משמשים קישוט ומעניקים יוקרה לאירוע כולו. מדובר בבמאים דוגמת וודי אלן, רומאן פולנסקי, קרלוס סאורה, קלוד ללוש, סטיבן שפילברג ואחרים. סרטים שלהם מבטיחים בדרך כלל להיות בעלי איכות ומעלים את הרמה הכללית של הפסטיבאל. יש מידה של צדק בכך שהם מוצגים מחוץ למסגרת התחרות. קודם כל הם בוודאי לא יכולים להרשות לעצמם „להפסיד". ושנית, צריך לתת הזדמנות ליוצרים נוספים לזכות בפרסים ולהתקדם.

יחד עם זה, כדאי לסקור את הסרטים האלה, אשר בוודאי לא יאחרו להגיע גם לישראל.

בהתלהבות התקבל סרטו של קלוד ללוש „גבר ואשה לאחר 20 שנה". זהו סרט על סרט... קלוד ללוש משתמש, כבסיס לסרטו החדש, בסרטו היפה „גבר ואשה" שזכה לפני עשרים שנה ב„דקל הזהב" בקאן. הוא מפגיש מחדש את שני הגיבורים המרכזיים — אנוק איימה וז'אן לואי טרינטיאן — ומרכיב עלילה מסובכת למדי, שמחזירה בסופה את הנאהבים הוותיקים זו לזרועות זה לאחר שלא התראו מאז תום הרומאן שלהם, עשרים שנה קודם לכן.

אן גוטייה (אנוק איימה), שהתקדמה במקצועה והפכה למפיקת סרטים, רוצה להפיק סרט על סיפור אהבתה לנהג המרוצים, ולצורך זה היא נפגשת איתו כדי לקבל את אישורו. בסרט החדש שהיא מכינה — הפעם בגירסה מוסיקאלית — מופיעה כתה השחקנית (שבמציאות היא אשתו של קלוד ללוש) והזמר ריצ'רד ברי. ומדי פעם רואים קטעים שנלקחו מהסרט המקורי.

במקביל לסרט המצולם, רואים מה התרחש בחייו הפרטיים של ז'אן־לואי דורוק (ז'אן לואי טרינטיאן), שעדיין עוסק במכוניות מרוץ. עלילת מתח משנית פורצת מתוך מסך הטלוויזיה ועוסקת בפושע מסוכן שבורח מבית־הסוהר וברצח שמתפענח בנסיבות בלתי־צפויות, וגם על כך מופק סרט בתוך הסרט...

כל האירועים הנ"ל מובילים לנקודת השיא, שבה האהבה מתלקחת ופותחת דף חדש בחיי הגיבורים.

סרט נוסף מחוץ למסגרת התחרות היה סרטו של סטיבן שפילברג „צבע סגול", שהיה מועמד לפרסי אוסקאר רבים. זהו סרט יפהפה, עשוי ומשוחק נהדר, אבל מסופר בסגנון נאיבי במקצת. אם כי אין ספק שהקהל יאהב אותו ויתרגש לנוכח סבלותיה של הנערה הכושית, בביצועה המצויין של השחקנית ווּפי גולדברג.

קרלוס סאורה, הבמאי הספרדי הנודע („קריאת העורב", „אני אוהב אותך כרמן"), שלח לפסטיבאל עוד סרט־באלט, גם הפעם בכוריאוגרפיה של אנטוניו גדס ובביצועו, כשלצידו הרקדנית הראשית של הלהקה, כריסטינה הויוס. שם הסרט „אהבה מכושפת". לפי המוסיקה של דה־פאליה (ריקוד האש). למרבה הצער, אין הסרט מגיע להישגים של סרטיו הקודמים של סאורה. הריקוד והכוריאוגרפיה שיגרתיים למדי וקטעי

גולדברג ב„צבע סגול"

המשחק הדראמאטי אינם משכנעים.

לעומת זאת, סרטו של וודי אלן „חנה ואחיותיה" הוא בילוי מהנה, מרגש ומבדר. יש בו כל האלמנטים של האמן והיוצר הנפלא וודי אלן. לדעתי, זה אינו הסרט הטוב ביותר שיצא מתחת ידיו, אבל הוא חם, אנושי ואינטליגנטי ואינו משעמם אף לרגע אחד. בתפקיד חנה מופיעה מיה פארו, השחקנית הקבועה של וודי אלן בשנים האחרונות, וכמו תמיד היא מצויינת. את אחיותיה משחקות קארי פישר וברברה הרשי ואת תפקיד אמן מבצעת מורין או'סוליבאן, שהיא אמה האמי־תית של מיה פארו וכוכבת בתוך בת־זוגו הראשונה של טרזן. זהו סרט משפחתי מאד. בתפקידי ילדיה של חנה מופיעים כמה מילדיה המאומצים של מיה פארו, וחלק מהסרט מצולם בדירתה. הגברים בסרט הם וודי אלן — משעשע, היסטרי וחכם כתמיד וכן יהודי מאד, ומייקל קיין. זהו סרטו הארוך ביותר של וודי אלן עד כה, 106 דקות, אבל אין בו אף דקה מיותרת.

כתבה שביעית ואחרונה

מאת צביה בן־שלום

הפיל ומעמד האשה

כי לא עסק בחודשים האחרונים במעמד האשה מאיזו זווית לא דנו בנושא? תנו להשוב... היתה אשה במשפחה ואשה בחוק (דיני אישות והאשה והקריירה (כנס מכירות בכירות) והאשה בתקשורת והאשה בבעלי מנת־משכל (אצל בנות היא נמוכה?) ובנים על כס רבנים ונשים בימי משבר ואולי עוד משהו ששכחתי. מי טמן ידו בצלחת? מנות בריות, מסתבר. עכשיו הן ממהרות לתקן את המעוות. בני ברית (ובנות גם) זה ארגון הלנוסרי, ותיק, מכובד מאד (אם אינני טועה, המאכה היהודית לבונים החופשיים). חילוני אפשלימי, השומר על הפרדה מינית (כמו השופים עד כתה ה'), ולא כאן המקום להתעכב על כל המעשים הטובים והפילנטרופיים שיש להוסיף לזכותם, רבים וחשובים, אין ויכוח.

לעומת זאת אני מוכנה להתווכח על נחיצות כנס „האישה המודרנית", שייערך בחסות „בני־ברית" בכפר המכביה, בין ה־16 ל־19 ביוני. בהודעה לעיתונות נאמר: „הדאגה למעמדה של האשה במדינה הביאה אותנו לערוך כנס בנושא 'האשה המודרנית'. אנו מודעים לעובדה כי האשה בישראל נטלה חלק חשוב בהקמת המדינה. בכל שטחי החיים, היצירה, הבניין והעמל פעלו נשים, תוך מסירות, מציבה גבוהה ונאמנות לעקרונות הצדק והמוסר, ותרמו את חלקן במערכת הכללית. „טוב, אותר להם על ההמשך.

מה, אם כן, אליבא דבני־ברית, מגיע לאשה המודרנית, שתרמה וכו'? מה עשוי לעניין אותה במשך ארבעה ימי הכנס? בבקשה:

ביום ראשון, הנושא הוא „ארץ ישראל יפה": ובמהלכו יישמעו הרצאות וייערכו דיונים על „איכות החיים והסביבה", „מקומה של האשה בחינוך ובתרבות המודרנית", „אלימות מילולית ודמוקרטיה". לסיום — תצוגת אופנה.

ביום השני של הכנס — „בריאות ומזון". הרצאות על „רפואה לקראת שנת ה־2000", „הורמון ורפואה טבעונית", תכנון אבות המזון — וגיל וויאטטי", „דיקור סיני", „אירוח נכונות וויין, ולסיום, תצוגת אופנה של אופנאי צמרת.

ביום השלישי של הכינוס הגענו סוף סוף למעמד האשה. הרצאות בנושא: „מעמד האשה בחברה", „האשה והחוק", „נשים — גם מן נכמרת", „האשה והתפקידים הבכירים" „התפקוד המיני של האשה המודרנית". ולפני שמתפזרים?מה? תצוגת אופנה, כמובן. המראה הצעיר.

היום האחרון חשוב מאד. „אשה יפה בכל גיל". זה כולל „הופעת האשה בבית ובעבודה", „אשה יפה בכל גיל" (הרצאה), „הגיינה של האשה המודרנית", „תרבות שעות הפנאי", ו„הגנה עצמית". ומה לסיום היום ניחשתם — הפעם זאת תצוגת בגדי ספורט.

שלא יהיו אי הבנות, אינני מזלזלת בנושאים שלהם מוקדש הכנס או במרצים, שהם, מן הסתם, מומחים בתחומם (לא פורטו שמות בהזמנה, רק צריך שיהיו אלה „מרצות בעלות שיעור קומה". אני מקווה שיהיו גם גברים, אני בהחלט נגד הפליה). נושאים כמו איכות הסביבה, או דיקור סיני, או התפקוד המיני של האשה (מה עם הגבר?), או היגיינה ‑ הם באמת חשובים, ואין לי ספק שהרבה מאד נשים — וגם גברים — מתעניינים בהם. אבל ריכוז של כל אלה בארבעה ימי הכנס, פלוס ארבע תצוגות אופנה (ושגם מהן אינני מסתייגת, עקרונית) זה, לדעתי, זילזול תהומי באינטליגנציה של האשה המודרנית. כי מי שמתעניינת בכל הנושאים האלה, או במרביתם, מי שזקוקה ליום עיון כדי לשמוע קלוצקאשעס על מעמד האשה (ושגם בצמרת יש נשים). מי שלא מצאה תשובה לשאלותיה על התפקוד המיני או על ההיגיינה, בספרים מתאימים — היא בכלל לא כליכך מודרנית. לא אומר שהיא עדיין בימי הביניים. אבל היא תקועה, חזק, איישם בין שתי מלחמות העולם, בחברה מאד מאד זעיר בורגנית.

בתוכניה כותבת פנינה כור, נשיאת בני־ברית בישראל. „אין לי ספק שכנס זה ימשוך, יעניין וירתק אלפי נשים, אשר עשויות למצוא בו הכל בכל מכל... — ובמיוחד הרגשה שמתייחסים אליהן כאל יצורים טעוני טיפוח. יש לי חשש שמישהו עלה על הגל של „הפיל ומעמד האשה", כדי שלא יגידו שהוא לא IN.

צב"ש

כל אחד הוא קצת ילד — ושר!

לתקליט זה יש סיפור. בעין החורש אירגנו הופעה של שירי ילדים, על טהרת הכשרונות המקומיים. לא, מוטב לדייק: את השירים כתבו חברי עין החורש, או בניו שהתפזרו בקיבוצים אחרים, שהלא בספרות הקיבוץ הזה הוא אימפריה, אבל בשביל החלק המוזיקאלי נאלצו להתאפשר ולהסתייע בזרים. על כל פנים, בלי עבודה שכירה הלחנים, המנגנים והזמרים הם על טהרת התנועה הקיבוצית. כולל התק"מ.

וכך כתבה מיכל סנונית על „חלומות נעימים", אורי אופיר הלחין ודודו זכאי שר; את שירו של אבא קובנר „עופו עופו המחשבות" הלחין מנולו קליינהאוז ושרה שלישית העוגן; את המנגינה ל"נועם" של עמירה הגני הלחין יובל בן־עוזרא (שרה חדוה מלר), רב כרמל הלחין את "חלום בהמשכים" של אהוד רבין (ביצוע: אמיר גינת)... ואלה רק כמה דוגמאות.

המופע בעין החורש התקבל בהתלהבות, וכך גם ההופעה בישובי הסביבה ובאולם האזורי בעין השופט. כיוון שהוחלט לא לקפח את אלה שלא שמעו ולאפשר להם ‑ ולכל המעוניינים ‑ ליהנות, הוציאו תקליט.

את ההפקה ריכז שמואל בנשלום, שגם חיבר את מילות שיר הסיום „כל אחד הוא קצת ילד" (הלחין אורי אופיר, ביצוע כל זמרי ההקלטה): את הניהול המוזיקלי עשה אורי אופיר ממשמר העמק, שגם עיבד לפחות מחצית השירים. ההקלטה נעשתה באולפני העוגן, בתמיכה של מחלקת התרבות הבינקיבוצית, וכל המשתתפים התנדבו ונתנו ימי עבודה של פעילות.

למנגינות יש טעם של פעם, הן עדינות, מלודיות, רובן רגועות ואחרות מהן עליזות; השירים מגוונים מאד, החל ב„שאלות אחרי מלחמה", הנוגעות ללב (מילים: שמואל בנשלום, לחן: יוני שחם, ביצוע: אמיר גינת עם רמית וחגית), דרך „פחד התנים" הנוסטלגי (מילים: אלישע פורת, לחן וביצוע: דודו זכאי) ו„טיו ערבי" כמעט רומני (עפרה קוויץ, חוי פלד, ביצוע: אפרת ווייל עמית) ועד לשירים מצחיקים כמו „תסרוקת" (יהודית כפרי, חיים ברקני, חדווה מלר), „עם מי להתחתן" (עמי בארי, דודו זכאי, רוחמה רז) או „לארנב אזנים ארוכות" (שושנה משקטבליט כהן, חיים ברקני). ויש גם שיר שנכתב על־ידי ילדי חברת הילדים, על כולבול חולמני, ילד לא גבוה ולא נמוך, קצת חולמני, שהכל יוצא לו הפוך ‑ ללמדנו שלכשרונות של החורש יש דור המשך...

בתקליט 15 שירים, וסליחה עם מי שלא ציינתי את שמו, מצורף גם דף עם מילים מנוקדות, ורק חבל שהן נרשמו באותיות כתב יד קטנטנות כאלה.

טונה נוסח אמריקה

יש חדש בטונה. דווקא חדשות טובות, לשם שינוי. חברת „מן", המגדירה את עצמה כ„החברה הגדולה ביותר בישראל בתחום שמורי דגים", מוציאה לשוק שימורי „טונה נאש" ושימורי „טונה דאייט". מה פה חדש?

ובכן, משום מה במשך שנים לא עמדו שימורי טונה של מן בתחרות עם היבוא, שהיה יותר זול, יותר קל, יותר בהיר, אולי גם יותר טעים, על טעם וריח, כידוע... חקרו וחקרו וחקרו ומצאו שהצרכן הישראלי והכוונה לצרכן טונה מאסיבי, שאוכל קופסה (לפחות) ביום מעדיף את הטונה „אוורירית" יותר, לא כל כך דחוסה. טוב, אז הביאו ציוד חדיש ומייצרים את ה„נאש" (טונה בשמן) בטעם אמריקאי. זה בא אמנם על חשבון המשקל המסונן, אבל זה מה שהצרכן רוצה. ב„טונה דאייט" לעומת זאת, לא חל כל שינוי, פרט לשם. פעם קראו לזה טונה במיץ טבעי והיא נשארה כזאת, רק שהשם יותר חדיש ואלגנטי וזו בכך מעיד ישראל אקלין, מנכ"ל „מן" כדי שהצריכה תגדל.

בימים אלה, לכבוד ההתחלה, שתהיה במזל, נמכרת הטונה באריזות טריו, (ברשתות מסויימות גם באריזה בודדת) במחיר מבצע, המכונה משום מה „קח שלוש — שלם שתיים". אבל החישוב מוכיח שהמחיר לשלוש הוא כמחיר של שלוש קופסאות טונה מיובאת. אם כי יותר זול מ„מרזי מורית", הטבים חמורת טונה במיץ טבעי מחיר מפולפל במיוחד, מולה של „מן" שאינה היה על טונה, כי אם על מלאי סלטים — כולם על בסיס של דג וגפילטה פיש, וסרדינים, ממרחים ומעושנים (הרינג ומקרלים כבושים, פלמידה וטונה מעושנים) ולאחרונה גם מוצרי דגים מצופים ופקאסים, כמו שניצל מדג הייק, פילה מצופה, קציצות ומקלונים. — ולאלה אכן, כמעט אין מתחרה.

אישרתו טונה. באריזות החדשות, של טריו, נמכרות בתוספת חוברת מירשמים עגולה ונחמדה, שבה מציע השף זאב קרן, מבחר של סלטים, מימרחים ועוד מטעמים.

ממרח טונה דיאטטי

קופסת גבינה 5 אחוזון; קופסת „טונה דאייט"; בצל קטן קצוץ דק; כפית שמיר קצוץ; קורט מלח, פילפל לבן.

מפוררים את הטונה המסוננת בקערית. מוסיפים גבינה ושאר החומרים ובוחשים היטב. טועמים ומשלימים את הטעם. ניתן למלא במימרח זה עגבניות חלולות, או חצאי פילפלים.

סלט טונה בתפודים

2 תפוחי אדמה מבושלים בקליפה וקלופים; 2 ביצים קשות קלופות; קופסת „טונה נאש" מסוננת; 2 בצלים ירוקים קצוצים; 2 מלפפונים חמוצים; מלח, פילפל לבן, מעט חומץ, 3 כפות מיונית, כפית חרדל.

חותכים את התפודים, את הביצים, את המלפפונים, ואת הבצל לקוביות בגודל אחיד, מוסיפים את הטונה המסוננת והמפוררת, מתבלים ובוחשים היטב.

דיג־דג טונה לאירוח

18 קריקרים (זהב), 2 קופסאות „טונה דאייט", 4 כפות רוטב עגבניות לפיצה, 3/4 כוס גבינת „עמק" מגורדת.

מניחים את הקריקרים על תבנית אפיה, מסננים ומפוררים את הטונה. מערבבים עם רוטב פיצה ומניחים כפית מתמולות על כל קריקר, מפזרים גבינה מגורדת ואופים בתנור, בחום עליון עד שהגבינה נמסה, מגישים מייד.

הכל תחת גג אחד

מרכז חדש לכל מוצרי הבית, החל בארגז לחם וכלה בחדר שינה, לרבות סירים, מנורות, דברי טקסטיל, סכו"ם וצעצועים — הוקם ברחוב אבא הלל פינת רח' מודיעין ברמת־גן. „ביתילי", המרכז אינו מקניון איילון אך לא רוצה להתחרות בו אלא להשלים אותו, כך נאמר במסיבת עיתונאים שנערכה שבוע לפני הפתיחה הרשמית. בהקמתו הושקעו כמיליון דולר. „ביתילי" משתרע על שטח של 2,000 מ"ר ולו שתי קומות ומגרש חניה גדול. במסיבת העיתונאים ריגוחו חיים ועומר איתני והמנכ"ל דוד כפרי, שההון אשר הושקע הוא הון עצמי שלהם. הוגה הרעיון ומקימו בפועל הוא אשר רוזנבוים, המרכז הוא חברה בת של „שטיחי כרמל".

גם בישראל מתחילים לרכז את הקניות במרכזים לפי השיטה האמריקנית, המקנה לצרכן אפשרויות לבחור ולרכוש בצורה מרוכזת את הנחוץ לו. בביתילי מציגות חברות שונות את מוצריהן בדוכנים. הצרכן חוסך זמן ויכול בו במקום להשוות מחירים וטיב מוצרים. יצרנים שונים קשורים למרכז בשיטת הזכיונות והשיווק הינו ישיר מהיצרן לצרכן. וזה כמובן חוסך פערי תיווך.

צוות דיילות, מעצבות פנים מקצועיות, ייעצו ללקוח בכל תחום שיחפוץ לדעת. יש במקום פינת משחקים, בפיקוחו של מדריך מקצועי, המשחרר הורים מדאגת שמירה על הקטנים. קפטריה ושירותים יעזרו לבאי המקום ליהנות ולא רק לקנות. הביתן בנוי ללא מחיצות ורוח משרה אווירה נינוחה ומאפשר ללקוח למצוא בקלות את חפצו.

מרכז הקניות „ביתילי" ייפתח בשמונה ביוני. שעות המכירה הן מ־10 בבוקר עד 8 בערב וביום רביעי המקום יהיה פתוח עד 10 בלילה. (חוה יוסף)

זה מה שיש

מי ערב לכרטיסי נסיעה?

הרשות להגנת הצרכן פנתה למשרד התיירות ודרשה לזרז את הפעלת ההסדר להבטחת כספי נוסעים, שרכשו כרטיסי נסיעה לחו"ל ממשרדים שפשטו את הרגל. לדעת הרשות יש לתת עדיפות לנושא, בשל הידיעה שאחת־עשרה סוכנויות נסיעות נסגרו, בשנה האחרונה בלבד, בשל קשיים כלכליים.

פטנט על פטנט

לא תאמינו, אבל האופנאית מגי רוברוביצקי, בעלת בית אופנה לסריגים „מאג", רשמה במשרד הפטנטים פטנט על שילוב צבעים ודוגמאות ב„פטנט" של סריג. ה„פטנט" — אם אינכם יודעים — הוא החלק המתחיל כל (כמעט־כל) סריג. בדרך כלל נסרג הפטנט בצבע אחד ומדוגמא אחידה (עין־ימין־עין שמאל). מגי, בעזרת מיחשוב, הצליחה להרחיב את קשת הצבעים והדוגמאות של הפטנט, תוכנית מחשב זו מאפשרת לה ליצר חולצות ללא כתפיות, ופרטי לבוש אחרים, שגמישות של „פטנט" יפה להם.

ביפנית כבר יש

חברת אפל האמריקאית מייצרת מחשב מקינטוש ששולב עם מערכת הפעלה יפאנית בשם קנג'יטולק. המחשב מיוצר עם לוח מקשים יפאני ואין צורך להתאימו מחדש ביפן. זהו צעד נוסף בהחלטתה של החברה, לייצר בעצמה מחשבים המותאמים מראש לשווקים שונים, המעניינים אותה. תתפלאו, אבל אפל רואה גם בישראל שוק חשוב, ובקרוב תייצר מחשב מקינטוש עברי עם לוח מקשים עברי, מערכת הפעלה עברית, ואף ספרי הדרכה בעברית, שיודפסו בארה"ב. נציגי אפל בארץ התבקשו להעביר לארה"ב את האותיות שיודפסו על המקלדת, וקבלו להגהה את תרגום ספרי ההדרכה.

הספר העברי במשביר

המשביר לצרכן משתלב בשבוע הספר העברי הנפתח השבוע, ספרים עבריים ימכרו בחנויות הרשת בהנחה ניכרת ורוכשיהם ישתתפו בהגרלה, בין הפרסים סוף־שבוע במלון, אנציקלופדיות, וספרים רבים אחרים. בכל־בו בהרצליה יערך בזאר ספרים ענקי, בהשתתפות סופרים ואמנים ובשיתוף פעולה עם העירייה וגורמים מקומיים נוספים. מחלקות ספרים קיימות בבתי הכל־בו הגדולים של הרשת, ובעתיד הקרוב יפתחו מחלקות כאלה גם בבתי הכלבו ברעננה ובנהריה.

— אתה רואה שאין לי זמן לדבר אתך! תגיש בקשה בכתב...

הרצאות לעגונות

ארגון לעזרת העגונות ומעוכבי הגט מזמין אתכם לערב הרצאות, שיתקיים ביום שלישי (24.6.86) בשעה 21:00 בבית ציוני אמריקה בתל־אביב. בתוכנית, ירצה ד"ר מיכאל קורינלדי (עו"ד ומרצה למשפטים באוניברסיטת ת"א) על מעוכבי חיתון ועגונות, מעוכבי גט, כהנים וגרושות, טעונות ייבום וחליצה ואתיופים. הרב משה עמר (ממכון מורשת יהדות המזרח באוניברסיטת בר־אילן) יעסוק בהתמודדות חכמי מרוקו עם בעיות השעה בנושאי אישות, ושרה חמו תדבר על טבעונות כאמצעי להשאר בריא גם במציאות בלתי נסבלת. ההרצאות פתוחות לקהל הרחב (כניסה חינם). אפשר להזמין קרובים וידידים.

טמפון עם עגילים

חברת רוומת, המשווקת את טמפוני „פמיניקס" בארץ, מצרפת לכל אריזה (בת 40 יחידות) צמד עגילים, המתאימים לטעמן של נערות. מבחר העגילים גדול — מאות דגמים — מבטיח המשווק והעיצוב נחמד. העגילים עשויים מתכת לבנה כלשהי, הוזים, שנועדו להישחל בנקבים של תנוכי האוזניים, אינם מצופים זהב. הילדות אולי אינן יודעות — אבל עגילים שמתליהם אינם זהב, שאינם מצופים זהב או פלטינה) עלולים לגרום לזיהום בתנוך האוזן. אין דבר — טמפון עם זוג סיכות תואמות יפה גם כן.

עצה טובה

מוצרים רבים נמכרים ארוזים בקופסאות קליקר. אם הקופסה גדולה וקומפקטית, (כי יש גם תמותאמות בדיוק למצרך הארוז) כדאי לשמור עליה. קופסת קליקר הנסגרת היטב יכולה לשמש כצידנית שומרת־קור. אם אינה נסגרת הרמטית — היא עדיין טובה ל„גמר בישול" של אורז או דייסות שונות. מבשלים את האורז (כוסמת, או גריסי פנינים) ומרתיחים כחמש דקות. אחרי הרתחת מעבירים את הסיר לתוך קופסת הקליקר. דוחפים מסביב עיתונים ישנים וסוגרים. (אם הקופסה אינה נסגרת היטב — עוטפים אותה בניילון או בשמיכה). כל זה עושים בבוקר. כשחוזרים מהעבודה מוצאים תבשיל מוכן ואפילו עדיין חם.

ללמוד פיסיקה ממחשב

תכנית לימודים בפיסיקה ומכאניקה, החוסכת מעבדות ומכשור יקר לנסויים, פותחה על גבי מחשבים אישיים של יב"מ, בבית התוכנה של לוגל, שהוקם לצורך זה בגליל העליון. בעזרת המחשב יוכלו התלמידים לבצע הדמיה של ניסויים בנושאים שונים: בפיסיקה, אסטרונומיה, מכאניקה, חשמל וכו'. בניסוי מהווה מסך המחשב שדה כוח שלתוכו מכניס התלמיד חלקיקים, עליהם הוא מפעיל כוחות שונים. התלמיד בוחר בתנאי ההתחלה (עצמת השדה, מהירות, כיוון) והמערכת מדמה את תנועת החלקיק שמתקדם בקנה מידה אמיתי של זמן ומרחב, כאילו היה בחלל החיצון או במרחב הכיר אטומי בתוך החומר. תפקיד המורה להנחות את התלמיד בעזרת שאלות.

מערכות לומדה של לוגל, על גבי מחשבים אישיים של יב"מ, פותחו גם במקצועות עברית ואנגלית. המערכות מבוססות על שילוב תמונה, איור, טקסט וצליל.

היום פתיחת משחקי שמינית־הגמר בגביע העולמי – שמונה נבחרות נסעו הביתה

מקסיקו כבר שואגת באצטקה

בולגריה תתקשה להרדים את מקסיקו השאפתנית ובמיוחד את 115 אלף הצופים ★ בלגיה – מכשול גבוה לברית־המועצות בליאון

שני המשחקים הראשונים בשלב שמינית־הגמר בגביע העולמי בכדורגל ייערכו היום. הפתיחה תהיה באיצטדיון אצטקה במקסיקו־סיטי, שיהיה מלא עד אפס מקום ב־115 אלף צופים. מקסיקו נגד בולגריה (9, שעון ישראל).

האם צפויים למקסיקו חיים קלים? בשום פנים ואופן לא. בולגריה אמנם לא התעלתה אך דווקא מול נבחרת מזרח־אירופית נוקשה וסטאטית עלולה מקסיקו להתקשות לפעול. הבולגרים ישתדלו בוודאי להיות רגועים אם־כי אין זה דבר קל לשחק בהר־געש כמו באיצטקה.

לשורות מקסיקו יחזור הכוכב הגדול של נבחרת זו, הוגו סאנשס, המשחק בריאל מדריד. סאנשס לא שיחק במשחק האחרון נגד עיראק בגלל שני כרטיסים צהובים. הפעם ינסה להצדיק את המוניטין שלו כמרים הלאומיים.

אין ספק, מקסיקו תצטרך לשחק טוב הרבה יותר מאשר עד־כה. בולגריה עלתה אמנם לשמינית־הגמר, תודות למקום שלישי ועדיין לא ניצחה אך היא תהווה יריב שקול למקסיקנים, המקווים להעפיל לרבע־הגמר.

במבט ראשון נראית ברית־המועצות כמנצחת בטוחה במשחקה הלילה (1 אחרי־חצות) בליאון נגד בלגיה. אבל פרשנים המכירים היטב את הכדורגל האירופי טוענים שלא מצפה מאבק קל לשחקני ברה"מ נגד בלגיה.

ברית־המועצות גילתה בשלב המוקדם יכולת מרשימה, הגם שויתרה על כמה משחקניה המצטיינים בהרכבה כמו פרוטאסוב ובאלוחין. היא הביסה את הונגריה 0:6 וקנדה 0:2, וסיימה בתיקו 1:1 עם צרפת, אלופת אירופה.

מול הכושר הגופני ויכולת ההבקעה של ברה"מ תתייצב נבחרת בלגיה, שטרם הגיעה למיצוי הפוטנציאל שלה בשלב הראשון. היבול הבלגי בסיבוב הראשון היה דל למדי: הפסד 2:1 למקסיקו; תיקו 2:2 עם פאראגוואי וניצחון דחוק 1:2 על עיראק. אבל דווקא מול יריב אירופי חזק כברה"מ, בקרב שיהיה בבחינת "להיות או לחדול", יאלצו הבלגים את יריביהם למאמץ עליון.

גרי לינקר (במרכז), חלוץ נבחרת אנגליה, מכניע את השוער הפולני מלינארצ'יק וקובע 0:2 בדרך לנצחון הגדול של אנגליה 0:3 שהחזיר לה חלק גדול מהמוניטין הרב שנפגע בשני המשחקים הראשונים. (תצלום: איי.פי)

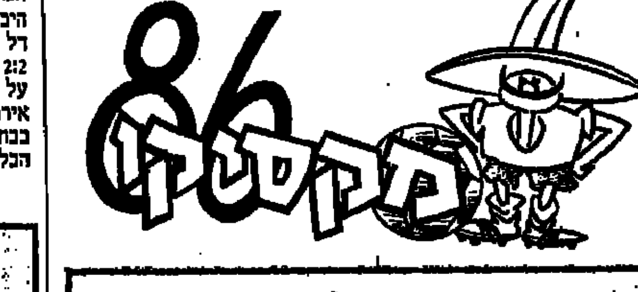

שים לב

הגביע העולמי רק מתחיל!

תם השלב הראשון בגביע העולמי בכדורגל במקסיקו. שמונה נבחרות נוסעות, או כבר נסעו, הביתה. שש־עשרה נבחרות יפתחו היום בתחרויות שמינית־הגמר. למעשה, מתחילות רק היום ההתמודדויות באליפות העולם. אין יותר חשבונות־של־נקודות. מהיום, מי שלא תעלה, מי שתפסיד, תוכל לארוז את המטלטלין.

השלב הראשון במשחקים בששת הבתים היה ככה־ככה. היו משחקים טובים. אבל היו גם מאבקי־נפל. תחרויות דלות בשערים שנבעו בעיקר מחישובים של הנבחרות. הגישה היתה לא פעם: מוטב לא להבקיע אבל גם לא לספוג... וכך היו תחרויות לא מעטות עם הגנות מתוגברות, שמירה אישית, נוקשות וחוסר יוזמה.

הכדורגל העולמי משלם את המחיר על שראשיו, תוך רצון לשמור על כסאותיהם, נוקטים בחלוקה גיאוגרפית בסיבוב המוקדם. לא הטובות ביותר עולות לגמר אלא נבחרות מכל היבשות. למען האמת, הפעם לא היו נבחרות אסיה או אפריקה "בשר תותחים". גם הנבחרות שנסעו הביתה כמו דרום־קוריאה, עיראק, קנדה או אלג'יריה השתדלו למחות. אליהן הצטרפו נבחרות אירופיות כמו הונגריה, צפון־אירלנד, סקוטלנד ופורטוגל — עבורן היתה ההופעה בשלב הראשון כשלון. מה שמעניין שדווקא נבחרות בעלות מוניטין ספגו את מספר השערים הגדול ביותר: כך, למשל, הובסה אורוגוואי ע"י דנמרק 6:1, והונגריה חטפה שישייה ללא מענה מברית־המועצות (6:0). אורוגוואי, אלופת־עבר, פעמיים, הצליחה לזחול לשמינית־הגמר למרות תבוסתה, ובלי לנצח כלל (פעמיים תיקו).

אצלנו מתלהבים מהכדורגל באי הבריטי. אין ספק, אנו רואים מעל למרקע משחקים מצויינים, כדורגל תוסס, הרבה אקשן והעיקר — שערים נהדרים. במקסיקו, לבד מהמשחק האחרון של אנגליה — מיפגש על כבוד אבוד — לא גילו שלוש נבחרות האי הבריטי יכולת. משחקן היה בינוני, חסר השראה, שקוף. היכן היו השערים — אלוהים יודע. רק במחזור האחרון בביתה הצליחה אנגליה להציל שליש־מהכבוד של מולדת הכדורגל. שתי הנבחרות האחרות — סקוטלנד וצפון־אירלנד — סולקו בבושת־פנים, ללא נצחון. כלומר, מתשעה משחקים שקיימו כדורגלני האי הבריטי ניצחו רק באחד!

דנמרק היתה הנבחרת שאהבתי לראות. מדינה קטנה, בת כחמישה מיליון תושבים, גילתה את הכדורגל המשובח ביותר. כוכבים של ממש. משחק מתוכנן, יעיל והרבה שערים. אינני יודע עד להיכן יגיעו הדנים: אני מקווה שיזכו בכתר. אבל באירוע כמו גביע עולמי מוטב לא להתנבא. הכל יכול לקרות.

ואכן, באמת שהכל יכול לקרות. עובדה, כל הפרשנים המומחים ניבאו למרוקו את המקום הרביעי, האחרון, בבית 6, שכן הוגרלה עם שלוש נבחרות אירופיות: אנגליה, פולין ופורטוגל. מה יצא מכל התחזיות? כשלון גמור. נוצרה פירמידה הפוכה. מרוקו היתה להפתעת השלב הראשון. לא עלתה בחסד אלא בזכות. תפסה מקום ראשון בבית. אנגליה פיגרה. פולין צלעה. פורטוגל הודחה.

כדאי לזכור, שתי הנבחרות — דנמרק ומרוקו — דורגו כבתים כ"נבחרות חלשות".

מרוקו היוותה סנסציה. כדורגל סולידי, נבון, שקט. דווקא מרוקו גרמה לי לקנאה רבה. לא אף נבחרת אחרת. מדוע? אם מדינה צפון־אפריקנית עוברת שלב מוכיח הדבר שגם ישראל, עם קצת יותר מאמץ והכנה, וללא ויכוחים הזורמים אצלנו כמים, יכולה להגיע להיכן שהגיעה מרוקו. אמת, למרוקו כדורגלנים המשחקים בקבוצות מקצועניות באירופה ולנו יש רק אחד בקושי. אבל לא זה קובע. הרצינות והאמונה בעצמה הן שהביאו את מרוקו למקום־של־כבוד. אגב, מרוקו הופכת מדינת־ספורט. עובדה, גם במשחקים האולימפיים בלוס־אנג'לס זכתה בשתי מדליות זהב באתלטיקה.

ישראל עוקבת בסקרנות אחרי משחקי מקסיקו. מרכלים, מנתחים ומתווכחים. אבל האם גם ילמדו שחקנינו משהו, וכמיוחד אלה העומדים בראש הכדורגל הישראלי? מי ששומע, וקורא את הפרשנויות למיניהן מפי מאמנים ישראלים יכול לחשוב שאנו בפיסגת העולם אבל מדיבורים על אחרים לא תצמח לנו תועלת. הכדורגל הישראלי — על רקע משחקי מקסיקו — זקוק לטלטלה רצינית.

סיכום השלב המוקדם במקסיקו: כל הפייבוריטיות עלו

דנמרק ובראזיל – מלוא הנקודות

דנמרק וברה"מ – ממוצע של 3 שערים למשחק ★ בראזיל היחידה שלא ספגה ★ אנגליה הצילה המוניטין הבריטי ★ בוטרגאנו – השער המהיר ★ באטיסטה – הרחקה לאחר 53 שניות

מאת דייוויד מינטהורן, כתב איי.פי

דנמרק, שהכניעה ביום שישי 0:2 את מערב־גרמניה השלימה את 16 הנבחרות שיתמודדו החל מהיום במשחקי שמינית־הגמר בגביע העולמי במקסיקו. יחד עמה עלו מבית 5, שכונה "בית המוות", גם מערב־גרמניה ואורוגוואי. סקוטלנד, הצלע הרביעית, נוסעת הביתה.

רק בראזיל ודנמרק צברו את מלוא הנקודות בבתים המוקדמים (6 משלושה משחקים). בראזיל היא הנבחרת היחידה ששוערה לא נכבש אף פעם (לעומת חמישה שערים שהבקיעה), בשלושת משחקי הנצחון על ספרד (0:1), אלג'יריה (0:1) וצפון־אירלנד (0:3).

דנמרק כבשה תשעה שערים וספגה רק אחד בשלושת משחקי־הנצחון: סקוטלנד 0:1; אורוגוואי 1:6 ומערב־גרמניה 0:2. רק ברית־המועצות, בבית 3, הצליחה לרשום מאזן־שערים זהה — 1:9, אך בצד נצחונותיה על הונגריה 0:6 וקנדה 0:2 סיימה בתיקו 1:1 עם צרפת.

אלכסנדרו אלטובלי מאיטליה ופרבן אלקיאר מדנמרק מובילים בראש טבלת מלך־השערים, עם ארבעה כל־אחד.

גרי ליניקר מאנגליה, שכבש שלושער במשחק־הנצחון על פולין (0:3), הציל את כבוד האי הבריטי. אנגליה היא היחידה מהאי הבריטי שעלתה לשמינית־הגמר, בעוד שצפון־אירלנד וסקוטלנד יסעו הביתה.

את השער המהיר ביותר הבקיע אמיליו בוטרגאנו מספרד בדקה הראשונה במשחק נגד צפון־אירלנד (1:2), ואילו הכדורגלן שהורחק במהירות הרבה ביותר בהיסטוריה של הגביע העולמי היה ג'וזה באטיסטה מאורוגוואי — 53 שניות — אחרי פתיחת המשחק עם סקוטלנד (0:0).

הפייבוריטיות עלו

בארבעת הבתים המוקדמים עלו כמעט כל הפייבוריטיות. אם גם לא תפסו את שני המקומות הראשונים פילסו דרך המקום השלישי, מעין "בונוס" לארבע משש הנבחרות שתפסו מקום זה.

בבית 1 שלטו אלופות העולם מארגנטינה ואיטליה, שתיהן עלו ללא בעיות. המשחק ביניהן נסתיים בתיקו 1:1. בולגריה, שכפתה תיקו 1:1 על איטליה במשחק־הפתיחה, הצליחה לזכות בכרטיס העליה הודות להפרש שערים טוב יותר מאשר להונגריה בבית 3. דרום־קוריאה, כצפוי, היתה אחרונה.

מקסיקו ניצלה עד תום את ביתיותה בבית 2. רק פאראגוואי גזלה ממנה נקודה (1:1). לדעת כל הפרשנים הרי אילו לא היתה מקסיקו מארחת המשחקים לא היתה מצליחה להעפיל לשלב השני. פאראגוואי (שנייה) ובלגיה (שלישית) הן טובות יותר, בתנאים אובייקטיביים, ממקסיקו. המשחק בין פאראגוואי ובלגיה (2:2) היה מהטובים בשלב הראשון. גם מבית זה עלו שלוש נבחרות. השלישית היתה בלגיה.

ברית־המועצות וצרפת שלטו בכיפה בבית 3. הן גילו עליונות מוחלטת על הונגריה וקנדה. במשחק ביניהן היתה התוצאה תיקו 1:1. הסובייטים הם שדחקו למעשה את ההונגרים החוצה, כשהביסו אותם במשחק הראשון — 0:6. להונגריה היו אמנם 2 נקודות, כמו לבולגריה ולאורוגוואי, אך הפרש השערים הגרוע שלה (9:2) היה בעוכריה.

בראזיל זכתה במאת אחוזי ההצלחה בבית 4 — 6 נקודות ו־0:5 בשערים. אמנם לא היתה זו עדיין בראזיל הגדולה, אך מה שהציגה הספיק לה לגבור על יריבותיה. ספרד היתה שנייה, בעוד שצפון־אירלנד ואלג'יריה הסתפקו בתיקו ביניהן (1:1), וזכו בנקודה אחת.

שתיים שחיסלו גדולות

בית 5 היה הבית הקשה ביותר. דיברו על דנמרק כ"סוס השחור". אבל ספק אם היו רבים שהאמינו שתזכה בראשות הבית בצורה משכנעת כל־כך: 0:2 נגד מערב־גרמניה; 1:6 מול אורוגוואי ו־0:1 נגד סקוטלנד.

מערב־גרמניה סבלה ודאי רגשי־נחיתות לעומת יריבתה המצטיינת. לעומת 6 נקודות שיש לדנים צברו הגרמנים רק 3. אבל אין זאת אומרת לגבי המשך הדרך של גרמניה. גם ב־1954 בשוויץ, ספגו בשלב המוקדם תבוסה 8:3 נגד הונגריה, אך בגמר ידעו לגבור על פרנץ פושקאש וחבריו 2:3. גם אורוגוואי עלתה, ממש ברגע האחרון. ללא נצחון. עם שתי תוצאות תיקו והפרש שערים טוב במעט מאשר להונגריה (7:2 לעומת 9:2).

בית 6 זימן את הפתעת האליפות. בבית זו היו שלוש נבחרות אירופיות טובות — אנגליה, פולין ופורטוגל — וזכתה דווקא מרוקו, שאיש לא יכול היה להעלות על דעתו שתתפוס את הראש במחזור האחרון, לאחר נצחון 1:3 על פורטוגל וקודם־לכן תוצאות תיקו 0:0 עם אנגליה ופולין.

תוצאות הבית מוזרות. תעודות עניות לאנגליה ולפולין, שאמנם עלו לשלב הבא אך חוסות בצילו של חסן, מלך מרוקו.

ארבע מ־14 הנבחרות האירופיות גופו בשלב הראשון (פורטוגל, סקוטלנד, צפון־אירלנד והונגריה). אסיה איבדה את שתי נציגותיה (עיראק ודרום־קוריאה). אפריקה נותרה עם נציגה אחת (מרוקו) לאחר שאלג'יריה נוסעת וצפון־אמריקה איבדה, כצפוי, את קנדה.

שמחה ברזילאית. זיקו מקפץ על ג'וסימאר (מימין) ואלמאו לאחר הנצחון המשכנע 0:3 על צפון אירלנד ביום חמישי (תצלום: איי.פי.)

★ הערב בטלוויזיה ★

● טלוויזיה ישראלית: מקסיקו־בולגריה (9); ברה"מ־בלגיה (1).
● טלוויזיה ירדנית: כנ"ל.

מאמן הונגריה מאשר התפטרותו

מאמן נבחרת הכדורגל של הונגריה, ג'ורג' מאצה, אישר את הידיעה כי יפרוש מתפקידו בתום משחקי גביע העולם, בגלל האכזבה שהנחילה הנבחרת בהופעותיה במקסיקו.

"לא תיארתי לעצמי כשהכנתי את הנבחרת כי תספוג מפלות בשיעור 6:0 לברית־המועצות ו־3:0 לצרפת, ונסיים במקום השלישי בבית."

הדני יאספר אולסן מכניע את שוער מערב־גרמניה, טוני שומאכר, בכדור עונשין מ־11 מטרים במשחק שנערך שלשום ובו ניצחו הדנים 0:2 וסיימו את משחקי השלב המוקדם בצבירה מאכסימאלית של נקודות. שומאכר מזנק שמאלה, הכדור חודר מימין. (תצלום: איי.פי.)

דנמרק שילמה ביוקר בנצחון על גרמניה: ארנסן הורחק!

★ בית 5 ★

הנבחרת המטאורית של דנמרק עלתה בליל־שבת עם שלושה נצחונות מסחררים לשמינית־הגמר לאחר שהכניעה, לעיני 35 אלף צופים בקוורטרו, את נבחרתה של מערב־גרמניה — 0:2. דנמרק, בבית 5, חיקתה את בראזיל, בבית 4, כשגם היא לא איבדה נקודה.

דנמרק שילמה ביוקר על נצחונה: שלוש דקות לסיום איבדו הדנים את שחקן מרכז השדה המצויין, פראנק ארנסן, מקבוצת פיינורד ההולנדית, שהורחק על פגיעה פזיזה ומיותרת בגרמני לותר מאתאוס בקרב על הכדור. ארנסן ירד מהמגרש עם דמעות בעיניו לאחר שהשופט הבלגי אלכסיס פונה שלף לו את כרטיס האדום. שחקנים משתי הנבחרות ניחמו אותו בדרכו מהמגרש.

שתי הנבחרות ביצעו חילופים בהרכבים. הגרמנים — ארבעה והדנים — שלושה. בתחילת המחצית השנייה החליף המאמן הגרמני של דנמרק, סם פיונטק, את מלך־השערים שלו, פרבן אלקיאר.

שתי הנבחרות ניהלו מאבק מרתק כבר במחצית הראשונה. לשתיהן היו מצבי הבקעה שלא נוצלו. שני כוכבי דנמרק, אלקיאר ומיכאל לאודרופ, לא התעלו הפעם. בדקה ה־41 הציל השוער הדני לארס הוג, שהחליף את טרולס ראסמוסן, כדור מסוכן מרגלי מאתאוס.

שתי דקות להפסקה עלתה דנמרק ליתרון 0:1: מורטן אולסן פרץ לרחבה, הוכשל ע"י הגרמני רולף והשופט הורה מייד על כדור־11. ייספר אולסן לא הותיר כל סיכוי לשוער הגרמני האראלד שומכר.

עם פתיחת המחצית השנייה החליף אלקיאר בג'ון אריקסון, בעוד שפייר ליטברסקי נכנס לנבחרת גרמניה, במקום רולף, במטרה להתגבר את ההתקפה.

התקפות של שתי הנבחרות. בדקה ה־62 החטיא הגרמני וולר, וכעבור דקה עלתה דנמרק ליתרון 0:2 אריקסון ניצל כדור־רוחב בהתקפה מתפרצת מימין — אחת מני רבות — ושלח פנימה.

קארל היינץ רומיניגה נכנס להתקפת גרמניה במטרה לכבוש שערים, אולם ההגנה הדנית, בראשות השוער הוג, סיכלו את כל הנסיונות. בדנמרק שיחק ב־20 הדקות האחרונות הכוכב הוותיק אלן סימונסן, אחד מכוכבי־העבר הגדולים באירופה.

המאמן הגרמני של דנמרק, סם פיונטק, אמר אחרי המשחק: "למדתי הרבה ממשחק זה: שיחקנו לא רע אבל לא כפי שהייתי רוצה".

● דנמרק: הוג, סיבאק, בוסק, מורטן אולסן, אנדרסן, לארבי, מולבי, ייספר אולסן (סימונסן), ארנסן (הורחק), לאודרופ, אלקיאר (ג'ון אריקסון).

● גרמניה: שומכר, ברמה, פורסטר (רומיניגה), הרגט, אדר, ברטהולד, מאתאוס, יעקובס, רולף (ליטברסקי), וולר, אלופס.

מי נגד מי בשמינית־הגמר?

היום

● מקסיקו – בולגריה (איצטדיון אצטקה, מקסיקו־סיטי, 9 שעון ישראל).
● ברית־המועצות – בלגיה (ליאון, 1 אחר־חצות, שעון ישראל).

שני, 16 ביוני

● בראזיל – פולין (גוואדלחארה, 9).
● ארגנטינה – אורוגוואי (פואבלה, 1).

שלישי, 17 ביוני

● איטליה – צרפת (האיצטדיון האולימפי, מקסיקו־סיטי, 9).
● מרוקו – מערב־גרמניה (איצטדיון האוניברסיטה, מונטריי, 1).

רביעי, 18 ביוני

● אנגליה – פאראגוואי (איצטדיון אצטקה, מקסיקו־סיטי, 9).
● דנמרק – ספרד (גוואדלחארה, 1).

רבע־גמר

● מנצחת בראזיל/פולין – איטליה/צרפת (שבת, 21 ביוני, גוואדלחארה).
● מרוקו/גרמניה – מקסיקו/בולגריה (שבת, 21 ביוני, מונטריי).
● ארגנטינה/אורוגוואי – אנגליה/פאראגוואי (ראשון, 22 ביוני, מקסיקו־סיטי).
● דנמרק/ספרד – ברה"מ/בלגיה (ראשון, 22 ביוני, מקסיקו־סיטי).

חצי־גמר

● מנצחת 3 – מנצחת 4 (רביעי, 25 ביוני, גוואדלחארה).
● מנצחת 1 – מנצחת 2 (רביעי, 25 ביוני, מקסיקו־סיטי).
● מקום 3־4 (שבת, 28 ביוני, פואבלה).
● גמר (ראשון, 29 ביוני, מקסיקו־סיטי).

שלושער של ליניקר: הצלה של הרגע האחרון

★ בית 6 ★

שלושער של גרי ליניקר, כוכב אברטון, הציל אור ליום חמישי את יוקרתה של אנגליה, שתפסה מקום שני בבית 6, לאחר שהכניעה במונטריי את פולין 0:3. אבל גם פולין, למרות תבוסתה, עלתה לשמינית־הגמר.

האנגלים פתחו בסערה ותוך 14 דקות הוליכו 0:2. כבר בדקה ה־8 מבצע משולב של טרבור סטיבן — גארי סטיבנס — גרי ליניקר והשלישי, המבקיע הטוב ביותר באנגליה, הכניע לראשונה את השוער הפולני מלינארצ'יק, שנתפס ליום חלש. בדקה ה־14 שוב פירצה בהגנת פולין ההמומה: סטיב הודג' התברג באגף ימין, שלח כדור־רוחב וליניקר הבקיע מקרוב פנימה.

בדקה ה־35 — 0:3: סטיבן הגביה כדור־קרן, מלינארצ'יק שמט בצורה תמוהה, וליניקר בעט טוב מקרוב לרשת.

לפולנים היו מצבי הבקעה קורצים גם במחצית הראשונה, הגרועה שלהם, אך החטיאו. לאחר ההפסקה גילו הפולנים יתרון בשדה אולם היו חסרי תכלית, לבד מכדור־קורה בשלהי המיפגש מרגלי בונייק.

שפט אנדריי דיינה משווייץ.

● אנגליה: שילטון, סטיבנס, פאנוויק, בוצ'ר, סאנסום, הודל, הודג', ריד, סטיבן, ליניקר (דיקסון), בירדסלי (וודל).

● פולין: מלינארצ'יק, אוסטרובסקי, פאבלק, מאטישיק (בונקול), וציציקי, מאיבסקי, קומורניצקי (קאראש), אורבן, בונייק, דזיקנובסקי, סמולארק.

הטבלות הסופיות

★ בית 1 ★

.1	ארגנטינה	3	2־6	5
.2	איטליה	3	4־5	4
.3	בולגריה	3	4־2	2
.4	קוריאה	3	7־4	1

★ בית 2 ★

.1	מקסיקו	3	2־4	5
.2	פאראגוואי	3	3־4	4
.3	בלגיה	3	5־5	3
.4	עיראק	3	4־1	0

★ בית 3 ★

.1	ברה"מ	3	1־9	5
.2	צרפת	3	1־5	5
.3	הונגריה	3	9־2	2
.4	קנדה	3	5־0	0

★ בית 4 ★

.1	בראזיל	3	0־5	6
.2	ספרד	3	2־5	4
.3	צ. אירלנד	3	6־2	1
.4	אלג'יריה	3	5־1	1

★ בית 5 ★

.1	דנמרק	3	1־9	6
.2	גרמניה	3	4־3	3
.3	אורוגוואי	3	7־2	2
.4	סקוטלנד	3	3־1	1

★ בית 6 ★

.1	מרוקו	3	1־3	4
.2	אנגליה	3	1־3	3
.3	פולין	3	3־1	3
.4	פורטוגל	3	4־2	2

● מלך השערים

.1	אלטובלי (איטליה)	4
–	אלקיאר (דנמרק)	4
.3	ואלדאנו (ארגנטינה)	3
–	ליניקר (אנגליה)	3
–	קארקה (בראזיל)	3
.6	ייספר אולסן (דנמרק)	2
–	אלופס (גרמניה)	2
–	חיירי (מרוקו)	2
–	ירמצ'וק (ברה"מ)	2
–	קאבאנס (פאראגוואי)	2
–	קווירארטה (מקסיקו)	2
–	קלדרה (ספרד)	2
–	רומרו (פאראגוואי)	2

50 שחקנים כבשו שער אחד; שער נוסף היה עצמי.

כרטיס אדום. השופט הצרפתי קינו מניף את הכרטיס האדום לחוזה בטיסטה (מספר 6) מאורוגוואי לאחר עבירה גסה שעבר על הסקוטי גורדון סטראכן (שרוע משמאל), 57 שניות לאחר שריקת הפתיחה במשחק שהסתיים ללא שערים. (תצלום: איי. פי.)

אורוגוואי בלמה סקוטלנד 89 דקות עם 10 שחקנים

נבחרת אורוגוואי, ששיחקה 89 דקות עם עשרה שחקנים לאחר הרחקתו של ג'וזה באטיסטה, הצליחה לסחוט באיצטדיון נזה במקסיקו־סיטי תיקו 0:0 במשחקה עם סקוטלנד ועלתה לשמינית־הגמר כנבחרת שלישית מ"בית המוות" (5).

אורוגוואי השתדלה להתגבר על שוק כשלונה נגד דנמרק (6:1). גם עם עשרה שחקנים לחצו הדרום־אמריקנים היטב על כל כדור בעוד שסקוטלנד לא ידעה לנצל זאת.

שחקן־העורף האורוגוואי באטיסטה הורחק ע"י השופט הצרפתי ז'ואל קינו אחרי 53 שניות על תיקול חריף בגורדון סטראכן. היתה זו ההרחקה המהירה ביותר בהיסטוריה של הגביע העולמי.

אורוגוואי, עם מספר נחות של שחקנים, ביססה את משחקה על הגנה, תוך פריצות מהירות בהתקפה. סקוטלנד לא ידעה לפרוץ את מערך ההגנה האורוגוואי הצפוף. הסקוטים לא ניצלו בעיטות עונשין רבות. שוער אורוגוואי, פרננדו אלווס, עצר את כל הכדורים.

לאורוגוואי היתה הזדמנות הבקעה קורצת בדקה האחרונה של המחצית הראשונה. אבל ויקטור דיוגו בעט לחוץ.

סקוטלנד כבשה שער בדקה ה־55 ע"י סטרוק. השער נפסל מייד ע"י השופט בטענת נבדל.

● אורוגוואי: אלווס, גוטיירז, אקבארנה, קבררה, באטיסטה (הורחק), פריירה, סאנטין, דה לה פנה, ראמוס (סאראלגיי), פרנצ'סקולי (אלזאמנדי).

● סקוטלנד: לייטון, גוג, אלביסטון, אייטקן, נרוי, מילר, סטרוק (נקולאס), סטראכן, סונס, ניקול (קופר), ארצ'יבלד.

ספרד לא הותירה כל סיכוי לאלג'יריה

20 אלף צופים חזו באיצטדיון הטכנולוגי במונטריי בנצחון משכנע של ספרד על אלג'יריה — 0:3. הנצחון זיכה את ספרד במקום ה־2 בבית 4.

המשחק לא התעלה. האלג'ירים ביצעו אמנם התקפות אך לא ניצלו כמה הזדמנויות. הספרדים, בהתקפות מהאגפים, הצליחו לפורר את הגנת היריב והשערים הובקעו מול שוער אובד־עצות.

ספרד עלתה ליתרון 0:1 כבר בדקה ה־16 כשסלינס פרץ מימין, גבר על שני מגינים, מסר לראמון קאלדרה שבעט משממה מטר לרשת.

דקה לאחר־מכן נפגע השוער האלג'ירי המצטיין, נאסר־אדין דריד, בהתנגשות אווירית עם שחקני ההגנה שלו, הובהל לבית־החולים והוחלף בהאדי לארבי.

המשחק היה חריף והעבירות רבו. השופט היפאני שיזו טאקאדה לא הגיב כהלכה. הספרדים תקפו במיוחד עם בוטרגאנו, סלינס וקאלדרה.

בדקה ה־68 פרץ אולאייה, שהחליף את בוטרגאנו שנפצע, מסר למרכז וקאלדרה כבש את שערו השני — 0:2.

חלפו שלוש דקות. האלג'ירים עדיין לא עיכלו את השער השני וספגו שלישי. מרגלי אולאייה, שבעט לרשת ממצב נבדל.

המאמן הספרדי מיגואל מונוז אמר בתום המשחק: "אני מרוצה מהנצחון. יכולנו להבקיע יותר שערים. השופט איפשר לאלג'ירים לשחק בנוקשות". לעומת זאת היה מאמן אלג'יריה, רבאח סעדאנה, מאופק ומרוכז: "כמה משחקנינו מופיעים בקבוצות אירופיות הם לא שוחררו בזמן, דבר שהקשה על ההכנות". כשנשאל כיצד זה לפני ארבע שנים היתה אלג'יריה במצב טוב בהרבה ואף ניצחה את מערב־גרמניה (1:2), השיב: "בספרד הוכנה הנבחרת טוב יותר".

● ספרד: זוביזארטה, טומאס, קאמאצ'ו, מאצ'ו, גויקואצ'אה, בוטרגאנו (אולאייה), גלגו, לוסה, קאלדרה, סלינס, גונזאלס (סניור).

● אלג'יריה: דריד (לארבי), מאנסורי, מגוריה, קוריצי, גנדוז, קאצ'ה־סעוד, מאג'ר, בלומי, זידאנה (מנאד).

בראזיל לא כיבדה את יום הולדתו של ג'נינגס

★ בית 4 ★

יום הולדתו ה־41 של שוער צפון־אירלנד, פט ג'נינגס, לא היה שמח. נבחרתו הובסה, למרות הצטיינותו, אור ליום שישי בגוואדלחארה, במשחק האחרון בבית 4, ע"י בראזיל — 3:0. בראזיל סיימה את שלושת משחקיה הראשונים בנצחונות, בלי שתספוג אפילו שער אחד.

ג'נינגס, בהופעתו ה־119 במדים הלאומיים של צפון־אירלנד — יותר מכל שחקן אחר בעולם בנבחרת כלשהי — היה מצויין, על־אף שספג שלושה שערים עצר 11 כדורים מסוכנים. מאמנו בילי בינגהאם אמר בתום המשחק: "ג'נינגס לא יכול היה לעצור אף אחד משלושת השערים: זה היה משחק רגשי עבורו; עתה כל מה שרוצה הוא לנוח".

מאמן בראזיל, טלה סאנטנה, הדגיש שצירופו של זיקו בדקה ה־67 היה מתוכנן. "אני מנסה להכניס את הכוכב הפצוע אט־אט למסלול. אנחנו מסוגלים לשחק טוב יותר. אני מקווה שנעשה זאת בהמשך הטורניר. יכולנו לנצח בהפרש שערים גדול יותר" — הוסיף.

קארקה הצעיד את בראזיל ליתרון 0:1 כבר בדקה ה־15. מולר השתחרר משני שחקני הגנה איריים, העביר את הכדור לקארקה שבעט פנימה בלי להותיר כל סיכוי לג'נינגס.

מייד לאחר־מכן התעלם השופט המזרח־גרמני זיגפריד קירשן מבעיטת־11 לטובת בראזיל אחרי פגיעה קשה של דונאגי במולר. פגיעה זו היתה ראויה לכרטיס אדום לשחקן האירי. מולר חזר אמנם לשחק אחרי טיפול, אולם הוחלף בדקה ה־27 בקאסאגרנדה.

ג'נינגס היה בשיאו. הוא עצר ארבעה כדורים מסוכנים ביותר לפני שנכנע לבעיטה אדירה מ־25 מטר מרגלי שחקן־העורף הברזילאי ג'וסימר בדקה ה־41. היה זה אחד השערים היפים בטורניר — 2:0.

המחצית השנייה נפתחה כמו הראשונה. שתי הנבחרות שיחקו באיטיות ולפתע זינקו הברזילאים קדימה. ג'נינגס שוב הצטיין, אולם בדקה ה־87 נכנע לכדור שלישי שחודר לרשתו. זיקו מסר לקארקה שבעט לרשת 0:3.

● בראזיל: קארלוס, ג'וסימר, סזאר, אדינהו, בראנקו, אלזו, אלמאו, ג'וניור, סוקראטס (זיקו), מולר (קאסאגרנדה), קארקה.

● צפון־אירלנד: ג'נינגס, ניקול, מקדונלד, אוניל, דונאגי, מקמורדי (ארמסטרונג), מקילרוי, מקרירי, וויטסייד (האמילטון), קמפבל, קלארק.

חלוץ נבחרת בראזיל, קארקה, מרחף מעל האירי אלן מקדונלד (מספר 5) במאבק על הכדור במשחק שנערך בין שתי הנבחרות ביום חמישי ובו הביסה בראזיל את צפון אירלנד 0:3. על המאבק משקיפים נורמן וויטסייד וג'ון אוניל. (תצלום: אי. פי.)

מרוקו התחילה להבקיע: שלחה פורטוגל הביתה

נבחרת הכדורגל של מרוקו היוותה את הפתעת השלב המוקדם בגביע העולמי כשזכתה בבכורת בית 6 בנצחונה אור ליום חמישי בגוואדלחארה את פורטוגל — 1:3, לאחר יתרון בולט במחצית — 0:2.

פורטוגל, שנשרה למקום האחרון בבית לאחר פתיחה מהירה (נצחון 0:1 על אנגליה) היתה המומה מיתרון המרוקני בשדה ומתכליות שגילה הניכר של המאמן הברזילאי שהתאסלם, חוזה פאריה.

תוך שבע דקות הבקיע עבד־ראזאק חיירי שני שערים (19, 26). הוא הכניע את השוער המחליף של פורטוגל, דאמאש, שהתייצב במקום בנטו, ששבר את רגלו.

השופט אלן סנודי מצפון־אירלנד קיפח את פורטוגל בכדור־11 ומרוקו ניצלה עד תום את הרפיון בשורות יריבתה והעלתה בדקה ה־61 ל־0:3, משער נהדר מרגלי עבדל־קארים מרי. רק בדקה ה־69 צימקה פורטוגל ל־1:3 ע"י דיאמנטינו, שנכנס דקה קודם־לכן.

● מרוקו: אזאקי, חליפה, לאמריס, אל־ביאס, בוואזאקי, דולמי, אל־חאתום (סולמאני), באדרו־באולה, עבדל־קארים מרי, טמומי, חיירי.

● פורטוגל: דאמש, מאגאלס (אגוואש), אלוברירה, סוארש, מאגאלש, קארלוס מנואל, פאצ'קו, סוסה (דיאמנטינו), גומש, פוטורה.

נצחון והפסד לנציגותינו באינטרטוטו

בן 17.5 העניק הנצחון

מכבי חיפה – גרין אוסטריה 0:1 (0:0)

● כדורגל

מאת יוסף גלזר

איתי מרדכי בן ה־17.5, מלך שערי הליגה העילית לנוער בכדורגל, העניק אתמול למכבי חיפה את נצחונה הראשון בטורניר האינטרטוטו מול הקבוצה האוסטרית ג.א.ק. גראץ המדורגת במקום השישי בארצה — 0:1.

רק 800 צופים הטריחו עצמם ליציעי האיצטדיון בקרית אליעזר למשחק שכל הכנסותיו הועבר לקרן לסיוע מסדה לוי — תושבת חיפה — שיצאה לניתוח השתלת כבד בארה"ב. רבים מתושבי חיפה רכשו כרטיסים אך לא הופיעו למשחק.

המשחק עצמו היה חלש ומשעמם והתנהל ביתרון קל של מכבי חיפה.

שילובו במחצית של איתי מרדכי העניק תנופה למארחים שכבשו את שער הנצחון בדקה ה־56. ניר קלינגר פרץ מצוין באגף ימין, שיגר כדור שטוח למרכז הרחבה ואיתי מרדכי רייק בבעיטתו לרשת — 0:1.

דקתיים לסיום עוד הספיק מרדכי לנעוץ כדור למשקוף האוסטרי לאחר שנשלח ע"י ליאור רוזנטל מול השוער האוסטרי.

השופט עובדיה בן יצחק (מצויין) הצהיב שניים מהאורחים — אריך מאקו ויארה ידינק בעבר חלוץ נבחרת פולין.

● מכבי חיפה: רן, קלינגר, פרסלני, אוסמו הגדול, אוחיון, ל. רוזנטל, גבעול, ש. לוי (גרוסר), מורחי, מלכה, אוסמו הקטן (א. מרדכי).

● גראץ: טרופט, ציסר, מאקו, גאמהפוף, צואנלי, ריסטיץ, פולנס, מארהל, ביגל, נייסל (שלצר) יארינק.

הטבלה

1. מכבי חיפה	3	5־4	4
2. לינגבי (דנמרק)	1	2־0	2
3. הפועל ת"א	3	4־6	2
4. גרץ (אוסטריה)	1	0־1	0

גם כאן הולך לדנמרק

לינגבי – הפועל ת"א 0:2 (0:0)

מאת אורי שטיינבך

מסורת התיקו של הפועל תל־אביב במשחקי האינטרטוטו הופרה אתמול בהפסד הבית הראשון ללינגבי הדנית 0:2.

כמו בשני המשחקים נגד מכבי חיפה באותו מפעל ספגו גם הפעם האדומים שני שערים אך הפעם לא מצאו את הדרך לאזן וירדו מנוצחים מכר הדשא.

הדנים הוכיחו אתמול כי גם לטורניר כמו האינטרטוטו הם מתייחסים ברצינות. לינגבי, סגנית אלופת דנמרק, באה אתמול לרמת־גן כדי לזכות בנצחון. הם גילו יתרון על פני נערי הפועל תל־אביב בכוח פיזי, בכושר משחק ובעצם בכל דבר על המגרש.

הם סיכנו את שער הדיב בעוד החל אביבים הסתבכו במרכז המגרש, לא מצאו את צמד החלוצים לינהרט ותלפון וכך ניטל העוקץ ממשחקם.

במחצית הראשונה עוד היו להפועל תל־אביב שתי הזדמנויות. בראשונה החמיץ לינהרט מעמדה קורצת מתוך הרחבה שתי דקות לאחר השריקה לפתיחה, אחר־כך שילח מוסטרל טיל מטווח של 35 מטר שחלף ליד החיבורים. זה היה כמעט הכל מבחינת הפועל תל־אביב.

הדנים רכשו את היתרון בדקה ה־30. וילמר הגביה כדור קרן מאגף ימין, הכדור חלף על פני הגנת הפועל והגיע לשייפר שנגח למרכז וספגנסבורג נגח מקרוב פנימה — 0:1.

שתי דקות לפני השריקה לסיום המחצית כבש ספגנסבורג שער נוסף. כריסטנסן הגביה כדור לרחבה. טליאס נתקע בשערו והחלוץ השבדי הכניע את טליאס בנגיחה.

במחצית השניה "נרדמו" שתי הקבוצות והכל כמו חיכו לשריקתו הגואלת של יאיר טילינגר.

● הפועל תל־אביב: טליאס, מוסטרל, קראביאן, נהרדע, הרשליקוביץ, הרמה, מועלם, ברנס, ז'אנה, לינהרט, חלפון (סגל).

● לינגבי: גארדגור, בו־מרסר, גוטנברג, לארסן, סורנסן, ספגנסבורג (דלסגרד) פוסנילסן, שייפר, פרודריקסן (מדסן), כריסטנסן, וילמר.

פרידלנדר קבעה שיא בפתיחת אליפות הנוער

● אתלטיקה

מאת אריה גיטלס

אורית פרידלנדר ואיריס גל מהפועל תל־אביב וכן יואב שרון מהפועל ירושלים בלטו אתמול ביומה הראשון של אליפות הנוער של ישראל באתלטיקה קלה שנערכת באיצטדיון האתלטיקה בהדר יוסף.

אורית פרידלנדר בת ה־14 קבעה שיא לגילאי 16 בריצה ל־80 מטר משוכות — 12.21 שניות. כמו כן ניצחה בריצה ל־100 מטר — 12.56 שניות ובקפיצה לרוחק — 5.42 מטר.

איריס גלעד ניצחה עד גיל 18 בריצה ל־100 מטר — 12.60 שניות, בריצה ל־400 מטר — 59.26 שניות.

יואב שרון קבע את התוצאה האיכותית של התחרות בריצה ל־100 מטר — 10.88 שניות.

יתר התוצאות

בנים 16: 100 מטר — צח מגר (הפועל ת"א) — 11.29; 100 מטר משוכות — אופיר שמואלי (הפועל ת"א) — 15.28 שניות; 400 מטר — ניר זיתן (הפועל כפ"ס) — 51.67 שניות; 1500 מטר — איתן נחשון (הפועל בני שמעון) — 4:11.50 דקות. הטלת כידון — בן ציון פליטמן (הפועל כפ"ס) — 53.26 מטר. כדור ברזל — שריר פלד (הפועל כ"ש) — 13.71 מטר; קפיצה לגובה — עמוס אייזיק (מכבי חיפה) — 1.92 מטר.

נערים 19: 110 מטר משוכות — רוגל פרוקס (הפועל כפ"ס) — 15.70 שניות; 400 מטר — עדי חלילי (הפועל מגידו) — 50.98 שניות; 1500 מטר — רתי פילו (אס"א ת"א) — 4:04.48 דקות; קפיצה לגובה — נחום רוגל (אס"א ת"א) 1.98 מטר; הטלת כידון — יוסי פיינברג (מכבי חיפה) 52.38 מטר; כדור ברזל — עופר גרשון (הפועל ב"ש) — 12.64 מטר.

נערות 16: 400 מטר — גלית נצר (הפועל ת"א) 61.35 שניות; 1500 מטר — מיכל רום (א.ס. רמת השרון) 5:01.10 דקות; זריקת דיסקוס — חגית טויסה (הפועל גליל עליון) — 25.18 מטר.

נערות 18: 1500 מטר — פביאן גרינבאום (ה. עמק חפר) 5:00.21 דקות; קפיצה לרוחק — שרון פוליצר (הפועל ירושלים) — 5.24 מטר; דיסקוס — כנרת כהן (הפועל גליל עליון) — 28.76 מטר.

התחרות תמשך היום.

● כדורמים

גבעת־חיים ממשיכה להוליך בכדורמים

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת חיים ממשיכה להוליך בראשות טבלת הליגה הלאומית לאחר שגברה על הפועל קרית טבעון, בטבעון 8:12.

לגבעת חיים הירבו להבקיע טל סגנית, וארנון פלג 3 שערים כל אחד. לקרית טבעון הירבו לכבוש אהוד בן־דרור, גיא כהן, אבי שנלר ורוני קרן 2 כל אחד.

הפועל גוש זבולון התבססה במקום השני לאחר שצברה שני נצחונות. היא הפתיעה בנצחון על מכבי קרית אונו 10:7 וגברה על קרית טבעון 10:12.

במשחק נוסף גברה מכבי קרית אונו על הפועל פ"ת 6:8.

● נתנאל בריסקין מתה בערב חג השבועות כמאמנה של הפועל רמת־גן, סגנית אלופה הכדורי־עוורר. של בריסקין יהיה שחקן־העבר של הפועל ר"ג, עופר גלס, שאימן בעונה שעברה את הפועל נוקיים.

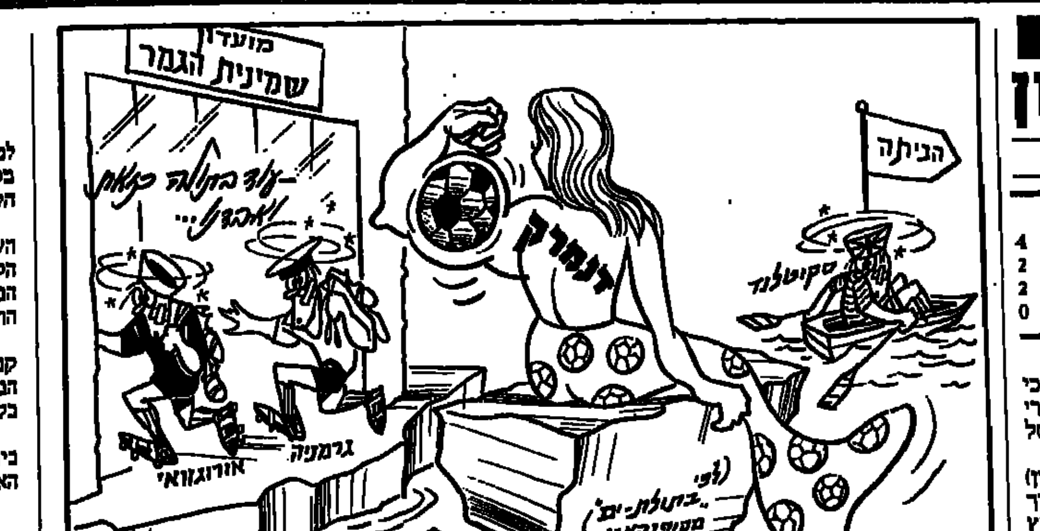

ישראל טיילה לחצי־הגמר הביסה את בלגיה 0:5

● טניס

מאת יצחק אשל

ישראל העפילה בסוף השבוע לחצי־הגמר האירופי בגביע־דייויס בטניס לאחר שניצחה בקלות ברמת־השרון את בלגיה — 0:5, ותתמודד בשלב הבא עם המנצחת בין הולנד וניגריה. יצויין, שבכל שלושת ימי המשחקים לא זכו הבלגים במערכה.

אלוף ישראל, שלמה גליקשטיין, הכניע ביום חמישי תוך שעה ו־10 דקות את המדורג מספר 2 של בלגיה, אלן ברישן — 1:6, 1:6, 1:6. עמוס מנסדורף נזקק לשעה ו־22 דקות כדי לגבור על מספר 1 של בלגיה, יאן־זואן לנגנדונק — 0:6, 1:6, 4:6. המערכה הראשונה נמשכה 19 דקות בלבד.

בתום היום הראשון הוליכה ישראל — 0:2. עליאף יתרונה המשכנע החליט הקפטן יוסף שטבהולץ שלא לשנות את הרכב הזוגות, והטיל למערכה את הצמד הטוב ביותר, שלמה גליקשטיין ועמוס מנסדורף. משחק הזוגות, בו נכח שר הבטחון, יצחק רבין, נמשך כשלוש וחצי שעות, ונסתיים בנצחון הישראלים על הצמד הבלגי השאפתן, ברישאן ולנגדונק — 2:6, 11:13, 3:6. הישראלים גילו חולשה רבה במערכה השנייה ורק בסיומה לאחר שעה ורבע הצליחו לנצח.

ביום האחרון, לאחר שכבר הובטחה עליית ישראל, גבר גליקשטיין על לנגדונק — 3:6, 5:7, וגלעד בלום, בהופעת הבכורה שלו בגביע־דייויס, גבר בקלות על ברישאן 0:6, 2:6.

כ־1200 צופים חזו בכל אחד מימי התחרויות.

נחמה פורתא היתה לבלגים כשבמשחק־ראווה, שנערך בתום משחק הזוגות, גבר הבלגי דניס לניסקנס על עמית נאור, שניהם מספרי 4 — 6:7, 4:6.

מקנרו ונואה לא יהיו בווימבלדון

אליפות ווימבלדון תחסר השנה שניים מהכוכבים הגדולים של הטניס העולמי — ג'ון מקנרו שזכה 3 פעמים בתואר וכן אלוף צרפת יאניק נואה.

מקנרו הנעדר מפעילות מאז חודש ינואר הודיע בניו יורק כי יחזור לפעילות רק ב־19 באוגוסט בתחרות הגדולה שתתקיים בניו יורק ותשמש לו הכנה מצויינת לקראת אליפות ארה"ב שתערך שבועיים לאחר מכן. מקנרו הצהיר שאינו חוזר לווימבלדון השנה משום שהוא אינו נמצא בכושר מתאים בעקבות הריונה של אשתו.

נואה שנפצע בקרסולו ונאלץ לפרוש באמצע אליפות צרפת ברולאן גרוס סובל מכאבים ולכן אינו מסוגל לחזור לפעילות.

בטורניר הטניס היוקרתי בקווינס קלאב, לונדון

מאיוט הדהים בנצחונות על בקר ואדברג

הטניסאי האמריקני טים מאיוט חולל שתי הפתעות תוך 24 שעות בטורניר היוקרתי בקווינס קלאב. ברבע הגמר הוא גבר על אלוף ווימבלדון בוריס בקר — 6:7, 7:6, 2:6 ובחצי הגמר ניצח את סטפן אדברג משבדיה 6:7, 2:6.

היום ישחק מאיוט נגד בן ארצו המפורסם ג'ימי קונורס בן ה־33 שתהיה לו ההופעה הרביעית בגמר כאשר שלוש פעמים זכה בטורניר זה.

בחצי הגמר ניצח קונורס, שריצה עונש בן 10 שבועות, את בן ארצו רוברט סגוסו — 6:3, 6:3.

הטורניר בקווינס קלאב מהווה הכנה לקראת משחקי ווימבלדון שגם שם המשחקים נערכים על מגרשי דשא.

אליפות ווימבלדון תפתח ביום שני הבא.

שיא עולמי בכידון חדש

שיא עולמי בהטלת כידון חדש קבע המערב גרמני קלאוס טאהלמייר שהרחיק את הכידון, שהוא כבד יותר מהקודם, בלב־קרון למרחק של 82.24 מטר. השיא העולמי בכידון הקודם שייך לאובה הון — 104.80 מטר.

● שייט

אלופי אירופה רק במקום ה־4

אלופי ישראל לנוער בשייט מפרשיות הסתדרו אתמול בהוף ג'נוטר במקום הרביעי בתום שלושת ימי אליפות.

בכירם לייזר זכה גל קלרפלד (הפועל עין־המפרץ) בגלשנים — גור שטייכברג (הפועל ת"א), בדגם 420 — שי בכר ודן מאירוביץ (זבולון בת"ים): יצויין כי האחים דן ורן שנטל מזבולון בת"ים שהיו אלופי אשתקד וזכו גם באליפות אירופה לנוער כשלו וסיימו רק במקום הרביעי. בדגם 350 — רועי ליפוניק ויהלה שמיר (הפועל גלגלת, גאוסר).

הספורטיאדה באילת תיפתח מחרתיים

הספורטיאדה הלאומית ה־6 בהשתתפות יותר מ־1400 ספורטאים מ־70 מפעלים תיערך באילת, בין התאריכים 17—21 ביוני 1986.

טקס הפתיחה, שיכלול מצעד משלחות, הופעות זמר ומחול וכאטרקציה צניחה חופשית, ייערך מחרתיים ב־5 אחה"צ באיצטדיון הכדורגל.

במשך ארבעה ימים יתחרו הספורטאים בתשעה ענפי־ספורט: כדורגל, כדורסל, כדורעף, קט־רגל, טניס־שולחן, טניס, שחמט, ברידג' וגלשנירות.

נבחרת הכדורסל הלילה בווטרלו

נבחרת ישראל בכדורסל תקיים לפנות בוקר את משחקה הראשון בקנדה כשתתמודד נגד נבחרתה הלאומית של קנדה בעיר ווטרלו.

הנבחרת הגיעה לקנדה בתום השבועות ומיד בהגיעה ערכה אימון. הקהילה היהודית במקום קיבלה את הנבחרת בחמימות רבה והשחקנים התארחו בבתי יהודים המקומיים.

לנבחרת תוכננו 4 משחקים נגד קנדה. בנוסף למשחק הלילה תשחק הנבחרת ביום שני בהמילטון, שלישי בלונדון ורביעי בטורנטו.

לאוואן מרסר יצטרף לנבחרת ביום רביעי וייתכן וישולב במשחק האחרון של הנבחרת נגד קנדה.

מתאבקי הפועל ת"א — אלופים

מתאבקי הפועל תל־אביב זכו אתמול בחמש מדליות־זהב באליפות הפועל בסגנון יווני־רומי, שנערכה בראשון לציון.

האלופים: 48 ק"ג — ראובן בוקין (באר־שבע); 52 ק"ג — רב גרודרמן (ת"א); 57 ק"ג — אברהם חננשווילי (באר־שבע); 62 ק"ג — יהונתן ארביב (ת"א); 68 ק"ג — ברוך אוחיון (ת"א); 74 ק"ג — בני מיגרשווילי (באר־שבע); 82 ק"ג — ראובן חננשווילי (ת"א); מעל 100 ק"ג — אילן מורחי (ת"א).

מאחורי הקלעים יתפרסם מחר

סטיב קראם נפצע שוב

הרץ הבריטי המפורסם סטיב קראם בן ה־25 המחזיק בשני שיאי עולם נאלץ לפרוש מתחרות שחיתה בלונדון לאחר שנפצע במוקדמות במרחק של 1500 מטר.

כבר פורסם לוח הליגה הלאומית בכדורסל

האלוף וסגנו ייפגשו רק במחזור האחרון

הליגה תיפתח במשחק בין הפועל חולון והפועל ת"א ● הדרבי הת"א במחזור ה־5 ● הליגה תתחיל ב־22 בספטמבר

הליגה הלאומית בכדורסל 1986־87 תפתח ב־22 בספטמבר ברויקרב מסקרן בין הפועל חולון והפועל ת"א. העולה החדשה, הפועל ירושלים, תארח באותו מחזור את מכבי חיפה והעולה השנייה, הפועל איתן גבת, תופיע בת"א נגד בית"ר ת"א.

הדרבי התל־אביבי הראשון, בו תארח מכבי את הפועל, יהיה במחזור ה־5, ב־27 באוקטובר.

מיפגש האלופה וסגניתה ייערך במחזור ה־11, האחרון בסיבוב הראשון, ב־27 בנובמבר, כשאליצור נתניה תארח את מכבי ת"א.

תכנית המשחקים:

22.9.86 .1	1.12.86 .12
מכבי ר"ג	— אליצור נתניה
הפועל חולון	— הפועל ת"א
הפועל ירושלים	— מכבי חיפה
הפועל חיפה	— גליל־עליון
בית"ר ת"א	— איתן גבת
מכבי ת"א	— הפועל ר"ג
29.9.86 .2	8.12.86 .13
אליצור נתניה	— הפועל ר"ג
איתן גבת	— מכבי ת"א
גליל־עליון	— בית"ר ת"א
מכבי חיפה	— הפועל חיפה
הפועל ת"א	— הפועל ירושלים
מכבי ר"ג	— הפועל חולון
6.10.86 .3	15.12.86 .14
הפועל חולון	— אליצור נתניה
הפועל ירושלים	— מכבי ר"ג
הפועל חיפה	— הפועל ת"א
בית"ר ת"א	— מכבי חיפה
מכבי ת"א	— גליל־עליון
הפועל ר"ג	— איתן גבת
16.10.86 .4	21.12.86 .15
אליצור נתניה	— איתן גבת
גליל־עליון	— הפועל ר"ג
מכבי חיפה	— מכבי ת"א
הפועל ת"א	— בית"ר ת"א
מכבי ר"ג	— הפועל חיפה
הפועל חולון	— הפועל ירושלים
27.10.86 .5	24.12.86 .16
הפועל ירושלים	— אליצור נתניה
הפועל חיפה	— הפועל חולון
בית"ר ת"א	— מכבי ר"ג
מכבי ת"א	— הפועל ת"א
הפועל ר"ג	— מכבי חיפה
איתן גבת	— גליל־עליון
3.11.86 .6	12.1.87 .17
אליצור נתניה	— גליל־עליון
מכבי חיפה	— איתן גבת
הפועל ת"א	— הפועל ר"ג
מכבי ר"ג	— מכבי ת"א
הפועל חולון	— בית"ר ת"א
הפועל ירושלים	— הפועל חיפה
10.11.86 .7	19.1.87 .18
הפועל חיפה	— אליצור נתניה
בית"ר ת"א	— הפועל ירושלים
מכבי ת"א	— הפועל חולון
הפועל ר"ג	— מכבי ר"ג
איתן גבת	— הפועל ת"א
גליל־עליון	— מכבי חיפה
15.11.86 .8	26.1.87 .19
אליצור נתניה	— מכבי חיפה
הפועל ת"א	— גליל־עליון
מכבי ר"ג	— איתן גבת
הפועל חולון	— הפועל ר"ג
הפועל ירושלים	— מכבי ת"א
הפועל חיפה	— בית"ר ת"א
17.11.86 .9	2.2.87 .20
בית"ר ת"א	— אליצור נתניה
מכבי ת"א	— הפועל חיפה
הפועל ר"ג	— הפועל ירושלים
איתן גבת	— הפועל חולון
גליל־עליון	— מכבי ר"ג
מכבי חיפה	— הפועל ת"א
24.11.86 .10	5.2.87 .21
הפועל ת"א	— אליצור נתניה
מכבי ר"ג	— מכבי חיפה
הפועל חולון	— גליל־עליון
הפועל ירושלים	— איתן גבת
הפועל חיפה	— הפועל ר"ג
מכבי ת"א	— בית"ר ת"א
27.11.86 .11	9.2.87 .22
אליצור נתניה	— מכבי ת"א
הפועל ר"ג	— בית"ר ת"א
איתן גבת	— הפועל חיפה
גליל־עליון	— הפועל ירושלים
מכבי חיפה	— הפועל חולון
הפועל ת"א	— מכבי ר"ג

משחקי הפליי־אוף יתחילו ב־16 בפברואר 1987 והגמר יהיה ב־26 ר־30 במארס 1987, גמר גביע המדינה ייערך ב־9 באפריל 1987.

עפו מהגביע — מבוקשים באירופה

כוכב הכדורגל ההונגרי, דטארי, שנשא את החולצה מספר 10 באליפות העולם וחזר עם המשלחת ההונגרית הביתה, אמור לשחק בעונה הקרובה במערב.

קבוצות ריאל מדריד ואנדרלכט מתחרות ביניהן על צרופו של הכדורגלן המככב בשורות אלופת הונגריה הונבד. הסכום שהוצע לקבוצה ההונגרית הוא שני מיליון דולר.

כדורגלן אחר שישחק בעונה הבאה כנראה בבונדסליגה יהיה הדרום קוריאני צוי סון הו בן ה־25 שכבש את השער במשחק נגד ארגנטינה — 3:1. הוא יחליף, ככל הנראה, את חברו המבוגר צ'ה בום קון. צוי סון ישחק בקבוצת לברקוזן, קבוצתו לשעבר של בום קון.

● אלופת איחוד בכדורסל לכוכבים קבוצה מרטון אויל ניצחה בלאטי את נבחרת פינלנד 75:99.

דילמות מהשטח – לא בשחור־לבן

כל האהבות אינן מסוגלות להתממש – כי הקרקע בלבנון בוערת. ללא יציבות וללא בטחון.

מאת ישראל זמיר

שנה חלפה מאז היציאה מלבנון. אנשים שונים "חגגו" את האירוע בדרכים שונות. היו שהלכו לבתי־עלמין וביקשו מחילה מן המתים שנפלו במלחמה שגוייה, חסרת הגיון שהישגיה אפסיים. אחרים פשוט הדחיקו את האירוע, בבחינת ימח שמו וזכרו. ישנם אף באלה המאמינים כי מלחמה זו השיגה שקט בגבול הצפון והיתה מוצדקת. איש איש ואמונתו. אני הלכתי לראות את הסרט "שתי אצבעות מצידון" — ביקשתי לשוב אל הנופים המרהיבים, אל האירועים המחרידים ואל הבוץ הלבנוני שקל להיכנס לתוכו, אך לא לצאת ממנו.

הסרט נוצר על־ידי יחידת דובר־צה"ל למטרות חינוכיות, כשהכוונה להציג בעיות של מוטיבציה בקרב ומוסר מלחמה. זהו סרט של דילמות, שנועד לפתוח דיוני מפקדים על קרב, על כיבוש, על יחסי חיילים ואוכלוסיה מקומית. אולם עד מהרה נסתבר, שיצא לה לחוליה המצלמת סרט שחרג בהרבה מן המטרות שנקבעו לו והיה לתעודה מרשימה ומרגשת. לפנינו תערובת מוצלחת של חומר עלילתי ודוקומנטארי, המציג את החייל הלוחם, החייל בכיעורו וכסבלו, ללא הוד והדר, כפי שהוא רואה עצמו וכפי שחבריו רואים אותו. המון פטרולים, המון סיורים והצופה תוהה ושואל: בעצם מהי מטרת הסיור, אילו צירים פותחים פה? ואילו סוגרים? ובין צעידה, מתח ופחד המתלווה לסיור — אתה קולט שלפניך צעידה־לשמה, כמעט צעידת מוות — שמטרתה יותר מהפגנת נוכחות — שמירת החיילים על עצמם בתנאי צעירה.

פתיחה מהממת

הפתיחה מהממת. בועז, מ"מ צעיר, נהרג על־ידי טרוריסט שנהג במכונית ולאחריו מופיע גדי, קצין צעיר שסיים קורס קצינים מתנדב לשרת בלבנון — אדם בעל ערכים מוסריים, שככל שהוא מרבה לשרת בלבנון, הוא מגלה, למרבה זוועתו, שכל מה שלמד בקורסים צבאיים — אינו רלוואנטי בלבנון, כאשר הכל שונאים את הכל, וביחוד — את הישראלים. איש מן החיילים, המתלבטים לאורך כל הסרט כיצד להישרד, אינו שואל שאלות פוליטיות, בבחינת: מי שלח אותנו לאיזו מטרה? וכך כל חייל בדרכו, במלחמתו הפרטית, בלבטיו הקשים מחפש את ייעודו, את עצמו. החל מחייל המתאהב בלבנונית שמציצה בו מבעד לחלון, והם מחליפים דברי מתיקה, שמניחים על עמוד בטון, עד שמתברר כי זו אהבה כוזבת, כי אותה נערה היא תצפיתנית לאחיה הטרוריסטים, המתכננים את חיסול המחלקה, דרך חייל דרוזי ישראלי הרוצה להיות קרוב לארוסתו הדרוזית שבהרי השוף ומוצא בדרך כדור ובעקבותיו — נקמת־דם של חבריו הדרוזים הישראליים.

שתי אהבות — האחת כובשת והשנייה נגמרת במוות, כי בלבנון הדרוזי לשיעי — זאב. ואתה עוקב אחר הסרט ולבד מן הישראלים, שאתה אחד מהם, בעצם אינך יכול לדעת מי פה "הטובים" ומי הם "הרעים". כאן אתה מקבל פקודה כללית, כשההחלטה בשטח היא כולה שלך — כי רק אתה מסוגל להחליט במקום כיצד להגיב. לבטיו של המפקד הזוטר, המ"מ, המ"כ, החייל — גדלים והולכים ואילו הקצונה הגבוהה כמעט שאינה באה לידי ביטוי.

אם תרצה, זהו סרטם של החיילים הקטנים ומפקדיהם הישירים. ליד שחקני העלילה, אתה פוגש חיילים אמיתיים המשרתים בשעת הצילומים בלבנון, אורחים לבנונים אותנטיים, נופים מוכרים מן הכפר אל־חיאם וכפרים רבים אחרים, כולל היציאה המפורסמת מלבנון.

"סליק" מתחת למזרן

והדילמות כל הזמן קופצות ישר מן השטח. כיצד מתנהגים תחת לחץ? מה מקומם של ערכים הומאניים? תיפוש בבית לבנוני. הופכים מזרונים, רהיטים, הכל. לא מוצאים כלום. בחדר אחורי שוכב לו זקן חולה. גדי מבקש שיעזבוהו לנפשו ואילו טוביה, סגנו, הרואה בלבנון ארץ מקוללת, מעדיף לראות מאה לבנונים סובלים מאשר אובדן חייל ישראלי אחד. הוא מסיט את הזקן על מזרונו ומגלה מתחתיו "סליק" מלא נשק. הוסף על אלה הלם־קרב של ג'ורג'י — ליצן המחלקה או ילד בן עשר, שדודו החייל קשר עימו קשרים רגשיים, ובשעת מארב, פותחים באש והורגים אותו ואתה תוהה: האם צריך היה לפתוח באש ולהרוג ילד קטן?

הסרט אינו צובע מציאות בצבעים גסים של שחור ולבן ובעיית המוסר עולה במלוא חריפותה: האם לירות אל תוך בית שבתוכו מסתתר מחבל, אך מצויים בו גם בני־משפחה — ולפגוע באשמים ובחפים כאחד — או שמא להתעמת רק עם האשמים, שפירושה: לפרוץ יחיד פנימה, להסתכן כדי לפגוע במחבל? גדי בוחר בדרך השנייה — פורץ יחיד, נפצע ומשלם כמעט בחייו. הסרט בעצם מסביר כי יש מחיר למוסר, לטוהר הנשק. פעם הורגים ילד בטעות, פעם אחרת נפגעים. ואז, כמאליה, עולה השאלה האקטואלית: המותר להרוג אדם בלתי חמוש? אדם שהרים ידיו לכניעה? ועל כך יצחק שמיר כבר השיב: "כלום אלה בני־אדם? הללו הן נתכוונו לנפץ גולגלות של ילדים אל הקיר". הסרט, מכל מקום, אינו נותן תשובות. גדי המ"מ פורץ לבד, כי אינו רוצה לפגוע בחפים, נפגע ואילו סגנו מציע לפתוח באש תופת על הבית, להשחיל רנט שכולם ייהרגו, אשמים וחפים. העיקר שצה"ל לא ישלם בגופו. עם מי הצדק? ובלבנון, כנראה יותר מאשר מכל מלחמה אחרת, כל ההחלטות הן יחסיות, כשהצדק אינו מוחלט וההחלטות הנופלות על הדרג המבצע בשטח בהתאם לנסיבות. אין בסרט טוהר של נשק, הכל כאן אפור, הגבולות אינם ברורים, כי בלבנון שום דבר אינו ברור. אתה יוצא לקרב עם מטען ערכי־חינוכי־תרבותי אידיאולוגי שהבאת עמך מן הבית, ומוצא עצמך פוגע באזרחים בלתי חמושים, בילדים, בנשים, או כפי שאמר אחד החיילים בהזדמנות אחרת: "אני יורה על כל דבר נע".

לא אחת שאלתי את עצמי, אילולא הייתי ישראלי — כיצד הייתי מתייחס לאותה חבורת לוחמים, שיש בה הכל־בכל־מכל־כל — ואף לא מעט שלומיאליות, שמציגה את הסיטואציות הסבוכות בעיניים הומאניות, כשחלק מן הנפגעים — נפלו בשל התנהגות אנושית.

קרקע בוערת

והמלחמה עולה כאן מכל דקה של צילום באכזריותה, ביאושה ובניכורה. כל האהבות אינן מסוגלות להתממש, כי הקרקע בלבנון בוערת, כי אהבה זקוקה למינימום של יציבות, בטחון, ואילו אתה נשצף בנחשולי זעף, פחד, אש, אימה, כשאיש אינו מבין מה הוא עושה בעצם.

חזקה מכל היא תחושת האותנטיות. הסרט החזיר אותנו ללבנון האכזרית, הזוועתית, כסטירת לחי מצלצלת בפרצוף. הנה האנשים, הנה הנופים, הריחות, ולרגע אתה חש שכאילו עדיין לא יצאת משם.

הדור שלחם בלבנון יפיק מן הסרט רבות. המראות ישונו, הסיטואציות עדיין טריות, הזכרונות תקועים חזק חזק בגרון, אשר לדורות הבאים בצה"ל, ספק אם חיילי שנות התשעים, בעוד חמש־עשר שנים, יבינו על מה ניטשו הוויכוחים ומה היו הדילמות. זירת הקרב עוברת שינויים כל־כך מהירים עד כי אין בטחון אם משהו עוד יהיה רלוואנטי.

הצד הפוליטי לא עלה בסרט במכוון. חסר בו העורף, ההורים, הבית, בתי־הקברות, תחושתה של אומה המתאבלת על בניה. כל אלה מראש סולקו מן הזירה ונותר החייל הבודד הניצב בלב ג'ונגל לבנוני, שקוע בתוך ביצה טובענית של דילמות חיים ומוות חריפות, ועליו לתת תשובות ששום בית־ספר צבאי אין בכוחו להכינו לקראתן.

מלוא הערכה לצה"ל שהחליט להציג את הסרט על חולשותיו ומעלותיו בפני הציבור הרחב. לפנינו תזכורת חריפה ונוראה למה שהיה בלבנון ולמה שניתן לצפות — אם לא נגיע להסכמי שלום עם שכנינו.

אני בטוח שרבים יאהבו סרט זה. בעיניי הוא אותנטי, אמיץ, שאינו מטייח מציאות ואינו מטשטש אותה אל מתחת לשטיח ורק על כך ראויים עושיו לתודה.

"מבוקש מנהל בהתנדבות"

מדינת הרווחה מצויה במבוי סתום. הפחתת שיעורי המסים אינה מאפשרת הענקת שירותים חינם לאזרח. במקום מיסים מוגדלים תוטל חובת התנדבות לסייע לנצרכים ■ שיחה עם ישראל כ"ץ

מאת יצחק שור

מדינת הרווחה נכנסה למבוי סתום. היא היתה מסוגלת להגיע להישגיה הנוכחיים בתחום השירותים הציבוריים מכוח שיעורי מסים הולכים וגדלים. אבל בכל מדינות הרווחה הבריזו משלמי המסים על מרד. הם עושים זאת על־ידי התחמקות ממס, הונאות ושוק בכספים שחור, שאין שליטה עליו.

הקשר בין מתן הכספים לבין קבלת השירותים הוא לא־אישי ופירותיו אינם נראים לעין. כך גדל הניכור בין האזרח כמשלם לבין האזרח כמקבל שירותים. בעתיד הקרוב ייאלצו כל מדינות הרווחה להפחית את שיעורי המסים במידה ניכרת. במקום להניח יד על כספו הם יניחו יד על זמנו הפנוי של האזרח. במקום מס מוגדל הוא ישלם ב"חובת התנדבות".

כך מנתח ד"ר ישראל כ"ץ את מצבן הנוכחי של מדינות הרווחה.

בממשלת בגין הראשונה כיהן ד"ר ישראל כ"ץ כשר העבודה והרווחה. לפני כן היה יו"ר ועדת ראש הממשלה לילדים ולנוער במצוקה, ראש בית־הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית, מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי. כיום משמש ד"ר כ"ץ מנהל המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל ובחודשיים האחרונים הוא עומד גם בראש המרכז לשירותי התנדבות.

את המושג "מדינת רווחה" המציא בשנות ה־30 אחד השרים בממשלת גרמניה: פון פאפן, שנה לפני עלות היטלר לשלטון הוא האשים את רפובליקת ויימאר כי תהפוך את גרמניה למדינת רווחה. בסוף מלחמת העולם השנייה הפך בווריג' הבריטי את המושג הזה לחיובי. עתה, אחרי ארבעים שנות מדינת רווחה בנוסח המערבי, אנו נכנסים למבוי סתום, אומר ד"ר ישראל כ"ץ.

אחריות אישית

בשוודיה דנה ועדה ציבורית בשאלות מדינת הרווחה. תוחלת החיים שם גבוהה, ובמקביל התייקרו השירותים מאוד. ארצות־הברית, למשל, משקיעה מיליארד דולר ביום בשירותי בריאות. במאה הבאה לא יספיק כל התקציב של ממשלת ארצות־הברית לכיסוי הוצאות הבריאות. שם הגיעו למסקנה, כי את נושא הבריאות יש להוציא מידי המומחים, עד כמה שאפשר, ולהחזירו לאזרח עצמו. המחלה הקטלנית ביותר בחברה המודרנית היא מחלת הלב. בארצות־הברית הורידו עד למחצית את מספר הנפטרים מהתקפי־לב בגילאי 20־40 על־ידי דיאטה, ספורט והפסקת עישון. האדם נטל אחריות לגורלו, ולא הותיר את האחריות לבריאותו בידי המומחים בלבד.

אותה ועדה ציבורית שוודית הגיעה למסקנה, ששוודיה היא בעלת שירותים חברתיים מפותחים ביותר, אך בעלת שיעורי ההתנדבות הקטנים ביותר. בסוף המאה העשרים הולכת וגדלה תוחלת החיים, ובמקביל הולך וגדל הזמן הפנוי. הוועדה השוודית מציעה לפנות לפנסיונרים ולהציע להם לתרום את זמנם לטובת השירותים החברתיים. בישראל מגיע שיעור הגמלאים ל־40 אחוזים. תוך שנים אחדות יעלה שיעורם ל־15 אחוזים. עלינו לומר לפנסיונרים "תנו לחברה את זמנכם".

רצון לתרום

אין זה נכון שבני־אדם מוכנים רק לקבל. כל אדם מבקש גם לתרום. מדינת הרווחה עסקה בנייטרליזציה ובאימפרסונליזציה של הקשר בין המתן והקבלה. ככל שהמדינה מפותחת יותר בשירותיה, כך אני חש עצמי פטור יותר מן הצורך לתת מזמני. זה בדיוק מה שקרה עכשיו בשוודיה. בשטוקהולם טען הממונה על השירותים החברתיים, כי ניתן לחסוך הון עתק, אם במקום להעביר זקנים מוגבלים למוסדות תימצא דרך להלביש אותם בבוקר ולהשכיבם בערב. אמר לי ד"ר ישראל כ"ץ, פנה לתלמידי תיכון וגייס אותם למטרה זאת. בנות יטפלו בקשישות ובנים בקשישים. אמר השוודי: השתגעת? זהו תפקידם של שירותי הרווחה.

בישראל צעדנו בכיוון השוודי. עכשיו צריך לחזור לראיית המיקרוקוסמוס של החברה ולשאול, מה קורה לילד המתקשה בלימודיו בשכונה שלך? מה קורה לקשיש הערירי ברחוב שלך? הדגם היפה ביותר שקיים בארץ הוא ארגון יע"ל. אין זו פדרציה ארצית של מתנדבים. כל בית חולים מטפח את קבוצת המתנדבים שלו. זוהי אחת הדרכים לקירוב הבעיות החברתיות אל לב האזרח.

ד"ר ישראל כ"ץ מקווה שבוקר אחד יפתח עתון ויתקל במבזק הבא: מבוקש מנהל שירותים חברתיים בהתנדבות, בעל נסיון מינהלי בבית חולים. בחברה הישראלית מצויים פנסיונרים בעלי נסיון ציבורי עשיר ומגוון ובעלי בריאות טובה. נסיון זה יכול ללכת לאיבוד, אך הוא גם יכול להיות בר תועלת.

כדי שהתנדבות תהיה מועילה דרושים תוכנית עבודה, השתלמות, ניסויים ומעקב מחקרי. ד"ר כ"ץ מקווה, שבמסגרת המרכז לשירותי התנדבות הוא יצליח להכין את הכלים להרחבת ההתנדבות ולהעלאת רמתה המקצועית.

"שלחייך פרדס רימונים"

מאת בצלאל עמיקם

בימי הקיץ הלוהטים, כשהשמש קופחת ללא רחם והנוף הלאה משווע למעט אמלולית מוצלת, מקור מים חיים הוא מראה משובב נפש.

בהרי ירושלים מצויות מנהרות ותעלות, המוליכות מים אל מדרגות שלחים חקלאיות וצובעות את מחשופי הסלע בירקות רעננה. אומרים על ארץ־ישראל כי היא ארץ זבת חלב ודבש, בריי שארץ קטנה זו, שרוב שטחה טרשים ומדבר, אמנם הנטווה חלב ודבש, היה על תושביה הקדמונים לעבוד קשה.

המעיינות המסכים בהרי ירושלים מספרים את סיפורם של אותם איכרים אשר בארץ הסובלת דרך קבע מעצירת גשמים ידעו להוציא פרי וירק.

שלחין היא מילה אגדית, שפירושה תעלה. משורר שיר־השירים אומר: "שלחיך פרדס רימונים" (שיר השירים, ד', י"ג) תעלות המורימות מים לגנים ולמטעים שימשו את התושבים הערבים עד למלחמת השחרור. מאז שנטשו את כפריהם, עמדו המיתקנים הללו ללא שימוש.

לאחרונה שוחזרו תעלות השקייה, שראשיתן עוד בתקופת המשנה והתלמוד.

השקאת גראוויטאציה

עין חנדק היה מעיין נידח ליד הכפר אבן־ספיר. שנים זרמו המים שנבעו ממנו ללא שימוש לוואדי. התעלות לא תוקנו ועצי הפרי בסביבה הקרובה גוועו לאיטם. מערכת מיתקנים מפוארת, שפעלה כאן בעבר, שוקמה לאחרונה על־ידי הקרן הקיימת ומהווה דוגמה לדרך עבודתם של החקלאים בארץ במשך מאות בשנים. בעבודת כפיים נוקו ושוקמו התעלות העתיקות ואמת־המים הראשית הוכשרה לזרימה מחודשת.

היום אפשר לבקר במיתקני הנביעה התת־קרקעיים וללכת בקומה זקופה כמעט בתוך החציבה בהר. נתן סס, מנהל האגף התיכון של מחלקת הייעור בקרן הקיימת, סיפר לי כי האיכרים הקדמוניים הסיתו את מקור הנביעה על־ידי סתימת המבוע, וכך יכלו להזין במים שטח רחב ידיים. הם דירגו במדרגות מפולסות את ערוץ הנחל, שתלו בהן עצים וגידלו ירקות. ההשקאה היתה בשיטת הגראוויטאציה — "מים מניחין מקום גבוה והולכים למקום נמוך" (תענית ז', עמוד א'). דרך חניך בסלע זרמו המים והגיעו לכל מקום. בשטחים המדורגים הוכנו ערוגות, ששימשו למאגר זמני של מים שהובאו בזרימה חופשית, ומערוגות אלה דלו האיכרים מים והשקו את המדרגות הגבוהות יותר.

בריכות איגום

לא הרחק מאתר זה, בצלע נחל סורק, מצויה מערכת שלחין מהגדולות בארץ. מערכת זו נושאת את שמו של הכפר הערבי הנטוש סטף, בימים אלה נקרא האיזור "הירוק" על שמו של משה הרץ המנוח, שהיה בזמנו של התקלאות. מערכת השלחין העתיקה מנוצלת היום מחדש על־ידי משפחות של אנשים שוחרי טבע, שעזבו את העיר הגדולה ובחרו לחיות בתנאים קשים, המזכירים לפעמים את האדם הקדמון.

הנוף מרשים, תשקיף אל נופה של ירושלים, על בנייניה הציוריים. אל הנביעות אפשר לרדת במדרגות המובילות לתוך כניסה חצובה, היוצרת חלל גדול. חללים כאלה הגדילו את יכולת הקיבול ויצרו בריכות איגום. אפשר לפסוע בתעלה, חלקה פתוחה וחלקה מקורה באבן, הנמשכת לאורך עשרות מטרים, מסביב נטועים עצי פרי, המשמחים את ליבם של המבקרים. סודם החקלאי של האיכרים הקדמונים היה הגברת ספיקת המעיינות וניקוזו במנות גדולות של מים.

האם ניתן גם בימינו להפיק ערך מעשי מצורות ההשקאה העתיקות?

מסתבר כי המסורת שעברה מדור לדור יפה גם לימינו: יופיים של עצי הפרי הגדולים במקום מעיד על כך.

להיות בפנים, להרגיש בחוץ

מאת ארנון יפה, פאריס

הדו־קיום בשלטון הצרפתי בתקר. הימין מאבד את הדם הקר. המאבקים התמידיים בין האליזה למטיניון אמנם מרופדים, מאוזנים על־ידי מעטה של נימוסין, אך הדו־קיום מקבל צביון יותר ויותר אנטגוניסטי. מתיחות בין ניגודים.

שלטון הימין כבר חושש מכישלון. אין תוצאות. מנהיגיו מבוהלים. לעומת זאת, באליזה, הנשיא מיטראן מפיק תועלת מהשלטון המשותף. הוא פופולארי כפי שלא היה מעולם. הימין מתוסכל, מכין אליבי: דו־קיום בכלי התקשורת. כמו תמיד, המדחום מואשם בקדחת החום.

הנשיא מיטראן, שנושל כמעט מכל סמכויותיו, נאבק לשמור לעצמו תפקיד של פוסק אחרון בפנים ובוס של מדיניות החוץ. ראש הממשלה, ז'אק שיראק, שהתפאר כי השלטון נתון כולו בידיו, מתאונן עתה כי הן כבולות. הוא צריך לסבל את „פעולות הגרילה" של האליזה. הוא אפילו הזהיר, שאין פועלים נגד רצון הבוחרים ללא עונש. עכשיו שיראק אינו מסתפק עוד בסמכויות ההגדרה וניהול מדיניות האומה.

הוא רוצה בנשיא מופשט מכל סמכויותיו. אין זאת אלא שמיטראן מפריע להגשים את כינון משטר הליבראליזם המשטרתי. לכך הנשיאות מפריעה. אלא שהוא גוזל מן הימין את הנאות השלטון. הם עדיין אינם חשים „בבית", עדיין אינם רשאים לעשות ככל העולה על רוחם. כאבא הוא מטיף מוסר לשרי הימין בישיבות הממשלה. התראותיו לבל יתמכרו להרס שיטתי, מוציאות אותם מכליהם. אך אחד מראשיהם, ז'אן קלוד גודאן, ייחס את הפופולאריות של הנשיא „לחדלות האונים שלו". הימין עדיין לא החליט אם הנשיא הסוציאליסטי מזיק או חסר־אונים.

מכל מקום, התסכול מעמיק. הנשיא משתמש בסמכותו לסכל טיהורים במנגנון המדינה. פה שלטון חדש ללא טיהורים נקמניים אינו חש כשלטון. העיתון „לה־פיגרו" אינו פוסק לתבוע מדי יום עריפת ראשים במנגנון. פקידים מקורבים לסוציאליסטים עדיין תופסים עמדות מפתח בבנקים, בחברות מולאמות בשגרירויות צרפת.

רק מינוי אלן פירה, דיפלומט מקצועי ותיק לשגריר החדש בישראל, לא עורר בעיות. מינויו התקבל עוד בתקופת השלטון הסוציאליסטי, אך שלטון הימין לא הביע התנגדות. הדיפלומט בן ה־56, כיהן עד כה בראשות מחלקת האו"ם בקיי־דורסי, וקודם לכן היה שגריר בניגריה. המישרה בישראל נחשבת בצרפת לתפקיד רגיש. מינוי שגרירים צרפתיים הפך לבעייתי. על־פי הנוהג כאן, שגרירות ניתנת לנאמני השלטון כמתנה. שיראק שואף למנות את נאמניו

הימין הצרפתי מתחיל לאבד את סבלנותו. מתחת למעטה הנימוסין מצטבר התיסכול של מי שהגיעו לשלטון ונוכחים לדעת שידיהם כבולות. מיטראן משתמש בסמכותו לסכל טיהורים במנגנון המדינה

בשגרירויות־מפתח, אך הוא זקוק לאישור הנשיא מיטראן לכל מינוי. לשם אישור, תובע מיטראן פיצוי נאות במישרות למקורביו. הוא אינו רוצה להפקירם. נבצר משיראק לבצע הרחות־נקמה לסיפוק יצרי חסידיו או לגמול לשומרי האמונים שלו, לא במנגנון הממשלה ולא בטלוויזיה. בשבילו כאילו אינו בשלטון. בעיני הפוליטיקאים הצרפתיים, מי ששולט בטלוויזיה, שולט על המדינה. בטלוויזיה כבר אוכלים צופי הימין מרורים.

העיתונאים השמאליים מלבים את חמתם בלי שיוכלו להיפטר מהם. מובטליו הבכירים נותרים מובטלים; דיפלומטים שהוטמנו במגירות תחת השלטון הסוציאליסטי נותרים מובטלים. הנשיא משהה את חתימתו על המינויים. הוא מגן על כמה ממקורביו. הוא גם חושש מבידוד. שיראק אולץ למנות את העיתונאי המזרחן, אריק רולו, „לשגריר עוד" בתמורה על הסכמת מיטראן להפסקת כהונתו כשגריר בטוניס. זה חודשים תוחר שיראק להשיג את הרחות רולו על־פי בקשת ראש הממשלה הטוניסאי, אל־מולי. רולו הואשם כמי שרקם קנוניה נגד מולי. הטוניסאים ראו בו איש של קדאפי וחומייני. שיראק תובע גם את ראשו של שגריר צרפת באו"ם. הוא עדיין לא קיבלו. הימין מנסה להיפטר מכל נאמני מיטראן בשגרירויות כדי לנתק כל זיקה ישירה בין האליזה לשגרירויות המפתח. בטוניס מונה דיפלומט ימני פרו־ערבי, בראוס. להט המינויים משקף קשיים בממשלה.

שיראק מתאווה למחוק כל זכר לשלטון הסוציאליסטים. הנקמה עולה הון תועפות ולעתים נושאת אופי קטנוני. שר האוצר חזר לשכון בארמון הלובר, אחרי שקודמו הסוציאליסטי נטשו. תוך כמה חודשים הובילו עשרות משאיות את תיקי משרד האוצר הלוך וחזור ללובר. שיראק רוקם עריפת ראשים בחברות המולאמות, אף כי הן מועמדות למכירה לחברות פרטיות. מנהל המטרו של פאריס הודח אחרי מאבק של שישה שבועות בינו לבין שר התחבורה, משום שהיה קומוניסט. הוא הוענש כי סירב לקצץ 300 מיליון פראנק מתקציב המטרו. התוצאה: שביתה כללית בתחבורה הציבורית בפאריס ביום רביעי. „להימטן" כתב כי הממשלה מחוללת אי־סדר. גם כמה ממנהלי הבנקים הועפו ממשרדיהם כמעט בכוח.

עצבי הימין מותשים. מאומה לא משתנה חרף החוקים בהם תלו תקוות. הצרפתים חוששים מתוצאות הרפורמות הנקמניות להשלטת חוק החוקים. „עשרים מיליון שוכרי דירות חיים בחרדה", כתב „ז'ורנאל דה דימנש" בכותרת ראשית, בעקבות חוק לשחרור מחירי שכר הדירה. חוק חדש מקנה לפטרונים חופש פיטורין. „להימטן" פירסם מכתב של נשיא אגודת התעשיינים שבו הנחיה לפטרונים לפטר לא יותר מעשרה פועלים בבת־אחת כדי ליהנות מן הוויתור. המסים הבלתי־ישירים על העשירונים התחתונים העלו. אותה שעה הוענקה לצרפתים זכות לרכוש מטילי זהב במזומן באנונימיות, מה שיגביר את העלמת המסים עליהם הוענקה חנינה.

ציר ימני התריע, כי הממשלה מופיעה יותר ויותר כריאקציונרית. הפרלמנט הפך לרוח־רפאים. אף לא אחד מהחוקים שחוקק הימין התקבל בהצבעה אלא בהליך מנהלי. אין זמן לדיונים מייגעים. השבועון „לה אבנמה דה ג'ודי", כתב: „הממשלה פועלת נגד הצרפתי הממוצע".

פרנסואה מיטראן וז'אק שיראק – דו־קיום בכלי התקשורת ומנצ'ר בפועל

איידס תוצרת הודו?

מאת ד. ק. ג'ושי, ניו־דלהי

האם הגיעה מחלת האיידס להודו? זו השאלה המטרידה את שלוות משרד הבריאות של הודו. נגיף האיידס נמצא בדמן של שש זונות בעיר מאדראס, וזו הפעם הראשונה שהתגלה כאן. אך המומחים לבריאות הציבור אינם עושים רושם שהם נבהלים מן ההתגלות.

ד"ר ו. רמלינגסואמי, המנהל הכללי של המועצה ההודית למחקר רפואי, חוזר ומבטיח לרופאים ולציבור הרחב שחשיפת נגיף האיידס או „נגיף שדומה לו מאוד" אין פירושה שיש בהכרח גם חולי איידס בהודו. „עד עתה לא נחשפו חולים ממש," הוא אומר. הוא הודיע כי ממשלת הודו פתחה בתוכנית פיקוח ארצית כדי לעמוד על היקף הבעיה.

„המונוגמיה תציל מאיידס"

עד לפני חודשים־מספר, זילזלו מומחים באפשרות שמחלת האיידס תתפשט בהודו. הם ביססו את האופטימיות שלהם על ההנחה כי מוסרם הפוריטני של התושבים, דבקותם בנוהג של נישואין עם אישה אחת בלבד ותכונות מיוחדות של הגנים שלהם — יגנו עליהם מפני הסכנה.

אולם בדיקות הדם שערכו ד"ר סוניטי סולומון וצוות רופאים בקרב קבוצות בעלות סיכון גבוה בעיר מאדראס, שמו קץ לאשליה זו. המיקרוביולוגית המסורה גילתה שישה מקרים של נושאי איידס בקרב הזונות, ההומוסקסואלים והמכורים לסמים בעיר. כל קהיליית הרפואה ההודית הזדעזעה, והופרה שאננותם של מתווי מדיניות הבריאות של ממשלת הודו.

שרת הבריאות, הגברת מושינה קידוואי, הודיעה לפרלמנט על הממצאים במאדראס, והממשלה פתחה במסע ארצי במטרה להסביר את הסיכונים הכרוכים במחלה וכיצד למנוע אותה.

שישה מרכזי פיקוח מצוידים במכשירים מתוחכמים לבדיקות דם מיוחדות הוקמו באזורי הודו שונים, והם יופעלו בתקן מלא החל ב־1 ביוני. בקרוב יוקמו עוד 20 מרכזים דומים.

לך הידבק

הממשלה גם פתחה במסע הסברה נמרץ באמצעות הטלוויזיה הממשלתית, המגיעה לבתיהם של 80 אחוז מההודים, ובאמצעי תקשורת המוניים אחרים, כדי להזהיר את האוכלוסיה מפני המחלה המכונה „מחלת המאה ה־20".

אמצעי התקשורת דוחקים באנשים ללכת למרכז הפיקוח הקרוב ביותר ברגע שמתגלים אצלם סימני מחלת האיידס, כגון ירידה במשקל, חום, בלוטות נפוחות, כתמים ארגמניים ושילשולים. רופאים בבתי־החולים נזהרים משימוש במזרקים לא־מחוטאים. בתי־החולים התבקשו להגביר את השמירה על

הנגיף הקטלני המפורסם, שנמצא בדמן של שש פרוצות, זיעזע את הקהילה הרפואית והפר את שאננותם של שלטונות הבריאות. עכשיו עורכים בדיקות מדגמיות בקרב האוכלוסיה, משנים כללים לשמירה על היגיינה ומחפשים תשובה לשאלה האם המחלה היא יבוא אמריקני או שמא נגיף ייחודי אחר מאותה משפחה

הגיינה ולבדוק את מנות הדם לעירויים. נרקומנים התבקשו לא להשתמש במחטים משומשות או מלוכלכות. ממשלות כל מדינות הודו התבקשו לאמץ צוותי־עזר שיפקחו על תנאי ההגיינה ויעזרו בבדיקות דם. ההסתדרות הרפואית של הודו יעצה לבתי החולים הפרטיים לעשות אותו דבר.

לא במאדראס בלבד

פרופסור רמלינגסואמי משוכנע, שלעולם לא תהיה מחלת האיידס בעיה בהודו, כפי שהיא בארצות־הברית. תוצאות הבדיקות של זונות במדינת גואה היו שליליות, כלומר, המחלה לא התגלתה אצלן, ופרופסור רמלינגסואמי מעודד מכך. אך לעומתו, יש אנשים כגון ד"ר ר.ו. האנדי, שר הבריאות של מדינת טאמיל נאדו, הטוענים שאין להניח שהאיידס פשט רק במאדראס — הוא נחשף שם בטרם התגלה במקומות אחרים. לדעתו, המחלה כבר מתפשטת גם בחלקים אחרים של המדינה.

רופאים רבים סבורים, כי המחסור במתקני בדיקת־דם מעוות במידת מה את התמונה ומיפה אותה. לדבריהם, יש בהודו אוכלוסיה גדולה של אנאלפבתים, של רעבים הסובלים מתת־תזונה ושל עניים המתגוררים בתנאים לא־היגייניים, והם המהווים את רוב־רובם של תורמי הדם. מתקבל, איפוא, על הדעת שאחוז מסוים של הדם הנמצא בבנקי הדם נגוע בנגיף האיידס. תנאים לא היגייניים בבתי־החולים של הודו, במיוחד בבתי־החולים הכלליים ובמרפאות הפרטיות הקטנות, עלולים לעשות שמות במאמצים לפקח על המחלה.

יוזמה ברוכה

ד"ר סוניטי סולומון היא שהשמיעה את אות האזעקה כנגד האיידס. היא פתחה בחקירתה כשהיתה עדיין דוקטורנטית צעירה באוניברסיטת מאדראס, וגילוייה הם תוצאת עבודת הדוקטורט שלה. ד"ר סולומון אספה דגימות דם מ־102 זונות, 21 הומוסקסואלים, 52 חולים במחלות־מין, עשרה חולים חולי מחלת דם ונרקומן אחד. היא גם בדקה דגימות דם של 14 זרים. בבדיקות מדוקדקות, נתגלו נגיפי איידס בדמן של שש זונות.

הזונות הנגועות, כולן בנות 20 עד 30 ומוצאן מאזורים שונים במדינת טאמיל נאדו. הן בנות שכבת החברה העניה ביותר. לקוחותיהן היו שכירי־יום ונהגי משאיות. דוגמות הווירוס שנמצא אצלן נשלחו לארצות־הברית כדי לקבוע אם הוא מיוחד להודו או אותו וירוס מוכר העושה שמות במדינות המערב.

הסגר ובדיקות

אין פוסלים את האפשרות כי פועלים טאמילים מסרי־לנקה החדירו את הווירוס להודו.

שש הנשים מוחזקות בהסגר, ויישארו בפיקוח שלושה חודשים עד שיהיה ברור אם הן עומדות לחלות באיידס. מומחים מרגישים את הצורך לספק לכל בתי־החולים הממשלתיים ציוד לעריכת בדיקות־דם, במטרה להפחית את הסיכון של זיהום והעברת מחלת האיידס מחולה לחולה.

רעבים וחולים בהודו

הקולומביאנים בחרו בהבטחות

מאת יהודה צור

בבחירות שהתקיימו ב־25 במאי בחרו אזרחי קולומביה במה שהוגדר „המועמד הפחות גרוע".

וירגליו ברקו מועמד רע, אך יהיה נשיא מצויין — נהגו לומר אמצעי התקשורת עד הימים האחרונים שלפני הבחירות. גם תומכיו המושבעים של ברקו נהגו לציין שהוא יהיה אחד הנשיאים הטובים של ארצם.

כולם טעו. התוצאות שהושגו בבחירות של ה־25 במאי הוכיחו, שברקו היה גם מועמד טוב למפלגתו הליבראלית. הוא השיג 4 מיליון קולות — 1.5 מיליון קולות יותר ממועמד האופוזיציה. ניצחון שמוגדר „המכריע ביותר ב־30 השנים האחרונות", ואשר הוכיח שברקו היה גם מועמד מצויין.

איש לא היה מאמין לזאת לגבי מועמד בן 66 הנחשב לביורוקרט רציני אך ללא כריזמה, אשר עשה דרכו תמיד בחסותם של מנהיגי מפלגתו וללא מחנה מוגדר של תומכים. מנגדיו נוהגים לציין, שתכונה הבולטת ביותר באופיו היא לא לעורר־התנגדות. ברקו, הנחשב למומחה חקלאי, סובל מדיסלקסיה הפוגעת ביכולתו לנאום, תכונה שלילית לכל הדעות אצל פוליטיקאי כלשהו וכוודאי בקולומביה, שתושביה אוהדי נאומים ארוכים.

המועמד שכנגד עורר חלחלה

העובדה שאולי עזרה יותר מכל לנצחונו של ברקו היתה, שמתנגדיו מהמפלגה השמרנית הציגו כמועמד את אלוורו גומס, אשר עברו עורר חלחלה בלב כל. גומס, בעל דעות קיצוניות וריאקציוניות, עדיין מעורר פחד, בעיקר בין הקולומביאנים שעברו את גיל ה־50, שעודם זוכרים את האלימות הרשמית של הממשלות השמרניות בשנות ה־50 ואשר גרמה ל־300,000 הרוגים.

אחריות גדולה יותר

הפחד מפני גומס היה ללא ספק אחת הסיבות העיקריות לנצחון המפלגה הליבראלית, אשר עד לבחירות האחרונות בחודש מארס השנה היתה מפולגת. עד לבחירות היו כל המשקיפים הפוליטיים תמימי דעים, שלברקו אין סיכוי לנצח את יריבו, אך עובדה היא שהוא זכה לתמיכה עממית המאפשרת לו יכולת תמרון גדולה יותר מאשר כל נשיא קולומביאני אחר ב־30 השנים האחרונות. אך גם לברקו אחריות גדולה יותר מאשר לכל אחד מקודמיו בארץ הסובלת ממלחמת אזרחים כמעט בלתי פוסקת מאז שנות ה־50 והנתונה בתנאים איומים של אי־צדק חברתי וכלכלי. למפלגה הליבראלית תכניות לרפורמות גדולות מאז ראשית שנות ה־40, אך מעולם לא ניסו ברצינות לסייע למימושן. גם הנשיא השמרני הנוכחי, בטנקור, ניסה להנהיג רפורמות, אך האופוזיציה סיכלה אותן. ברקו לא יוכל לטעון עתה כמו קודמו, שהאופוזיציה והפרלמנט העוין הכשילו את תכניותיו, שכן יש לו רוב ליבראלי וגם תמיכה עממית רחבה בעקבות נצחונו האחרון.

מאז שבגיל 22 קיבל תואר מהנדס במכון הטכנולוגי בארה"ב, ממלא ברקו ללא הפסקה תפקידים במישור הלאומי והבינלאומי. אולם מתנגדיו טוענים, שספק רב אם יוכל להתגבר על הבעיה החמורה ביותר של קולומביה — המחלוקת בין הממשלה לתנועות הגרילה, הנמשכת זה 30 שנה. בטנקור החל אמנם תהליך של מו"מ עם הגרילה, תוך שהוא מבטיח רפורמות פוליטיות וכלכליות כדי לאפשר שילובן של תנועות המחתרת בחיים הפוליטיים, אך נכשל. למעשה, הנאומים הפופוליסטיים של בטנקור ושפע המלל לא הובילו לשום תוצאה ממשית. וכך, לאחר כהונה אחת, הולך הנשיא בטנקור בלי שבעיותיה של קולומביה נפתרו. התוצאה היחידה אולי מתהליך השלום של בטנקור

הנשיא החדש של קולומביה, וירגליו ברקו נבחר פחות בזכות מה שהוא. העם הצביע נגד ממשלת בטנקור והפחד שעורר גומס

היא הופעתה של תנועה פוליטית חדשה בארץ — „האיחוד הפטריוטי", שהוא כלי ביטוי אלקטוראלי של קבוצת הגרילה הוותיקה ביותר בקולומביה. זה אולי הצעד החיובי ביותר של הבחירות האחרונות באשר תנועת המחתרת השתתפה בפעם הראשונה בבחירות. מועמדה, שופט בית־המשפט העליון לשעבר, אמנם קיבל יותר מ־300,000 קולות בלבד, שהם כ־4 אחוזים מכלל הקולות, אך תוצאות צנועות אלה הכפילו כל הישג שהשיגו אי־פעם קבוצות שמאל בקולומביה. אולם כדי ש„האיחוד הפטריוטי" תהיה דוגמא לדרך חדשה ליתר תנועות הגרילה להצטרף לתוכנית השלום, יש לשנות באורח קיצוני את התנהגותם של הכוחות המזוינים בקולומביה. אנשי ה„איחוד הפטריוטי" התלוננו, שבמהלך מערכת הבחירות האחרונה נעלמו או נרצחו לא פחות מ־165 מחבריה על־ידי קבוצות הימין המקבלות הוראה מהכוחות המזוינים. בחודשים האחרונים הלכה וצמחה בקולומביה מה שהם מגדירים „מלחמה מלוכלכת" שכבר גרמה להיעלמותם, לעינויים ולרציחתם של אלפים. התובע הכללי של קולומביה נאלץ לפרסם לפני שבועיים דו"ח, בו הוא מאשים באורח רשמי גורמים בצבא קולומביה בפעולה מתואמת ויזומה להסלמה באותה מלחמה אכזרית. התובע הכללי קובע, „שהמלחמה המלוכלכת הזו מביאה את קולומביה בתהליך מזורז למצב דומה לזה ששרר בארגנטינה בימי שלטונה של הכת הצבאית".

קשרים טובים עם הצבא

עד היום, אין איש יודע מהן תוכניותיו של ברקו כדי לפתור את בעייתה של קולומביה. הוא לא אמר מלה על ההאשמות החמורות של התובע הכללי וגם לא התייחס, אף לא ברמז, לעמדתו כלפי אנשי הגרילה. גם אלה שהחליטו על שביתת־נשק וגם אלה שממשיכים להילחם. עד כה הסתפק באמירות כלליות, כגון הבטחתו שממשלתו „תחזיר את השלום לכל תושבי קולומביה". ברקו הוא הפוליטיקאי הקולומביאני בעל הקשרים הטובים ביותר עם הצבא. הוא האזרח שקיבל יותר עיטורים מהכוחות המזוינים מכל אחר בקולומביה. איש אינו יודע עד היום, אם יבחר בדרך הצבאית הבלעדית כדי לדכא את תנועות הגרילה או שמא ינסה להמשיך במשא־ומתן לשלום כפי שניסה קודמו, בטנקור.

חודש לאחר הניצחון הגדול ביותר שהשיג מועמד כלשהו בקולומביה, נותר המנצח בחזקת נעלם גדול. אזרחי הארץ הצביעו לא כל־כך למענו כמו נגד התיסכולים שגרמה ממשלתו הקודמת של בטנקור ונגד הפחד שעורר בהם גומס. הם הצביעו יותר נגד הדברים הרעים שהכירו, מאשר בעד מועמד שפיזר בסך־הכל הבטחות כלליות לעתיד ארצם.

קולומביה בימי הפחד – הבטחות, הבטחות

הבעיה המאקדונית

מהי הבעיה המאקדונית, מי מעוניין בליבויה ואיך יתמודד אתה הממשל היווני?

ז'אן כהן, אתונה

כשהופיע באוגוסט 1984 בסאלוניקי מאניפסט של ארגון בשם „ועד הארגון המרכזי לזכויות־האדם של מאקדונים החיים במאקדוניה האגאית", שדרש שמירה על זכויות־האדם של המאקדונים, איש בממשלת יוון לא הקדיש לו תשומת־לב יתרה. חברי הממשלה ראו בעניין תקרית שולית שנגרמה על־ידי קבוצה זעירה של קנאים ימניים. גם כשהטלוויזיה היוגוסלבית הזכירה את הפצת המאניפסט, לא עצרה ממשלת יוון את נשימתה.

נקפו שנתיים, אירעו עוד כמה תקריות „שוליות" שכאלה, והיום מתקשה הממשלה היוונית לטפל בבעיה המאקדונית, המעכירה את היחסים בינה ובין יוגוסלביה, שהיו עד כה טובים.

מהי אותה בעיה מאקדונית? מאקדוניה היא החלק הצפוני של יוון, והמאקדונים הם התושבים החיים שם. השם קיים זה 4,000 שנה, והמאקדוני המפורסם ביותר היה, כמובן, אלכסנדר הגדול. לפני כ־2,500 שנה הגיעו הסלאבים לבלקאן וחלקם התיישב בחלק הצפוני של מאקדוניה, שעד למלחמת העולם השנייה היה ידוע כסרביה הדרומית. בתקופה זאת היה ברור לכל כי סרביה הדרומית נעשתה טריטוריה של הסלאבים, בעוד שמאקדוניה מאוכלסת ביוונים. אבל אחרי מלחמת־העולם השנייה הסבו היוגוסלבים את שמה של סרביה הדרומית ל„רפובליקה" הקימו את הכנסייה האורתודוקסית המאקדונית (בלתי־תלויה בפאטריארך של איסטנבול), יצרו ניב מאקדוני רשמי (המבוסס על העגה שבה דיברו הסלבים בדרום־סרביה בתקופת הכיבוש התורכי באיזור) ואפילו כתבו היסטוריה מאקדונית.

יוגוסלביה מלבה את „השאלה"

ועדיין איש ביוון לא היה מקדיש תשומת־לב ל„שאלה" המקדונית", אילו לא היוגוסלבים הטוענים כי אותו חלק של יוון, הנקרא מאקדוניה, שייך להם, ושהתושבים החיים שם אינם יוונים, אלא מאקדונים או „מאקדונים אגאיים", כפי שהם מכנים אותה. כל השאלה המאקדונית הזאת מדרדרת מאחר שזה שנתיים ממלאה הממשלה היוגוסלבית הרשמית תפקיד פעיל בליבוי „השאלה". מאז סיום מלחמת העולם השנייה ועד לפני שנתיים לא נאמר שום דבר רשמי על הבעיה על־ידי שני הצדדים והנה באוגוסט 1984 הזכירה סוכנות הידיעות היוגוסלבית „טאנג'וג" לראשונה את המאניפסט, והטלוויזיה היוגוסלבית הלכה בעקבותיה. בימים ההם לא הגיבה ממשלת יוון על הפרובוקאציה, לבל תחמיר עוד יותר הבעיה. אך אט אט הגבירו היוגוסלבים את קולם בנושא הזה, ולבסוף התחילו להשמיע הצהרות רשמיות על השאלה המאקדונית.

לבסוף, כשממשלת יוון החליטה לעשות משהו, ב־23 באפריל השנה, הכריז ראש ממשלת יוון אנדריאס פאפאנדריאו בפארלאמנט שבכל הנוגע לעם היווני, אינה קיימת שום שאלה מאקדונית. העיתונות היוגוסלבית, ובמיוחד זו של הרפובליקה הסוציאליסטית של מאקדוניה, תקפה את ראש ממשלת יוון בחריפות רבה. אחד העיתונים היוגוסלביים, המופיע בסקופייה, אפילו קרא לו „איש הכת השלטת השוביניסטית". שלושה ימים לאחר־מכן דיבר השגריר האמריקני ביוגוסלביה, בנאום שנשא באוניברסיטה מקומית, על „הקשרים המיוחדים המסורתיים בין ארה"ב ובין העם המאקדוני". ב־29 באפריל הגיש שר־החוץ היוגוסלבי לשגריר יוון בארצו מחאה על הצהרתו של פאפאנדריאו. לאחר שבועיים שבהם התריפו ההתבטאויות ביוגוסלביה, שב והכריז פאפאנדריאו כי בכל הנוגע ליוונים אינה קיימת שום שאלה מאקדונית.

הסתת דעת מן המצב הפנימי ביוגוסלביה

נראה שמדינות רבות מעוניינות להעלות את שורש הבעיה המאקדונית מטעמים שונים, ובראש־ובראשונה יוגוסלביה. המצב הפנימי שם, בפרט המצב הכלכלי, גרוע מאוד. מאז מותו של טיטו, איש מבין מנהיגיה אינו מסוגל לשלוט ביעילות במיעוטים השונים המרכיבים את יוגוסלביה, ובפרט על הרפובליקה הסוציאליסטית של מאקדוניה (שבירתה היא סקופייה) תקופה קשה מאוד של אינפלאציה גבוהה. בעיית־חוץ מסוג „הבעיה המאקדונית" נותנת לממשלה המרכזית הזדמנות פז להסתת דעתו של עמה מן הבעיות האמיתיות.

תורכיה שמחה על התעוררות בעיית גבולות נוספת ביוון שכן בעיה זאת מקילה את הלחץ עליה: תורכיה נאבקת על הצטרפות לשוק האירופי המשותף וכן על פתרון השאלה האגאית, ובפרט — בעיית קפריסין לטובתה. עד־כה הצליחה יוון למנוע את הצטרפותה של תורכיה לשוק ואפילו הענקת מעמד לה כמדינה „מסונפת" לשוק, והיא מתמידה בעמדתה בשאלה האגאית ובפרשת קפריסין.

ארה"ב מרוצה גם היא מהחייאת השאלה המאקדונית, ומן הקשיים שהיא גורמת לפאפאנדריאו. אם תעשה בעתיד השאלה המאקדונית „עניין גדול", תוכל ארה"ב להתערב כדי לעזור לצד היווני, כמובן — תמורת מחיר. והעזרה הזאת לא תהיה זולה. ראשית היוונים יצטרכו להסכים אחת־ולתמיד לפתרון בעיית הבסיסים האמריקאיים לטובתה של ארה"ב. ואחר־כך, גם לפתרון בעיית קפריסין (לטובת התורכים) כפי שהוצע על־ידי מזכ"ל האו"ם, ואחרון אחרון „חביב": להגיע לפתרון במחלוקת עם תורכיה.

אם אותה שאלה מאקדונית לא תפתר בקרוב, תעמוד יוון עד מהרה בפני בעיית הסברה בינלאומית, כדומה לזו של ישראל, בנוגע לפלשתינים. יוון תיאלץ להסביר כי אין ומעולם לא היו בנמצא עם מאקדוני וארץ מאקדונית, אלא רק בגיראים שנולדו על אדמת מאקדוניה, שתמיד היתה חלק של מדינות קיימות מסויימות כגון סרביה ויוון.

הם יורים גם ברפורמיסטים

יוזמות כלכליות נגוזות מול החומה הביורוקרטית של עסקני המפלגה הקומוניסטית בסין

מאת מרק אוניל

פקין (רויטר): שוחרי הרפורמה הכלכלית בסין נתקלים בהתנגדות רצינית מצד בעלי־הקו הנוקשה במפלגה הקומוניסטית, המפחדים מאיבוד שליטה. בשבועות האחרונים דיווחה העיתונות הרשמית על מקרים רבים, שבהם מנהלי־מפעלים שוחרי רפורמה איבדו את משרותיהם בגלל שעודדו מקצועיות ורווחיות. העיתונות הסינית הרשמית ציטטה הערה, השגורה בפי ציניקנים, כדי לסכם את מצבם של המתקדמים: „רפורמיסטים רבים נורים מעל סוסיהם".

„הבעיה של פקידים שמרניים מהדרג הבינוני, שחוסמים חידושים ותיקונים, היא כלל־ארצית", אמר דיפלומט מערבי. הרפורמות היזומות על־ידי מנהיג סין דנג סיאו־פינג מכוונות לנער את התעשיות העצומות בסין על־ידי הכנסת מנהלים מקצועיים במקום העסקנים הפוליטיים, ועל־ידי התאמת שכר העובד לתפוקתו. הרפורמות הצליחו להפליא באזורים הכפריים. עלתה התפוקה ועלתה גם רמת החיים. הכלכלה העירונית מסובכת יותר, היא מתגלה כאגוז קשה הרבה יותר לפיצוח.

שן רונגזו ניהל בית חרושת מוצלח מאוד לעיבוד גרעיני מלון בשאנגחאי. הוא פוטר לפני חודש. שיזם מבצע פרסומת כלל־ארצי, והפך את זרעי המלון למוצר בעל שם בארץ כולה. במשך שנתיים רצופות הוא צויין כפעיל קומוניסטי לדוגמה. הצלחותיו של שן עוררו נגדו יריבים בעלי כוח מדווח יומון השחרור בשאנגחאי אשר הביאו לפיטוריו, בטענה שהוציא יותר מדי כסף לפירסום, והעניק לעצמו יותר מדי תוספות.

„אינני מושלם" אומר שן „אם טעיתי, היו הממונים עלי צריכים לעזור לי, ולא לנהוג בי כך".

„יומון העם" דיווח, על מנהל בעל יוזמה של בית־חרושת למכוניות, בעיר המרכזית זנגזו שפוטר, כי „תיקוניו פגעו בשלטונם של אנשי מסויימים והתנגשו באמונות ושיטות ישנות."

ההתנגדות לרפורמות באה מעסקנים מפלגתיים המתקשים לוותר על שלטונם, ועל השלווה אשר בה הם פועלים. זה עשרות בשנים. „התיקונים תובעים מהמפלגה הקומוניסטית להפסיק לנהל מפעלים, מסביר דיפלומט מערבי, דבר זה מהווה איום גדול לפעילים".

התיקונים הכלכליים הם קרע מחלוקת בין „הרפורמיסטים" של דנג לבין השמרנים בממשלה ובמפלגה. אמצעי התקשורת הנשלטים על־ידי דנג פתחו בהתקפת־נגד כדי לנסות ולהבקיע את חזית המתנגדים. „ישנם מנהיגים שעדיין רגילים לשיטות הישנות, ואינם מוותרים בהוראה לאלה הרוצים להנהיג תיקונים," העיר „יומון העם".

סוכנות הידיעות הסינית הצטרפה לקרב ודיווחה שפקידים אשר הורגלו בביורוקרטיה התנגדו לתיקונים, ושינויים במבנה האדמיניסטרטיבי. „היו כאלה שעשו עניין רב מבעיות זעירות, ואפילו המציאו טענות נגד המתקנים כדי לדחוק אותם לפינה".

„לעסקנים מהדרג הבינוני אין כל הכשרה מקצועית וכל ידיעות. חיי העבודה שלהם כללו בעבר, בעיקר, השתתפות בישיבות" אמר פקיד עירוני בפקין. „קשה מאוד לשכנע את העסקנים הזקנים יותר, הרגילים לשלטון לצאת לפנסיה, הם מפחדים מאבדן בתיהם וזכויות־היתר שלהם.

כדי לטפל בבעיה, המציאה המנהיגות שיטה של פנסיה־למחצה, המכונה רשמית „מעבר לדרגה שניה". בשיטה זו, נשמרים זכויותיהם ומעמדם של הפקידים, אבל לא כוחם.

במהלך התיקונים הכלכליים התרבו מקרים של שוחד, ושחיתות, שהביאו למתקפת־נגד כלל־ארצית ולגילויים שבועיים בעיתונות הרשמית.

המנהיגות חוזרת ומזכירה ששגיאות הן בלתי־נמנעות בארץ שיוצאת לדרך לא סלולה, כדי „לבנות סוציאליזם נוסח סיני".

דיפלומט מערבי הסתייג ואמר: „המתנגדים לתיקונים הכלכליים הם רבים, אי־אפשר לפטרם ריש. להם די כוח להאיט מאוד את קצב הרפורמה".

בדרום דורשים תקציבים

עשרות חברים מסניפי הדרום — אופקים, באר־שבע, דימונה, ירוחם, קרית־גת, שדרות — התכנסו ביום א' בערב בקרית־גת בהשתתפות מזכ"ל המפלגה אלעזר גרנות, רכז מחלקת האירגון ולדי מורג, רכז האיזור יוסי מרציאנו ורכז האיגוד המקצועי בדרום מודיס כלפון, לישיבת מועצת האיזור הראשונה בהנהלתו של חיים פרטוש, איש סניף קרית־גת. במוקד הפגישה עמדו דרכי הגברת האלקטוראט של מפלגה, בניית ציבור הבוחרים שלה, שהוא לדברי החברים הדבר החשוב ביותר בעת הזאת.

המשתתפים, שהשמיעו גם ביקורת ותבעו תקציבים גדולים יותר, הדגישו את הצורך במגע רצוף יותר בין נבחרי המפלגה המוכרים עם ציבור האוהדים, ואת הצורך ביתר מעורבות של סניפים בקבלת ההחלטות במפלגה ובבחירת הפעילים המרכזיים. החברים התרעמו על כך שלפגישה של המועצה האזורית לא הגיעו חברים מהקיבוצים, מאחר שהם חלק בלתי נפרד מן האיזור, בימי הבחירות ובכל ימות השנה.

ר. גאון

מול הקונסוליה האוסטרית

עצירי מפ"ם בירושלים הציבו ביום ג' שעבר משמרת מחאה מול משרדו של עוה"ד מולכו קונסול־כבוד של אוסטריה בבירה, בעקבות בחירתו של קורט ואלדהיים לנשיא אוסטריה. בין הכרזות שנשאו: „54% זאבים, 46% כבשים", „האם חוזרים ל־1933?" „פעם אחת לא הספיקה?" ו„סולידאריות עם הסוציאליסטים באוסטריה".
(צילום: יצחק הררי)

תאורה פנימית

על המתרחש במפ"ם

בעריכת יורם בר

מכל מקום

הזדהות עם פועלי „כיתן"

בהפגנה של פועלי כיתן בית־שאן, שהתקיימה בראשית השבוע שעבר מול בית „כלל" בתל־אביב, השתתפה משלחת ממרכז מפ"ם, שבאה להביע הזדהות עם המפגינים שתבעו שיפור שכרם הנמוך. חברי מפ"ם הביאו איתם שתייה לפועלים השובתים והתקבלו באהדה.

רכז המחלקה המוניציפלית במפ"ם, יוסי מרציאנו, אמר לשובתים כי לא יתכן שבמדינת ישראל יעבדו היום פועלי ייצור בעבודה קשה ובמשמרות, ושכרם לא יספיק לכלכלת המשפחה. הוא יצא נגד המצב בו עובדים נאלצים לפנות לקבלת השלמת הכנסה, והאשים את מדיניות הממשלה, המפלה לרעה את עיירות הפיתוח. מרציאנו קרא לסולידאריות של תושבי כל עיירות הפיתוח כדי לעצור את ההידרדרות במצבן.

ההסתדרות לא תזוז

80 מחברי מועדון ותיקי מפ"ם בחיפה אירחו בשבוע שעבר את דב פלג, יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות, שהציג את עיקרי המחלוקת בין ההסתדרות לאוצר ביחס למערכת הפנסיה בקרנות. הנחה את הערב ה. ינצמן.

מדובר במחלוקת עקרונית, בה ההסתדרות טוענת שנוכח הארכת תוחלת החיים של הגימלאים מתחייבת הגדלת צבירת התסכומות בקרנות. לכן תובעת ההסתדרות העלאת הפרשות כמקובל בעולם, ואחריות המדינה לכספים המצטברים.

לדברי פלג, יש להבטיח לגימלאי רמת חיים כפי שהיה רגיל לה בשנות עבודתו על־ידי תפישת האוצר, אל למדינה לערוב לכספים. האוצר מציע, שכספי הקרנות ישקעו בבורסה והתשלומים יזוו לפי יכולתן של הקרנות, ולא לפי צרכי הגימלאים.

במחלוקת עקרונית זו, ההסתדרות לא תזוז מעמדתה, אמר פלג.

ארבעה מועמדים לרכז הדור הצעיר

ביום רביעי הקרוב יבחר מרכז הדור הצעיר את רכזיו. ארבעה הציגו את מועמדותם לתפקיד רכז הדור הצעיר העירוני: ניסן זכריה, גולדברג ג'וני, אילן גילאון ויורם חתוכה. לתפקיד הרכז הקיבוצי, מועמד יחיד — אילן רגב.

לאחר הבחירות יסיים את תפקידו הרכז העירוני מיכאל רועה, ששימש בתפקיד זה בשלוש השנים האחרונות.

מוטב מאוחר מלעולם לא

באיחור של חצי שנה, הגיעה תשובה לדור הצעיר של מפ"ם איגרת ברכה לשנה האזרחית החדשה מנשיא [illegible]

ראש העיר צלצל מהמשטרה

ביום ראשון אחר־הצהריים בא רכז המחלקה המוניציפאלית של מפ"ם, יוסי מרציאנו לאשדוד, לפגישה עם ראש העיר אריה אזולאי. הפגישה נקבעה מראש ועמדה לדון בענייניים מוניציפאליים. מרציאנו, שהגיע ללשכה במועד שנקבע, מצא אותה ריקה. כעבור רבע שעה צלצל הטלפון. מבקשים את יוסי מרציאנו. מה משטרה ישו. מה קרה, מה עשיתי? — שאל יוסי מרציאנו בבהלה. על הקו מן העבר השני היה אריה אזולאי ראש העיר: מצטער שלא אוכל לבוא לפגישה. אני במעצר...

העיקר הבריאות

מאת יוסף שמי

סטיות בעמוד־השדרה

כמה ילדים עקומים ישנם? — — —

תלוי מי הבודק. סקר שנעשה בבריטניה קבע כי רק 0.2 אחוז מכלל התלמידים בתי־הספר. כמה סקרים שבוצעו בארה"ב בשנות השבעים קובעים 10 אחוזים אם מביאים בחשבון כל סטייה צדדית של עמוד־השדרה ו־2 — 3 אחוזים אם מחשבים רק סטיות של 10° ויותר.

מדידת עקמומיותם של ילדי בית־ספר לאחר שכמה חוקרים בארה"ב ובבריטניה החליטו לנצל שיקופי רנטגן, שנועדו לגילוי שחפת, כדי לגלות גם סטיות בעמוד־השדרה, כשמצאו סטיות. החלו לעסוק בסיווג: אצל מי הן רבות יותר — ילדים או ילדות, שחורים או לבנים, ובאילו גילים. עכשיו ישנה אסכולה אמריקנית הממשיכה לסקר את הנושא בכל כובד הראש, וגם מחפשת דרכי טיפול חדשות, ויש גם אסכולה בריטית האומרת כי אין צורך בסקרים גדולים ונרחבים. ממילא אחוז הילדים הזקוקים לטיפול רציני קטן יחסית.

במאמר שפורסם בגיליון האחרון של „ניו אינגלנד ז'ורנל אוף מדיסין" נטען, כי עיוות עמוד־השדרה הוא בעיה רצינית, הנוגעת ל־1.8 אחוזים מכלל התלמידים והדבר אקוטי יותר בקרב הנערות. שיעור הילדים הנוטים לעקמת הוא דומה בארצות שונות. מסקנה אחרת היא שיש כאן גם גורם גנטי. ומלבדו חושדים שיש עוד סיבה — פגם בתיפקוד מערכת העצבים המרכזית, שאינה מווסתת כראוי את שרירי עמוד־השדרה. ומכיוון שהעיוות שכיח יותר אצל המין היפה, מעריכים כי הדבר קשור עם הפרעה בווסת וחוסר ההורמון הנשי אסטרוגן.

מחוך לא מועיל

אצל נערות הלומדות באלט ועוסקות בתרגילי ריקוד נצפו מקרים רבים של עיוות עמוד־השדרה בשל עומס כבד המוטל על השרירים בעת ביצוע „שמיניות באוויר".

כמו במחלות רבות אחרות — הטיפול בעיוותי עמוד־השדרה פשוט יותר כשהם מתגלים מוקדם. עיוות בשיעור הקרוב ל־40° אינו ניתן לתיקון (קורלציה) באמצעים שמרניים כמו מחוך או מתקן מיישר, ויש צורך בטיפול כירורגי. עקומות של פחות מ־20° אינן זקוקות לטיפול מיוחד, ומתיישרות מעצמן בתהליך הגדילה. בין 20 — 40 מעלות עיוות יש מקום לטיפול לא כירורגי.

שיטה חדשה של טיפול לא כירורגי הם גירויים חשמליים, הניתנים לילד בלילה בעת שנתו. הטיפול מבוצע בעזרת מתקן מיוחד. אך עד כה השיטה לא אושרה על־ידי הרשות לתרופות ולמזון.

השיטות הכירורגיות עוד לא הוכיחו את עצמן סופית. במקרים רבים הכירורג מיישר את עמוד־השדרה, אך פוגם בתנועתיות. ובכל זאת, טוען עיתון רפואי אמריקני, אין הצדקה שילד יגדל גיבן, ושעיוות עמוד השדרה יגרום להיווצרות בעיות נשימתיות.

יש סקרים האומרים כי טיפול בעקמת בעזרת מחוכים מסוגים שונים מעכב את תהליך עיוות עמוד־השדרה, אך אינו בגדר ריפוי. אחרי סילוק המחוך התהליך נמשך שוב. סקרים השוואתיים הראו שאין הבדל גדול בין מטופלים בטיפול לא כירורגי לבין אלה שלא טופלו כלל.

לא צריך ניתוח

משמחת אולי העובדה, כי עקמת אידיופטית (ללא סיבה ברורה, מאובחנת) של תינוקות נעשתה נדירה בארצות שבהן היתה פעם שכיחה. עקמת מסוג זה היתה כרוכה בניתוח עוד לפני גיל 30 אצל כמחצית החולים. גם עקמת אצל צעירים אינה מתפתחת עד כדי צורך בניתוח. מכאן בכלל ירידה במספר הניתוחים מסוג זה.

כאמור, עקמת היא תולדה של עיוות או חולשה של רקמות ושרירים סביב עמוד השדרה. ישנם עיוותים שונים: חטוטרת בסביבת החלק החזי של עמוד השדרה, עקמומית פנימית הלוחצת על כלוב החזה, על האגן, על חלק ממערכת כלי הדם והעורקים ואף על הריאות. תרגילים פיסיותראפיים הם אחת משיטות הטיפול, כל שייעשו מוקדם כן ייטב. הרופאים ממליצים על משטר קפדני של תנוחות ותרגילים מגיל צעיר ביותר. על ילדים הלוקים בעיוות עמוד השדרה לשכב על הבטן, להרים במצב זה את הראש, הכתפיים והרגליים. גם תרגילי זחילה מחזקים את שרירי הגב הארוכים ומונעים עיקום צירי.

כל עוד עמוד השדרה ניתן ליישור, טובים סיכויי ההחלמה בעזרת תיקון סביל והכישה, נאמר באנציקלופדיה הרפואית למשפחה. למחוכים למיניהם מגרעת אחרת — הם גורמים לפצעים בשל הרטיבות מתחת לתחבושת, פטרת העור, או תופעות אלרגיה. מגרעת אחרת היא אי הנחת הנגרמת לילד המסתובב עם „שיריון" שמגביל את תנועתו.

מוטב זרע מוקפא

בסקירה על הפריה מלאכותית כותב חוקר ידוע, כי מוטב להשתמש בזרע מוקפא ומופשר מאשר בזרע טרי מתורם אנונימי. מדובר בנשים המקבלות טיפול של הפריה מלאכותית בשל עקרות הבעל, או בהעדר בעל. ובכן, בזרע טרי קשה לבדוק את כשירותו, או את מצב בריאותו של התורם. בריאות התורם היא הבעיה המרכזית. שכן ישנה סכנה של הדבקת האשה וגם העובר בכל מיני מרעין בישין כמו מחלות מין, איידס, הרפס, מחלות חיידקים, פטריות, אמבוט ועוד. לזה יש להוסיף כמובן גורמים תורשתיים. אומנם התורמים נבדקים לפני קבלת הזרע, אך לא ניתן לוודא מה קורה עם התורם בין תרומה לתרומה.

הפריה מלאכותית היא „ביג ביזנס". בארה"ב מבצעים מדי שנה 30 — 60 אלף הפריות נשים. כדי להצליח צריך לחזור על הטיפול 6־7 פעמים. מדי שנה נולדים 6־10 אלף ילדים מהפריה מלאכותית (לא לבלבל עם הפריית מבחנה).

הטיפול הראשון בהפריה מלאכותית נעשה עוד ב־1890, לאמור, בקרוב ימלאו 100 שנה לניסיון מוצלח של טיפול בנשים הסובלות משום שהבעל או הפארטנר הוא עקר.

כמו כוסות רוח לקצרת

בעשרה אחוזים מהישראלים בני פחות מעשרים שנה סובלים מאסטמה, קצרת בעברית. במספרים מוחלטים מדובר בכ־120 אלף, — אמר פרופ' ברודרמן בשיחה עם כתבי בריאות.

המחלה הזו אינה מוגדרת כמרוייק, אך עיקרה תגובתיות יתר של הסימפונות. ישנם גם מקרים אם כי נדירים, של מוות פתאומי. דווקא אצל צעירים קורה, שפתאום ישנה התכווצות של כל העץ הסימפוני. הסימפונות נסתמות על־ידי הפרשות צמיגות ועד שבאה העזרה, החולה כבר מת. הקצרת אינה ניתנת לריפוי, ומטופלת על־ידי תרופות. אפשר „לאזן" אותה, כשם שעושים עם סוכרת.

פרופ' ברודרמן, שהוא בר־סמכא לעניין מחלות קצרת (אשר יכהן כנשיא הכנס הנפתח היום בת"א), נשאל על־ידי עיתונאית מעיתון ערב, מה האמת בטענות שהשמיעו הרומנים באוזני קבוצת כתבים ישראלים שהוזמנו במיוחד לרומניה, על טיפול מיוחד „בבטן האדמה", במכרה מלח. לכתבים הישראלים הראו מטופלים אשר אחרי כמה ביקורים בבטן האדמה הרגישו בטוב, ממש רקדו. פרופ' ברודרמן שלל מכל וכל את הטיפול הזה, המועיל, לדעתו, כמו „כוסות רוח למת". השהייה במכרת מלח — או בערד, או בגדרה — אינה מעלה ואינה מורידה לגבי חולה קצרת. ייתכן מאוד שהיתה הפוגה במחלה, אך הפוגות כאלה מופיעות גם מבלי שהחולה יבקר בערד או במכרות מלח.

בקצרת מטפלים בתרופות המרחיבות את הסימפונות. בכנס יוצגו שתיים שלוש תרופות חדשות, הפועלות על מנגנונים אחרים במערכת הנשימה.

וגם איידס

ברונכיט כרונית וקצרת הן בין הגורמים הראשיים למחלת קוצר־הנשימה, הפוגעת ברבים. בארה"ב מדובר בכ־10 מיליון אנשים. מלבד הגורם הגנטי, תורמים לה גם גורמים סביבתיים. הורים מעשנים מצמצמים הרבה את סיכוייו של ילד עם קצרת „להשתחרר" מהצרה הזו.

מלבד קצרת, יעמוד על סדר היום של הכנס סרטן הריאות, מחלה ההולכת ומתפשטת בקרב נשים. דווקא המין היפה תורם כעת יותר מהגברים לעלייה במספר הלוקים במחלה איומה זו. עד כה לא נמצאה שיטה טובה לגילוי מוקדם של סרטן הריאה, כשהיא מתגלה, אצל 75 אחוז מהחולים אין כבר טעם בטיפול כירורגי, וגם אצל אחרים יעילותו חלקית. רק 8 מבין 25 נשארים בחיים 5 שנים.

אפשר לומר, שאין די מודעות לסכנות הטמונות במחלות ריאה, בניגוד למחלות לב, אומרים מארגני הכנס. מחלות ריאות הן הקוטל מס' 2, אחרי מחלות לב. מלבד הסרטן, הקצרת, השחפת, יש גם זיהומים הקשורים באיידס. חלק גדול מחולי איידס מתים ממחלת ריאות, התוקפת את הגוף הנטול מערכת חיסונית.

עזרים לעיוורים עשירים

משקפיים לעיוור — ר' תמונה הוצגו בכנס שנערך באוניברסיטה העברית בירושלים, בחסות משרד העבודה והרווחה. המכשיר המיוחד פותח בניו־זילנד והוא מורכב על משקפיים. הוא „קורא" את מפת המקום על־ידי קליטת האותות המגיעים מהסביבה ותרגומם לצלילים. מהצלילים הללו לומד העיוור לדעת מה ניצב לפניו, מימינו ומשמאלו, במרחק של שניות הליכה אחדות. מחירו של המכשיר 600 דולר וחלקי חילוף ניתן להשיג בכל חנות אלקטרוניקה.

את הידיעה מסרה לשכת יחסי ציבור של האוניברסיטה העברית. אותה לשכה מסרה גם, כי הגיע לישראל „מקל לייזר", המסייע לעיוור למצוא את דרכו. מחיר המקל אלפיים דולר. ובכן, אלה אביזרים המיועדים למי שהעיוור מצוי בחשבון הבנק שלו.

המכשירים החדשים הוצגו, כאמור, בכנס שהתקיים לא מכבר באוניברסיטה העברית. השתתפו בו עיוורים, חוקרים ומדענים, עובדים סוציאליים, טכנאים ואנשי ממשל, קובעי מדיניות. הכנס לווה בתרגום סימולטאני לעברית, ערבית, צרפתית וגרמנית.

שאיבת שומן איננה תחליף לדיאטה

פרופ' הארולד לבנטר, מומחה לכירורגיה פלאסטית שהרצה באוניברסיטה הפתוחה בתל־אביב, אמר בין השאר כי שאיבת השומן איננה פתרון חליפי לבעיות הרגלי אכילה או לבעיות השמנת יתר. זה מועיל בטיפול באברים כמו הירכיים, אך שאיבת שומן מגוף שמן אינה מועילה. לעומת זאת ניתן לטפל בסובלים משקעים עמוקים, למשל אחרי ניתוח השד, בעזרת הזרקת קולאגן. בעניין אחר אמר, כי שיחזור השד בעזרת כירורגיה פלאסטית מן הדין שיוכר לחלק אינטגרלי של ניתוח סרטן השד, הכרוך בכריתת חלקים או את האיבר כולו. הכירורגיה הפלאסטית התפתחה עד כדי כך, שניתן לשחזר שד בלי להשאיר סימני טיפול. בארה"ב יש כיום יותר ממיליון נשים עם סיליקון בשדיים. וזה חומר אשר אינו גורם לתופעות לוואי או לתגובת דחייה.

בכירורגיה פלאסטית יכולה כיום לבוא לעזרת אנשים עם מומים מולדים, כמו חך שסוע, שפתיים מעוותות, אחרי ניתוח ועוד.

חדשות

פורום ערבי־יהודי הוקם באיזור חדרה

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

כנס של נציגי הרשויות והישובים היהודיים והערביים באיזור חדרה, שהתקיים בשבוע שעבר בבקעת אל־גרביה, החליט להקים פורום ערבי־יהודי של נבחרי הישובים באיזור שיפעל להעמקת הקשרים ביניהם.

בגילוי דעת משותף שהוציאו המתכנסים נאמר: „אנחנו רואים חשיבות לשמור על יחסי השכנות הטובה, הידידות, ההבנה ושיתוף הפעולה בין תושבי האיזור ששררו במשך כל השנים ואיפשרו חיים שלווים בכל הישובים.

המתכנסים החליטו לגנות את תופעות האלימות מכל מקור שהוא, אשר עלולות לערער את הבטחון ההדדי והידידות. לדבריהם, מדובר בתופעות חריגות של בודדים ואין להשליך מהן על כלל התושבים והישובים.

בגילוי הדעת צויין, כי „אזורנו הצטיין מאז ומתמיד ביחסים טובים, בבית פתוח ובמפגשים של כל התושבים".

מברכים על החינוך לדמוקרטיה

המתכנסים בירכו על יוזמת משרד־החינוך־והתרבות בנושא החינוך לדמוקרטיה וכן על יוזמות המכון ללימודים ערביים בגבעת חביבה, שמארגן במשך שנים מפגשים בין בני שני העמים.

נציגי הישובים היהודיים והערביים קראו למשרד־העבודה־והרווחה ולמשרד־החינוך־והתרבות להקצות משאבים לרשויות הערביות כדי לטפל בתופעת הנוער במצוקה.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
קריות
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה לקירוי מרפסת פתוחה בגג רעפים וסגירתה בחלונות בשדרות בן גוריון 73 קרית מוצקין גוש 10430 חלקה 493. מהות הסטיה: סגירת המרפסת בסטיה מאחוזי הבניה המותרים.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

ועדה מקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי
רח' לוחמי הגטאות 10 — עכו
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי גליל מרכזי עכו
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי בעכו, הוגשה בקשה לקבלת הקלה בבנית בתיק מספר 14/85 ע"י מר יוסף רג'א בדראנה במקום סכנין בגוש 19282 חלקה 75. מהות ההקלה: בניית קומה שלישית במקום שמותר לבנות 2 קומות בלבד.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית ברח' לוחמי הגטאות 10 עכו, תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.
(—) משה סלע
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובנית גליל מרכזי — עכו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „מבוא העמקים"
הודעה
לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה למתן לגיטימציה למגורים בגוש 16937 חלקה 11 ישוב עין מאהל. מהות הבקשה: אי שמירת מרווח מינימלי מהגבולות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
בכבוד רב,
ישראל קניג, יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
אילת
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
נתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדת בנין ערים מקומית אילת בקשה למתן היתר לשימוש חורג בחריגה מתוכנית מתאר מקומית מס' 101/02/2 ב'.
מהות הבקשה: בקשה לשימוש חורג להקמת מפעל לייצור אספלט ברמת־יותם. שם המבקש: רייקין ש'.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתוכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מעניין החריגה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.
רפי הוכמן
יו"ר הועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתיכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התיכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתיכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג ממגורים למשרד למקצוע חופשי כולל סגירת המרפסת בתריסים ברחוב שינקין מס' 42 גוש 6934 חלקה 195 תיק בנין 042־0018/2.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתיכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנית תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 (להלן החוק)
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (ולהלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6581 חלקה 170, 175, 182 מגרש 1 רח' עקיבא מבוקשת הקלה 10% בקו בנין אחורי דהיינו 3.60 מ' במקום 6.0 מ' המותרים לפי תכנית רע/171/1.
כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו לתחרות ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.
ב. וולמובין
יו"ר הועדה לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי „טובים"
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה — טובים, הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 6 לתכנית מפורטת מס' 111/03/8 מושב גבים־נגנים, ביחד עם התשריט המצורף.
עיקרי הוראות השינוי: א. שינוי יעוד מגרש 96 מאזור מגורים ומשקי עזר לאזור לבנייני ציבור.
ב. 1. חלוקת חלק מחלקה 3 (מגרש 65) ל־5 מגרשים בני 900 מ"ר כל אחד שייקראו: K45, K55, K57, K51, K27, ויוצמדו למשקים 45, 57, 51, 27, 35 בחלקות א', 2. שינוי יעוד חלק מחלקה 3 (מגרש 65) מ„שטח מגורים" באזור חקלאי לאזור חקלאי. אזור לבנייני ציבור (מקלט) ושביל להולכי רגל.
ג. שינוי יעוד חלק מחלקה 39 (מגרש 60) מ„שטח מגורים" באזור חקלאי לאזור מגורים ומשקי עזר שיקרא א'/60, ספות חלק מגרש הנותר מחלקה 40 (מגרש 61) לחלקה 39 (מגרש 60). אזור מגורים בחלקה 40 (מגרש 61) מבוטל ונשארת רק חלקה חקלאית.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 278.8 דונם, גוש 2935 חלקה 38, גוש 2934 חלקות 5, 20, 39, 40.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בבנין או בכל עניין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתונות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.
שלום דניאל
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 תלמוד — שניים אוחזין — מי מפחד מארמית 08.40 מסך לספרות (יסודי) — הנמלים והצרצר 09.00 אנגלית ו' 09.20 השעה שלנו — שלושה ידידים קטנים 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד 11.00 חשבון ה', רוחו של קסטיין פיל 11.15 צרפתית 11.30 גיאוגרפיה א"י — סין — ארץ מתחדשת 12.00 ספרות (על יסודי) — השוטר והמומר 12.25 אנגלית ט' 13.00 אנגלית י' 14.00 מושגי יסוד ביהדות — משא ומתן באמונה 14.20 ביקור רוח הרפאים — סיפור משעשע מאת ג'יימס טרבר. 14.55 פרלודים ח' — אנתוני הופקינס מציג בקצרה ומרגים את הפרלודים הראשון והשני מתוך ספר הפרלודים השני מאת דביסי. 15.00 היווצרות המין האנושי — בראשית הסרט (שני חלקים) הוא מסע אל עברו של המין האנושי. האנתרופולוג ריצ'ארד ליקי, מנחה הסרט, עורך חיפושים מקיפים וניסה לברר בעזרת מאובנים מיהם אבות אבותינו 16.00 רחוב סומסום — חרומים. 16.30 החבורה של מרפי — פרק 4 — חשד גניבת קופת הכסף נופל על ברני. ברני רב והתחבולות מנסה לטפל את האשמה על בוקסר 17.00 ערב חדש — מנחה דן מרגלית 17.30 בית קטן — הפרק האחרון בסדרה (חלק ב') 18.20 מישהו — סרט 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 הענק המרהים — פרק שמיני. 19.00 יומן השבוע (ערבית) 20.00 להיט בראש. 20.30 מבט לחדשות 21.00 גביע העולם בכדורגל, מקסיקו 86 — שידור ישיר של משחק מס' 37, הראשון בשלב שמינית הגמר 22.50 קין והבל — סדרת דרמה 23.40 מלוא הבית — שם הפרק כוחו של רצון. 00.05 חדשות 00.10 קווינסי — פרחי הפורענות 01.00 גביע העולם בכדורגל, מקסיקו 86 — שידור ישיר של משחק מס' 38, שלב שמינית הגמר 03.00 פסוקו של יום.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 בוקר טוב — קלמנטי: סונטה במול מג'ור לחליל וצ'מבלו; שוברט: רגע מוסיקלי; שוברט: סונטה בסי במול מג'ור לפסנתר, כנור וצ'לו 07.30 שחרית מוסיקלית — שומן: רונדו קונצ'רטו בפה מג'ור לפסנתר ותזמורת „קרקוביאק"; דה פאייה: סוויטה עממית ספרדית; פורה: דולי — סוויטה; סטרווינסקי: פולצ'ינלה — סוויטה מתוך הבאלט; גלזונוב: סימפוניה מס. 3 ברה מג'ור; קונצרט בוקר — דבוז'ק: סרנדה למיתרים במי מג'ור; שטמיץ: קונצ'רטו ברה מג'ור לוויולה ותזמורת; היידן: רביעית כלי קשת בפה מינור; מונדונוויל: מוטט לסולנים, מקהלה ותזמורת „דומינוס רגנביט"; הנדל: טריו סונטה במול מינור לשני חלילים וקונטינואו; מוצרט: דיברטימנטו מס. 10 בפה מג'ור 12.05 אמנים באולפן — ורדה נשרי — פסנתר: ציפורים במוסיקה — קטעים מאת קופרן, באך, שומאן, גרנדוס, מסיאן ועוד; צבי אבני: סונטה אפיטף (1979) 13.00 קונצרט צהריים — באך: סונטה מס. 3 ברה מג'ור, לכנור סולו; סמטנה: רביעייה במי מינור; פורה: בלדה לפסנתר ותזמורת; צ'ייקובסקי: שלישייה בלה מינור, לפסנתר, כנור וצ'לו 15.05 — לה פה סול (ש.ח) 16.00 קונצרט מנחה, 18.30 מוסיקה ליום ראשון — דבוז'ק: סטאבט מאטר 20.00 — חדשות (העברה מרשת ב') 20.05 ערב טוב — באך: פרלודים ופוגות מס. 18־21 מתוך „הפסנתר המושווה" חלק א' 20.27 מגישים שיר 20.30 פסטיבל ישראל — ירושלים 1986 — קונצרט הסיום — שידור ישיר מבנייני־האומה — התזמורת הסימפונית; המקהלה הפילהרמונית ת"א, המקהלה שליד האקדמיה בירושלים; מקהלת הגליל המערבי — בטהובן סימפוניה מס. 9 23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

רשת א'

09.05 השיר לא תם — שירים עבריים 09.30 מפגש — מגזין לבעיות משפחה ותברה בשידור חי 10.30 רדיו קל — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 השידור היומי לבתיה"ס — סיפור וצליל — תכנית לגיל הרך 11.30 השכלה ודעת לכל 12.05 14.06 לבת ולבן ולכל המתעניין — תכניות לילדים, 14.45 לילדים הגדולים — ילקוט כלבי 16.30 עולם 16.55 ספר חדש — סקירה 16.05 ניסינו לרכוש אביב — סיפור עלייתה של קהילה 17.10 רגע של עברית 17.12 מגישים שיר 17.20 האוניברסיטה המשדרת 18.06 ערב 18.59 פרקי היום ותנ"ך 19.05 מחשבת ישראל 19.30 שידורים לעולים 22.05 — תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם עורכת ומנחה רבקה מיכאלי עם ד"ר עמירם רביב — פסיכולוג חינוכי קליני, והפעם לעזוב את הבית ולגור לחוד

רשת ב'

06.55 את רשת ב' 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי 10.05 כל צבעי הקשת — מגזין יומי 12.10 גל פתוח — חדשות ופזמונים 13.00 בחצי היום — חדשות ופזמונים 14.00 יש ענין — עם גבי גזית 15.05 רגעי קסם 16.05 שירים ושיעורים 17.05 חדשות בעניני משק וכלכלה 17.10 יומן כלכלה 17.30 על מסמרים ואנשים — מגזין המשק והחברה 18.06 מסיבת עיתונאים 18.45 היום בספורט 19.00 היום הזה 19.35 עם ישראל — מוסף לעניינים יהודיים בעולם 20.05 שלום לבן דודי — פיוט וברכה בשידור חי 22.05 תזמורות כלי־נשיפה והפעם: תזמורות מפולין 22.58 רגע של עברית 23.05 צלצול שלישי — שבועון לאומנויות בשידור חי מהאולפן 00.10 יומן מקסיקו 00.20 צלצול שלישי — המשך

גלי צה"ל

05.55 באופן מילולי — פיתוי של אבשלום קור 06.05 אוניברסיטה משודרת: התפתחות כח המגן העברי לקראת מאורעות 36. מרצה: דר' מאיר פעיל 06.30 פוקחים עין — מידע ומוסיקה לתחילתו של יום. עם: לאה עוז 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 אילה בוקר • עם אלי ישראלי 10.05 הפסקה 10 — עם מיכל ניב 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף 13.05 קשר רדיו — עם אבירי גלעד 14.05 רדיו רה יומי • עם רובי לנץ ודני קרפל 15.05 פגישה יומית — עם אורלי יניב 16.05 רדיו ספורט — מגאזין ספורט 16.55 באופן מילולי 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 כוונת — מגאזין גלי־צה"ל 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה 18.40 משירי הלהקות הצבאיות. 18.55 הודעות לחיילים 19.05 מה יש — עם ארז טל 20.05 זה קורה — מגאזין מוסיקה של גלי־צה"ל 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: התפתחות כח המגן העברי (ש.ח) 22.05 על הדבש ועל העוקץ 23.05 שיחת חצות — עם ד"ר אוריאל זוהר, מורה לתאטרון באוניברסיטת תל־אביב 00.05 ציפורי לילה משוחחות — שלמה ארצי משוחח עם מאזינים 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר

רשת ג'

08.11 בחורה לאושר 07.07 שיר בבוקר בבוקר 09.05 מה כבר תשעו עם אבי אתגר 10.05 דברים טובים — עם שמירה אימבר 11.05 רק מוסיקה 12.05 שעה תמימה עם מלאכי תוקיה 13.05 רק בימי חול — עם מנחם פרי 14.05 לי ולך — שיר וברכה 15.05 חרש, חריש ומחורש 16.05 מוסיקה לענין 17.05 הצגה יומית 18.05 מצעד הפזמונים הלועזיים 21.05 אדום עתיק 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: חופשה מטורפת באירופה 5, 7.30, 9.40
אורלי: קמורה 5, 7.30, 9.40
בית לסין: מנגראנגו 23.15
בקירודרה: רכבת אל החופש
גת: שגעון של לילה
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
דרייב אין:
רמו 7.45, 9.45
הסקס 12
הוד: חתיך, חתיך
מוזיאון תל־אביב: „שואה"
לימור חדישה: 9 שבועות של שכרון חושים 7.00, 9.30
פאר: צעירים וקשוחים
סינמה 1: מלחמת החלומות
סינמה 2: מורשת הולקרופט
פאריס: מונטי פייטון בריאן כוכב עליון 12, 2, 4, 7.30, 9.30
סרטי חצות: שכנים 21.30
רב־חן:
חן 1: כוכב על המסלול 5, 7.20, 9.45
חן 2: סלבדור 5.00, 7.25, 9.40
חן 3: מרגלים שכאלה 5, 7, 9.40
חן 4: נאטי גאן 10.30, 1.30, 5, 7.20, 9.40
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 10.30, 1.30, 5.00, 7.30, 9.40
שחף: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
תל־אביב: מחנה שבויים
תכלת: נאריה 5, 7.30, 9.40
צוותא: סוסו של מילטון לוי 8.00

רמת־גן
ארמון: בעקבות אוצר הנילוס 5, 7.15, 9.30
לילי: מטורה 7.15, 9.30
ארמון: כוכב על המסלול 5, 7, 9.30
רב־גן:
גן 1: שגעון של לילה 5, 7.20, 9.40
גן 2: מסע עסקים של אבא 4.15, 6.50, 9.30
גן 3: אלני 5, 7.30, 9.40
גן 4: חלומות מתוקים 7.20, 9.45

ירושלים
אדיסון: רכבת אל החופש 4.30, 7.30, 9
אורנע: בגידה בבודאפסט 4.30, 7.30, 9.30
בית אגרון:
הקדושים והתמימים 18.00
להתאהב 20.00
עמנואל 22.00
צ'יינהטאון 24.00
בנייני האומה: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
כפיר: 3 רווקים וילד 5.45, 9
הבירה: חתיך, חתיך 4.30, 7.30, 9.30
מוגשל: נשיקת אשת העכביש 7.15, 9.30
ספיר: שכרון חושים 4.30, 7.30, 9.30
אורגיל: פנטזיה 4.30, 7.15, 9.30

חיפה
ארמון: סלבדור 4.30, 6.45, 9
אורה: תשעה וחצי שבועות של שכרון חושים 6, 9
חן: גשר הברזל 7, 9.15
עצמון: מחנה שבויים 4.30, 7.00, 9.15
פאר: חופשה מטורפת באירופה 4.30, 6.45, 9
קרן אור המחודש: מסע העסקים של אבא 4, 6.30, 9.00
רון: רכבת אל החופש 4.30, 6.45, 9.00
אמפי: השוטר ממנהטן 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: חלומות מתוקים 7, 9

נתניה
שרון: גברתי המאמן 5, 7.00, 9.15
סטודיו: השוטר ממנהטן 5, 7.00, 9.15

חולון
סבוי: זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
מגדל: גברתי המאמן 4.30, 7.15, 9.30
ארמון: יחסים אסורים 7.30, 9.30

בת־ים
עצמאות: שכרון חושים 5, 7.15, 9.30

הרצליה
היכל: שודדי השתקים 5.00, 7.30, 9.30

באר־שבע
חן: זכרונות מאפריקה 6, 9.15

חדרה
[illegible]: פעמיים במשך החיים 7.15, 9.30

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום א' 15.6

תיאטרון הבימה
המלך מתיא הראשון: 16.00, 18.30
חבית ברחוב שינקין: 20.30
צ'כוב צ'כובה — 21.30
הדוד וניה — בכפ"ס: 20.30

התיאטרון הקאמרי
קסטנר: 20.30
נישואי פיגארו — בת' ירושלים

צוותא
לתרבות מתקדמת

יום א' 15.6 בשעה 20.30
„דור בארץ"
עם אהרון אמיר, חנוך ברטוב, חיים גורי, זרובבל גלעד, אלעזר גרנות, שלמה טנאי, נתן יונתן, אהרון מגד, יגאל מוסינזון, שלמה ניצן, יהודה עמיחי, עוזר רבין, משה שמיר ודוד שחם. מנחה: נתן שחם. (בשיתוף גל"צ)

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
בת־ים — בלפור 45
חולון
אהרון — הופיין 52
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28
נתניה
קופ"ח לאומית — סמילנסקי 9
פתח־תקוה
הירקון — שטמפפר 24
רמת־גן
קופ"ח כללית — המיתר 25
תל־אביב
בריאות — המלך ג'ורג' 28
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7
חיפה
יכנה — אבן סינא 7

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדירה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'־ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה: בימים א'־ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'־ה': 16.00

מבני ברק 8.18:
לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 13.00

מחיפה בת־גלים:
לירושלים: א'־ו': 7.00
לתל־אביב: א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38
לירושלים: 5.55

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית, ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ — ילדים, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג.
שערי צדק — פנימית, נשים
ביקור חולים — כירורגית

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־08.00—20.00, בימי ו' 08.00—15.00 טלפונים: 03־433500, 03־433500.

ער"ן — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ת"א — 226027 (24 שעות) חיפה — 04־239488 (11.00—20.00) נהריה — 04־920014 (11.00—20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה — טל' 222788.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות הרופאים שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'־ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות והחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 523366. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א'. טל: 03־285822, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד, רמלה — 101, טל' 221022. אשקלון — טלפון 065־93314, טבעון — 101, טלפון 04־931401, נהריה — טל' 04־828333, בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767.

טלקס

● מילטון פרידמן: מחיר הנפט ירד ל־8־9 דולר החבית

סאן פרנציסקו: – הכלכלן מילטון פרידמן התנבא ביום ו', כי מחירי הנפט ירדו עד ל־8־9 דולר החבית ורמת מחירים זו תישמר במשך זמן מה. פרידמן אמר, כי אופ"ק כבר אינו מהווה איום על שוקי העולם.

"אני מאמין שלאופ"ק אין כל עתיד", אמר הכלכלן, בהשיבו לשאלות.

שר החוץ של כוויית, שייך עלי אל חליפה אל סבאח, אמר, כי מחירי הנפט הגולמי יתייצבו, לדעתו, סביב 17 עד 19 דולר לחבית, עד סוף השנה השוטפת. (ע"ר, ע"צ)

● האינפלציה בבריטניה ירדה ל־2.8 אחוז לשנה

לונדון. – האינפלציה בבריטניה ירדה במאי לשיעור שנתי של 2.8 אחוזים, השיעור הנמוך ביותר זה 18 שנים.

פקידים אמרו, כי הגורם העיקרי הוא ירידת מחירי הנפט.

האבטלה בבריטניה הגיעה ב־מאי לשיא של 13.3 אחוזים מכלל כוח העבודה. שיעור גבוה מן המקובל ברוב המדינות התעשיי־תיות. (ע"ר)

● מאסר לראש לחקת רוק בפולין שהתפשט על הבמה

ורשה. – ראש להקת רוק פולנית נידון לשלושה חודשי מאסר, לאחר שנמצא אשם כי התפשט והופיע עירום כביום היוולדו בקונצרט שנערך ב־1 ביוני, "יום הילד הבינלאומי" – מסרה סוכנות הידיעות הפולנית הרשמית.

האיש, יאן בוריסייביץ, נעצר על הבמה לאחר שהתפשט והתבטא בגסות לפני קהל שמנה כ־15 אלף ילדים והורים. (ע"י)

● מוות ברעב צפוי למיליונים בדרום־סודאן

לונדון. – המלחמה המתנהלת בין כוחות הממשלה לבין כוחות האופוזיציה בדרום־סודאן מסכנת את חייהם של שניים עד שלושה מיליון אנשים, העלולים למות ברעב – נאמר בהודעה שפורסמה ביום ה' על־ידי סוכנות סעד בינלאומית.

האומדן נעשה תוך שיתוף פעולה עם תוכנית המזון של האו"ם, קרן יוניצף ונציגויות של כנסיות בסודאן.

רבבות אנשים כבר נמלטו בחודשים האחרונים מסודאן לאוגאנדה ולאתיופיה, על רקע המלחמה המתנהלת בדרום־המדינה, נאמר בהודעה. (ע"ר)

● תינוק בן שלושה שבועות קיבל לב חדש

לואיסוויל, ארה"ב. – תינוק בן שלושה שבועות קיבל לב מתינוק אחר.

הרופאים בבית־החולים "קוס־ייר" אמרו, כי הילד שרוי עתה במצב קריטי אך יציב. בתום ניתוח שנמשך חמש שעות.

ועדת המשנה לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשל"צ

הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות חלקה 529 בגוש 3929 רחוב הכובש 27 א' לפי תכנית מתאר/ תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' נמצא כבניה בית מגורים 4 קומות 8 יחידות דיור.

בקשת בעלי החלקה: שימוש חריג לגן ילדים לתקופה של 5 שנים למכנה עור שבקומה חלקית תת קרקעית וצמודה למקלט.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן

יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון־לציון

שתי סירות די"ג לוביות העמידו איטליה בכוננות

מכ"ם בחופי סיציליה הזהיר מפני שתי ספינות טילים לוביות ● משרדי הבטחון וראש הממשלה עשו הכנות לשעת חירום

מאת אהרון ניר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — באיחור של יומיים נודע, כי בליל ה־12 ביוני נמצאה איטליה "במצב־הכן", אחרי שמכ"ם שנע לאורך חופי סיציליה הזהיר את המפקדות הצבאיות מפני שתי ספינות טילים לוביות, חשטות בכוון האי למפדוזה.

משרדי ראש הממשלה והבטחון עשו את כל ההכנות לקראת שעת־חירום. בשדה־התעופה הגדול של פיזה הוכנו להמראה מטוסי־תובלה גדולים וגדוד הצנחנים "פולגורה", החונה בקביעות בליבורנו, הוכן גם הוא להמראה. רק כעבור כמה שעות הגיעה ידיעת־הרגעה, כי המדובר בשתי סירות דיג לוביות, ששינו כיוון ואין סכנה נשקפת מהן.

נושא לוב אינו יורד באיטליה מסדר היום. זה עתה חזר מלוב מריו קאפאנה, מזכ"ל המיפלגה השמאל־נית הקטנה "דמוקרטיה פרולטרית". בפגישת עיתונאים אמר קאפאנה, כי קדאפי רודף שלום ואין בדעתו לפגוע באיטליה ואף לא באי למפדוזה, אם לא ירשו האיטלקים המראת מטוסים אמריקניים ממנה. כמחווה של רצון טוב, הציע קדאפי, באמצעות קאפאנה, ברית־תאומים בין למפדוזה לבין אתר לובי. כן הודיע קדאפי, באמצעות קאפאנה, שהוא מוכן להיפגש עם ראש ממשלת איטליה, קרייסקי, בכל עת ובכל מקום.

קאפאנה הביא איתו מקדאפי שדר מוקלט מקדאפי לעם האיטלקי. קאפאנה דרש לשדרו בטלוויזיה האיטלקית. הנהלת הטלוויזיה סירבה וקאפאנה פירסם את ניסוחו המלא.

איטליה מתכננת לקצץ בייבוא דלק מלוב והיא כבר מחפשת ספקים אחרים. הידיעה פורסמה ב"ניו־יורק טיימס", שטען, כי איטליה כבר הודיעה על כך ללוב.

עיראק דחתה פגישת הפיוס עם סוריה

מקורות דיפלומטיים: הפגישה בין שרי החוץ של שתי המדינות לא תתממש, כל עוד לא תתחייב סוריה להפסיק הסיוע לאיראן

מאנאמה, בחריין. — פגישת הפיוס בין שרי החוץ של סוריה ועיראק לא תתממש, כל עוד לא תתחייב ההנהגה הסורית למנוע סיוע פוליטי וצבאי מאיראן, במלחמתה עם עיראק — אמרו כאן אתמול מקורות דיפלו־מטיים.

שרי החוץ של עיראק וסוריה עמדו להפגש ביום ו' ביוזמת חוסיין מלך ירדן, כדי לנסות להכשיר את הקרקע לפגישת נשיאי שתי המדינות ולהתפייסות ביניהם. זמן לא רב לפני מועד הפגישה, הודיעו שני הצדדים כי הם דוחים אותה, בתואנה שלא היו לקראתה הכנות מספיקות.

מקורות דיפלומטיים אמרו, כי עיראק החליטה לדחות את הפגישה כאשר נודע לה, שסוריה מסרבת לשתף בה גם את שר החוץ הירדני. בסירוב זה ראתה בגדאד עדות לכך, שסוריה לא תכבד שום הסכם העשוי להתקבל בפגישה. נוסף על כך, דחתה דמשק תביעה מוקדמת של עיראק, שממשלת סוריה תתחייב לחדול מן הסיוע הפוליטי והצבאי שלה לאיראן.

בגדאד הושרה, לדברי המקורות, כי כל כוונתה של סוריה היתה להביא לחידוש זרימת הנפט בצינור העיראקי־הסורי, כדי שיהיה בידי סוריה לגייס מתמלוגי הנפט די מזומנים להתגבר באמצעותם על קשייה הכלכליים העצומים. עיראק אינה רואה צורך דחוף בחידוש הזרמת הנפט בצינור, בעיקר נוכח הירידה שחלה בביקוש לנפט בשוקי העולם.

משקיפים בפריס אמרו אתמול, כי סוריה ניצבת עתה על סף חנק פיננסי, בגלל ההוצאות הצבאיות העצומות שלה, בעיקר בלבנון, ירידת הכנסות הנפט ועומס החוב החוכות.

שר החוץ של איראן הכריז אתמול, כי נשיא סוריה, חאפז אסאד, התחייב מחדש להעניק לארצו את מלוא הסיוע לביצוע מדיניות החוץ "הפרוגרסיבית" שלה. (איי.פי.)

מפגין נגד הפלות מלאכותיות מורם בהגורתו בידי שוטר המסלק אותו מן המבוא של המרפאה לתיכנון הורות בדנוור, במדינת קולורדו בארה"ב. בהפגנה זו נעצרו 21 איש, בית־המשפט העליון של ארה"ב הנחיל תבוסת לריגן, כאשר אישר מחדש את פסיקתו ההיסטורית בדבר חוקיותן של הפלות מלאכותיות. (צילום: איי.פי)

נפטר הסופר חורחה לואיס בורחס

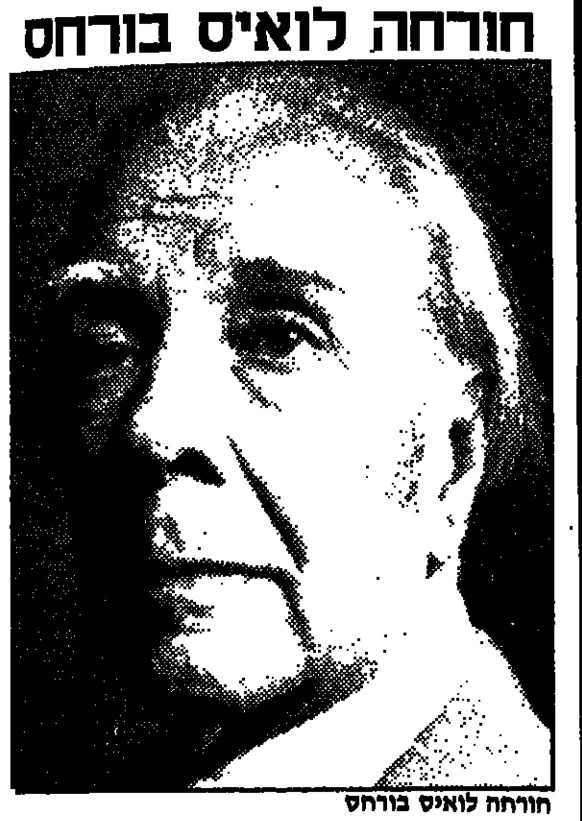

חורחה לואיס בורחס

פאריס. — הסופר הארגנטיני חורחה לואיס בורחס, בן 85, מת אתמול בז'נווה, שם התגורר במשך שלושת החודשים האחרונים.

בורחס, שנולד ב־24 באוגוסט 1899 בבואנוס איירס, נחשב לאחד מגדולי הסופרים בתקופתנו. הוא חיבר ספרי שירה רבים והשפיע בצורה מכרעת על הספרות הלאטינו־אמריקנית בת זמננו. זה יותר מ־20 שנה היה עיוור. הוא נשא לא מכבר לאשה את מאריה קודאמה.

יצירתו כללה שירה, רומאנים, סיפורים פנטסטיים ומסות.

בשנת 1935 כתב את "ההיסטוריה האוניברסאלית של הקלון" ולאחר מכן את "ההיסטוריה של הנצח". ב־1940 חיבר "אנתולוגיה של הספרות הפנטסטית".

בורחס, שהועסק על־ידי הספריה העירונית של בואנוס איירס, איבד את משרתו ב־1946, לאחר שהשמיע הצהרות עויינות לפירון. בתקופה שחורה זו הוא כתב את "האלף", אוסף חשוב של סיפורים. עם הדחת פירון, ב־1955, נתמנה למנהל הספריה הלאומית ולאחר מכן לראש החוג לספרות אנגלית באוניברסיטה של בואנוס איירס, משרה שמילא עד 1973.

אף־על־פי שהיה עיוור, המשיך בורחס ביצירה. ב־1975 הופיע "ספר החול", אוסף של יצירות. הוא קיבל פרסים ספרותיים רבים, כגון פרס הספרות הבינלאומית ב־1961, פרס סרוואנטס ב־1980 והפרס הבין־לאומי צ'ינו דל דוקה ב־1980. (ע"צ)

בני גודמן, "מלך הסווינג", שהיה גם וירטואוז בנגינת ג'ז בקלרינט קלאסי, מת ביום ו' מהתקף לב בניו־יורק (צילום: איי.פי.)

שערי מטבע־חוץ. בנק הפועלים – 12.6.86

	יחידה	בקשטים קנייה	בקשטים מכירה	העברות והמחאות קנייה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.47	1.53	1.4907	1.5093	1.4993
לירה שטרלינג	1	2.24	2.34	2.2761	2.3045	2.2880
מרק גרמני	1	0.66	0.69	0.6727	0.6811	0.6773
פרנק צרפתי	1	0.20	0.22	0.2112	0.2139	0.2126
גילדן הולנדי	1	0.59	0.62	0.5982	0.6057	0.6014
פרנק שווייצרי	1	0.80	0.84	0.8137	0.8239	0.8200
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2083	0.2109	0.2093
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1974	0.1999	0.1985
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1820	0.1842	0.1829
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2896	0.2932	
דולר קנדי	1	1.06	1.11	1.0740	1.0874	1.0809
דולר אוסטרלי	1	0.99	1.07	1.0266	1.0394	1.0320
ראנד דר' אפריקני	1	0.32	0.54	0.5367	0.5433	0.5405
פרנק בלגי	10	0.32	0.34	0.3302	0.3343	0.3316
שילינג אוסטרי	10	0.94	0.99	0.9588	0.9708	0.9642
לירה איטלקית	1,000	0.96	1.02	0.9787	0.9909	0.9854
ין יפני	100	0.88	0.92	0.8953	0.9065	0.9014

עשרות ערבים נחקרו ביוון בקשר לרצח הפלשתיני נאזל

מאת דאן כהן, כתב "על המשמר" ביוון

אתונה. — משטרת הבטחון היוונית זימנה אתמול עשרות ערבים המתגוררים ביוון לחקירה בקשר עם רציחתו של חליד נאזל, ממנהיגי "החזית הדימוקר־ראטית לשיחרור פלשתין", במרכז אתונה, ביום ב' שעבר.

המשטרה הממשיכה אתמול גם בחיפושים אחר האופנוע שבו השתמשו רוצחי נאזל בדרך מנוסתם. שני נציגים של "החזית הדימוקראטית" באו אתמול לאתונה ונפגשו עם הנציגים הדיפלומטיים של אש"ף ביוון. הם סרבו למסור הודעה כלשהי לעיתונות.

דובר ממשלת יוון, אנטוניס קורטיס, אישר אתמול מחדש את הודעת השר לענייני הסדר הציבורי, כי המשטרה עורכת חקירה מלאה בפרשה, ועל הערבים להמנע מלפתור את הבעיות ביניהם על אדמת יוון.

העיתון הקומוניסטי "ריזוספס־טיס" גינה אתמול את השר לענייני הסדר הציבורי, על שלא הזכיר את ישראל בשמה, כאומרו, כי עדיין לא ידוע אם הרצח היה "סילוק חשבונות" בין־ערבי או שנעשה על־ידי סוכנים של "מדינה אחרת".

העיתון השמאלני האנטי־ישראלי "אתנוס" כתב אתמול, כי האקרה ששימש לרציחת נאזל לא שימש לפני כן לשום רצח פוליטי ביוון, וזאת על סמך קליעי, שהם בני 9 מ"מ. העתון רומז לכך, שנאזל נרצח בידי ישראלים. מפי אבו־אייאד טוען העתון, כי היו אלה ראש הממשלה שמעון פרס ושר החוץ יצחק שמיר שנתנו אישית את הפקודה לרצוח את נאזל.

נציג הליגה הערבית ביוון התלונן אתמול על העיתונות היוונית, שהיא יוצרת איבה בין מדינות ערב לבין יוון. האיש טען, כי כל הסימנים מעידים כיום שישראל התומכיה הם שביצעו את המעשה. בעוד שכמה מעתוני יוון מנסים להטיל את האשם על מדינות ערביות, ולחולל שולל את דעת־הקהל.

טלקס

● 6 אזורי חיוג במקום 13

תוך כמה חודשים תתולק הארץ ל־6 אזורי חיוג ארציים במקום 13 האזורים הקיימים כיום.

אזור החיוג 02 (ירושלים), 03 (ת"א) ו־04 (חיפה) יישארו במתכונת של היום. אזור חיוג 05 יכלול את נתניה, רעננה וכפר־סבא. אזור חיוג 06 יתחיל מחדרה עד גבול הצפון, לא כולל חיפה. איזור 08 יכלול את איזור הדרום מרחובות ועד אילת כולל טאבה.

פרטים אלה מסר צבי עמית, מנכ"ל "בזק", שחנך בסוף השבוע מרכזיה חדשה באילת, בה הושקע סכום של 3.5 מיליון דולר.

בצלאל רובין

● 120 יפוטרו מ"צים"

120 עובדי "צים" יפוטרו לאלתר תוך שמירה על זכויותיהם הסוצי־אליות.

בסוף השבוע נחתם הסכם קיבוצי חדש ב"צים" על־ידי הנהלת החברה, ועד העובדים ומועצת פועלי חיפה. על־פי ההסכם יפוטרו מ"צים" 120 עובדים לאלתר וייצאו לפנסיה מוקדמת בתנאים מועד־פים, תוך שמירה על זכויותיהם הסוציאליות.

במהלך המשא־ומתן שנערך בין ההנהלה לעובדים קיבלה הנהלת החברה את תביעת מועצת פועלי חיפה והפסיקה את העסקתם של למעלה מ־80 עובדים זמניים ש־עבדו בחברה על־פי חוזים אישיים.

יצויין, כי בשנה וחצי האחרונות פרשו מהחברה 163 עובדים.

יואב אביב

● "יכין שימורים" — יצואן מצטיין

המפעל "יכין שימורים" בפ"ת, השייך ל"יכין חקל", זכה בתואר יצואן מצטיין זו השנה השנייה ברציפות.

המפעל מייצא כ־85% מתוצרתו לאירופה, לארה"ב, לאסיה ולאפ־ריקה בסכום של קרוב ל־40 מיליון דולר.

באחרונה השקיעה הנהלת "יכין" סכום של למעלה מ־7 מיליון דולר לפיתוח התעשיה, להעמקת הייצור, הרחבתו וגיוונו.

זכריה הוורדי

● מיפגש נוסף בין צוותי המנכ"לים של ישראל ומצרים

השבוע ייקבע בין ישראל ומצ־רים מועד המיפגש של צוות ה־מנכ"לים עם הצוות המצרי המקביל לו בקהיר. ממתינים עתה לשובו מאירופה של שר החוץ המצרי איסמת עבדול מאגיד באמצע השבוע. ההערכה היא, כי המיפגש – שבו אולי יצליחו ישראל ומצרים לסיים את הדיונים על שטר הבוררות – יתקיים בעוד 10 ימים.

דליה שחורי

● חברי כנסת יתלוו לעצירים

יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח"כ דב שילנסקי, ויו"ר ועדת המשנה לענייני משטרה, ח"כ מרדכי וירשובסקי, "יחזו על בשרם" היום את המעבר על חשודים הנעצרים בת"א – עד להבאתם לפני שופט, כאולם המעצרים בבית־המשפט.

האשי הוועדות יבקרו בשעות הבוקר בבית המעצר באבו־כביר ויצאו עם החשודים במכונית העצירים המפורסמת "אגזנה" עד ל"היכל המשפט".

בבית־המשפט ירדו חה"כים אל מרתף המעצרים ולאחר מכן יועלו עם החשודים לאולם המשפטים. (עתי"ם)

● שר־החוץ הליברי – לביקור בארץ

שר החוץ של ליבריה ד"ר ברנרד בלאמו יגיע היום לביקור רשמי בן שבוע בישראל, אל שר החוץ נלווים רעייתו ומנהל מחלקת אסיה. כן ילווה אליו שגריר ישראל שם אריה אובצ'.

שר החוץ הליברי ייפגש לפני הצהריים עם שר החוץ יצחק שמיר ויקיים פגישת עבודה עם צוות המשרד.

דליה שחורי

3 דרוזים מהגולן הורשעו במסירת מידע צבאי לסורים

מתן גזר־הדין נדחה ל־14 ביולי

מאת אריה מאיר, כתב עתי"ם

3 דרוזים מרמת־הגולן, ש־עברו ללבנון ומשם לסוריה, הורשעו בבית־המשפט המחוזי בנצרת במסירת מידע על מחנות צה"ל לסורים. הם גם הביעו נכונות לסייע גם בעתיד למודיעין הסורי.

שלושת הנאשמים, יאסר סברה וזיאד בטריש, בני 23 מהכפר מסעדה, ומאמין סבאג בן 19 ממג'דל שאמס בגולן, הואשמו ביציאה שלא כדין מישראל, בקיום מגע עם סוכני חוץ ובמסירת מידע לאויב. השלושה שהודו באשמות שיוחסו להם הורשעו ע"י נשיא בית־המשפט, יוסף בהלול, והשופטים מיכה לינדנשטראוס ואביגדור מישאלי.

מכתב־האישום נגד השלושה עולה, כי בחודש נובמבר 1985 עזבו את כפריהם ויצאו ללבנון במטרה להתגייס לצבאו של וואליד ג'ונבלט. בהגיעם ללבנון נעצרו ע"י כוחותיו של ג'ונבלט שחקרו אותם במשך כמה חודשים. בתוך תקופה זו הועבר הנאשם הראשון לדמשק ואילו השניים האחרים שוחררו. בתום חקירתם והצטרפו לכוחות ג'ונבלט.

עברו לסוריה

תקופת השירות לא נראתה לשניים והם החליטו לעבור לסוריה. זמן קצר לאחר שחצו את הגבול הם נעצרו ע"י המודיעין הסורי, שחקר אותם. הם מסרו לאנשי המודיעין מידע על מחנות צה"ל ברמת־הגולן ופרטים על תושבי כפריהם המשת־פים פעולה עם השלטונות הישר־אלים.

הנאשמים יאסר סברה ומאמין סבאג הודיעו לחוקריהם הסורים, כי הם מוכנים להמשיך ולסייע למודי־עין הסורי גם בעתיד.

סבאג אף הביע נכונות לבצע פיגועים במחנות צה"ל ברמת הגולן. על־פי הנאמר בכתב־האישום, שרטט הנאשם זיאד בטריש על גבי מפה מקומות בהם מצויים מחנות צה"ל ואף מסר לחוקרים אומדן של כמויות הטנקים והרכב הצבאי המצויים במחנות אלה.

בחודש מארס השנה קיבלו השלושה כסף לכנוני ובגדים חדשים לאחר שהוזהרו שלא לגלות ללבנונים, כי הם עובדים בשביל המודיעין הסורי. הם הוחזרו ללבנון בסיוע אנשי המודיעין של צבא סוריה, אך זמן קצר לאחר מכן נלכדו והועברו לישראל.

גזר־דינם של השלושה יינתן ע"י השופטים בהלול לינדנשטראוס ומישאלי כ־14 בחודש יולי. (עתי"ם)

בחסדו של הרב סלומון – סנ"ץ מעוז הסב עם משפחתו בחג

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר", וסוכנות עתי"ם

ריקי מעוז נשמת בסוף השבוע לרווחה: לאחר 11 ערבי שבת וחג שבילתה לבדה, הסב עימה בעלה, מפקד מרחב השרון סגן־ניצב ניסים מעוז, לשולחן החג וערב שבת.

סנ"ץ מעוז ויתר שוטרי המרחב זכו לבלות את החג והשבת במחיצת בני משפחתם בעקבות היענותו של הרב סלומון לבקשת מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, להחרים את "הפסקת אש" בהפגנות השבת מול קולנוע "היכל". התחייבותו של הרב סלומון ערב החג התקיימה במלואה.

השקרנים והפתעו

רק כמה עשרות סקרנים פקדו בערב החג ובליל שישי את רחבת קולנוע "היכל" בפתח־תקווה על מנת לחוזכת, כי בעיקר הוזכרות "הפסקת אש" במלחמת השבת, והמתנהלת מזה שבועות רבים.

הדמויות המוכרות, העוברות דרך קבע ברחוב, הופתעו לגלות רחבת חשוכה ללא שוטרים, ללא אלות, ללא קריאות "שאבס" וללא חבוקי מצל־מות. מגרש החניה שבסמוך לבית הקולנוע הע־מוס מדי ליל שישי במכוניות משטרה פינה מקומו למבקרים בסרט המוצג בקולנוע "היכל" ללא הפרעה.

השקט הזה נתקבל בברכה מיוחדת על ידי דיירי הרחוב, שידעו ימים סוערים בחודשים האחרונים.

בשיחה עם כתבת עתי"ם ערב החג אמר הרב סלומון, כי נאות לקבל את פניות מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, ולא להפגין סוף השבוע, כדי להרגיע את הרוחות. הרב הדגיש, כי המפכ"ל הבטיח לו שידאג לפעול אצל ראש העיר דב תבורי, כדי שזה יאכוף את חוקי העזר וימנע חילול שבת.

שוטרי מרחב השרון, שבשנה האחרונה עשו ברחבה שליד קולנוע "היכל" עד לשעות הקטנות של הלילה, זכו בסוף שבוע את מכשירי הקשר ומדי המשטרה וזכו לשהות בליל שבת במחיצת משפחותיהם.

"בסך הכל תקפתי ערבי" – אמר הנאשם והשופט החמיר בעונשו

מאת שלי יחימוביץ, כתבת "על המשמר"

"מצויים בתוכנו אנשים הנתפסים לתפיסה מעוותת, כאילו גופו של הנוכרי הפקר. לכן מצווה בית־המשפט ביתר שאת לבער השקפה זו" — אמר שופט השלום שמואל מינצר, בגוזרו חודש מאסר בפועל ו־4 חודשי מאסר על תנאי על ניסים כחלון בן 27 מבאר־שבע, שהורשע בתקיפת פועל ערבי. בכתב־האישום נאמר, כי במארס

לפני שנתיים תקף כחלון את מוחמד אבו־עטואן. התקיפה נעשתה בכלי עבודה וגרמה לו לחבלות בראשו ובידיו. הדבר ארע באתר בניה בשדרות ירושלים בבאר־שבע.

הנאשם טען להגנתו, כי סבר שהפועל הערבי רוצה להכותו בכלי עם שהחזיק בידו, ולכן תקף אותו. לאחר מכן, אמר כחלון, פיצה את הפועל בכסף על נזקי התקיפה, למרות זאת החליטה המשטרה להעמידו לדין.

בהכרעת הדין פסק השופט מינצר לחובת הנאשם, אך התחשב בכך שאין לו עבר פלילי, וככך שפיצה את המוכה. אולם לאחר קריאת הכרעת הדין ביקש הנאשם להקל בעונשו, בטענה שהנפגע הוא ערבי ואילו הוא בעל תשובה. בתגובה לכך אמר השופט: "כנראה שלפסוק ואת הגר לא תענה לא הגיע הנאשם בתשובתו... אין במדינת ישראל ומעולם לא יהיה בה אדם שהוא ניקלה מדי מכדי לזכות בהגנתו השווה של החוק".

כאמור, גזר עליו השופט חמישה חודשי מאסר, מהם חודש בפועל וארבעה על תנאי לתקופה של שנתיים.

גשם שוטף שיבש חגיגות הבאת הביכורים בגליל

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

גשם שוטף שירד החל מיום חמישי בשעות הצהריים בגליל שיבש את חגיגות שבועות המסורתיות וצמצם במידה ניכרת את תנועת המטיילים.

באיזור צפת החל הגשם לרדת כבר ביום חמישי בצהריים והוא התפשט בהדרגה דרומה. באיזור הגליל המערבי נרשמו בכמה מקומות עד 20 מילימטרים גשם עד יום שישי בבוקר.

חקלאים מסרו, שזאת היתה הבשורה הכי טובה לחג, כי ירידת הגשמים, גם אם מדובר בכמה עשרות מילימטרים, חוסכת צורך בהשקייה.

בקיבוצים ובישובים החקלאים האחרים בגליל חגגו את חג שבועות באורח מסורתי, בביקורים בענפים החקלאים השונים וביקורים ומקהלות ליד בימות מקושטות.

אתמול השתפר מזג האוויר וגבר זרם המטיילים לגליל.

לשכת השר וייצמן מטפלת בצריח של חסן בק

מאת חנה קים, כתבת "על המשמר"

יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים, ד"ר יוסף גינת, והלשכת של השר עזר וייצמן מטפלים בנושא חסן בק ובניית הצריח ב־1.80 מטר מעל המותר. ד"ר גינת סייר בסוף השבוע באיזור חסן בק ובחן את צריח המסגד. יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים כבר נפגש מספר פעמים בעניין זה עם ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, ובפגישה האחרונה בין השניים, שנערכה בשבוע שעבר, הם החליטו כי העיריה, הוואקף כיפו ולשכת השר וייצמן יטפלו במשותף בנושא זה כדי להגיע להסכמה המקובלת על כולם.

ד"ר יוסף גינת אמר לכתבתנו, כי "הבעיה היא עדינה, וראש עיריית תל־אביב מבין זאת, משום שיש ללחום חבנה לנושא הערבי. השאלה היא האם אפשר לחיות עם העובדות שהצריח נבנה מעבר למותר, אני סבור שיש למצוא דרך, כיצד הזאב יישאר שבע והכבשה תישאר שלמה".

בפלילים

חשודה בהריגת תינוקה שנולד מחוץ לנישואין

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

תושבת אחד מכפרי הגליל המערבי רווקה בת 31 נעצרה לחקירה יחד עם אחותה, אחיה וגיסתה, כחשודה ברצח תינוקה.

החשודה סיפרה לשוטרי משטרת כרמיאל, שלפני שנתיים עברה כפועלת נקיון בבית־החולים בצפת, שם הכירה בחור, הרתה לו וכעבור תשעה חודשים ילדה בן כריא ושלם. בהשפעת גיסתה ואחותה היא חנקה את הוולד למוות. גיסתה ואחותה קברו את הוולד בקירבת ביתם. אולם הגופה טרם נמצאה והחיפושים נמשכים.

שלשום הוארך מעצרם של הארבעה כבית־המשפט בעכו. מעצרן של החשודה ברצח ואחותה הוארך ב־15 יום והשופט נעתר לבקשת המשטרה לשלוח להסתכלות פסיכיאטרית. מעצר אחיה וגיסתה של החשודה הוארך בשבעה ימים.

צו הבאה נגד חשוד בגניבת כספים מהדואר

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

צו הבאה הוצא ביום ה' בבית־משפט השלום בחיפה נגד פקיד דואר החשוד בגניבת כספים שהיו מיועדים לתשלום למוסדות שונים.

צו ההבאה הוצא לבקשת בא־כוח המשטרה, רס"ב ניסן ציגלר, על־ידי השופט דוד גרשון.

בבקשתו טען בא־כוח המשטרה, כי החשוד אברהם ברנרד כרמי בן 28, תושב קריית־גת, חשוד כי בעת שעבד כפקיד בדואר בחיפה בשנת 1981 קיבל כספים מלקוחות כתשלומים למוסדות שונים, אולם במקום להעביר את הכספים ליעדם שלשל אותם לכיסו. הוא טען, כי החשוד ביצע עבירה של גניבה בידי מורשה וכי חקירת המשטרה נמצאת בעיצומה.

השופט דוד גרשון נענה לבקשת המשטרה והוציא צו הבאה נגד החשוד.

חשודים בגניבת מאות ראשי צאן ובקר בעמק

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר" בעמק

חמישה תושבי איזור אום אל־פחם נעצרו כחשודים בגניבת מאות ראשי צאן ובקר מישובי איזור מנשה.

החשודים נעצרו בעקבות חקירה מאומצת שערך צוות מיוחד בראשות מפקח יצחק כהן ממשטרת טבריה, שהוקם לגילוי הגניבות החקלאיות שהטרידו לאחרונה את ישובי העמק.

החשודים הודו בגניבת 23 טליות מרמות מנשה, 5 עגלים מקיבוץ גלעד, 34 טלאים ממושב רם־און, 102 כבשים מקיבוץ דליה, 4 עגלות מקיבוץ גלעד, 24 כבשים מרמות מנשה ו־28 כבשים מקיבוץ רמת־השופט.

כמו־כן נעצרו שניים מתושבי ג'נין החשודים בשחיטת הבקר ובמכירתו.

15 נעצרו ו־4 נפצעו בקטטה בכפר מכר

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

15 תושבי כפר מכר נעצרו אור לאתמול כחשודים במעורבות בקטטה המונית שפרצה במקום.

במהלך הקטטה, שהרקע לפריצתה עדיין לא ברור, נפצעו ארבעה אנשים.

למקום הגיעו כוחות גדולים של המשטרה ומשמר הגבול אשר עצרו, כאמור, חלק מהמתפרעים. שניים מהעצורים חשודים בירי במהלך הקטטה בנשק שהיה ברשותם ברשיון.

תושב שכם חשוד במעשים מגונים בילדות

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

תושב שכם, עמאר מחמוד שעאר בן 27, נעצר ביום ה' בבית־המשפט השלום בחיפה ל־10 ימים לחקירה כחשוד בביצוע מעשים מגונים בילדות.

בא־כח המשטרה, רס"ב ניסן ציגלר, טען בבקשה להארכת המעצר, כי החשוד ביצע ביום ד' מעשים מגונים במימי חוף הכרמל בחיפה שם שלח ידיו וגיפף את הילדות, בהיותן במים וביצע בהם מעשים מגונים.

לדברי בא־כח המשטרה, סיפרו הילדות על המקרה להוריהן שהיו בחוף, וההורים פנו למציל וזה הזעיק את המשטרה. החשוד נעצר לאחר שזוהה על־ידי הילדות.

רס"ב ציגלר אמר כי כוונת המשטרה להעמיד את החשוד לדין תוך תקופת מעצרו. השופט גרשון דוד נעתר לבקשת המשטרה לעצרו ל־10 ימים.

למשפחת אבירן ולקיבוץ עין־השופט

משתתפים באבלכם עם פטירת

חיה

קיבוץ דליה